

<p>Aanwezig</p> <p>Voorzitter: De heer T. Kaffa</p> <p>Raadsleden: Mevrouw M. Harmsen De heer J. Loof De heer A. Zoghbi Mevrouw I. Jansen-Dirkx Mevrouw W. van Nunen De heer M. Bosman De heer A. Kösedag Mevrouw H. van Schie Mevrouw M. Batelaan Mevrouw L. Oude Alink</p>	<p>Vervolg aanwezige raadsleden: De heer W. Smith Mevrouw W. van der Weij De heer H. Verbrugh De heer R. Veerman Mevrouw E. Woudstra De heer M. Keijzer De heer R. Nunnikhoven Mevrouw A. Prenger De heer G. Kruger Mevrouw A. Koegler-Böhm De heer M. Weterings</p>
<p>Aanwezige portefeuillehouders: Burgemeester H. Sahin Wethouder L. Bentvelzen Wethouder G. van Malsen Wethouder M. Wit</p>	<p>Griffie: Griffier: Mevrouw M.M.A. Tittse Mevrouw F.S. Habiboellah (verslag)</p>

1. Opening

De voorzitter: Een goedenavond allen, bij het Forum Samenleving van dinsdag 10 februari 2026. De allerlaatste van deze raadsperiode. Het is een eer dat ik hem hier mag afsluiten. Althans, dat gaan we zo goed mogelijk proberen om hem vandaag ook daadwerkelijk af te sluiten. Ik hoop dat we met zijn allen zo efficiënt mogelijk en zo kort mogelijk, ik heb het van de beste geleerd, van stof te kunnen vergaderen. Niet in herhaling te vervallen. Zodat we op die manier met een beetje geluk vandaag door de agenda heen kunnen. Mocht dat niet het geval zijn, dan komen wij donderdagavond 12 februari weer bij elkaar. De eerstvolgende Forumvergadering is na de gemeenteraadsverkiezingen. Te weten op dinsdag 14 april 2026. Noteer het alvast in de agenda's.

2. Algemeen insprekrecht

De voorzitter: Dan gaan we naar agendapunt 2, het algemeen spreekrecht van de inwoners. En we hebben vandaag een viertal sprekers. Allereerst zou ik graag mijnheer, als ik het goed uitspreek, zo niet mijn excuses, Resa Nabibaks naar voren willen roepen om in te spreken over het raadsvoorstel nieuwe locatie voor Don Bosco. Zodra u begint met spreken, heeft u 5 minuten de tijd. Mijnheer, ga uw gang.

Inspreker 1: Hallo allemaal, ik ben Resa van Stichting Don Bosco Rijswijk. Don Bosco Rijswijk is al 72 jaar een multicultureel jeugd- en jongerencentrum, dat zich inzet voor kansarme kinderen, jongeren en gezinnen. Waar eerdere generaties ons kennen van de vrijdagavond disco's en de zondagse

filmmiddagen, kennen jonge gezinnen ons vandaag de dag van laagdrempelige gratis activiteiten op het gebied van sport en spel, taalontwikkeling en weerbaarheid. Wat in al die jaren nooit is veranderd, is onze overtuiging dat iedereen mee moet kunnen doen, ongeacht afkomst, beperking of taal. Onze slogan, iedereen is welkom, maken wij dagelijks waar. Ook jongeren onder de 18 jaar die een taakstraf krijgen, zijn bij ons welkom om de periode op een constructieve manier door te brengen. Zij vertrekken niet alleen met een waardevolle ervaring, maar vaak ook met een cv en motivatiebrief. Waarmee zij een nieuwe stap richting de toekomst kunnen zetten. Jaarlijks bereiken wij ruim 3.000 unieke kinderen en jongeren. Veel van hen groeien op in gezinnen met beperkte financiële middelen, taalachterstand of andere maatschappelijke uitdagingen. Voor deze kinderen is Don Bosco een plek van veiligheid, ontwikkeling en perspectief. Door onze nauwe samenwerking met scholen en maatschappelijke partners weten wij goed waar de behoefte ligt. En kunnen wij snel en effectief aansluiten. Ons werk wordt mede mogelijk gemaakt door 7 vaste medewerkers en een betrokken team van wel 60 vrijwilligers. Zij staan dagelijks klaar om activiteiten voor te bereiden, limonade te schenken en zoeken iedere zomer vol geduld knutselmateriaal uit. Voor hen is Don Bosco meer dan vrijwilligerswerk. Het is een plek van ontmoeting, zingeving en sociale verbinding. Voor sommigen is het bovendien een veilige omgeving om te werken aan re-integratie, bijvoorbeeld na een burn-out. In 2023 kregen wij te horen dat wij het vertrouwde pand, waarin wij jarenlang hebben geïnvesteerd en talloze herinneringen hebben opgebouwd, moesten verlaten. Dat was in de eerste instantie vooral schrikken en een periode vol ongeloof. Dit kan niet gebeuren. Toch hebben wij eind juni dit jaar de deur aan het Juliaalaantje in 2026 definitief achter ons moeten sluiten. Deze ingrijpende gebeurtenis heeft echt ook een positieve ontwikkeling op gang gebracht. Zo is er een fijne samenwerking ontstaan met de Martin Luther King Scouting, waarvoor wij zeer dankbaar zijn. Daarnaast hebben wij een intensieve en constructieve samenwerking ervaren met de gemeente Rijswijk. Die zich vanaf het eerste moment volledig heeft ingezet om het jeugd- en jongerenwerk van Don Bosco voort te zetten. Na het werk van de taskforce en het onderzoeken van diverse opties, is het voormalige Juventusterrein naar voren gekomen als de meest geschikte locatie. Wij voelen ons enorm gesteund dat deze optie nu is uitgewerkt in het raadsvoorstel dat vandaag voor u ligt. Wat ons bijzonder raakt, is de eensgezindheid die hiermee gepaard gaat. Van vrijwilligers en samenwerkingspartners tot ambtenaren en raadsleden. Iedereen erkent het belang van de voortzetting van onze activiteiten. Die gezamenlijke overtuiging geeft ons vertrouwen en energie om door te gaan, juist in deze periode van verandering. Daarom vraag ik u om deze eensgezindheid ook in de toekomstige besluitvorming te blijven tonen en zo een grote stap te zetten in het borgen van de continuïteit van ons jeugd- en jongerenwerk. Zodat Don Bosco zich niet alleen vandaag, maar ook de komende decennia kan blijven inzetten voor de kwetsbare kinderen en jongeren die ons zo hard nodig hebben. Dank jullie wel.

De voorzitter: Dank u wel, voor uw bevlogen tekst. Zijn er leden van het Forum die vragen hebben aan mijnheer? Mijnheer Loof, ga uw gang.

De heer Loof: Dank, voorzitter. En dank voor de bijdrage. Een korte vraag over de huur. Zou u mij kunnen vertellen wat de huur in het vorige pand was? Omdat ik een beeld wil krijgen hoe dat zal zijn bij het nieuwe pand. Daar wil ik een beeld van krijgen.

Inspreker 1: De microfoon stond niet aan, maar dat was 70.000 euro per jaar.

De voorzitter: Dan zou ik, bij verder geen vragen, u nogmaals bedanken en dan naar de volgende inspreker willen gaan. Dat is mijnheer Marvin de Roode. Die komt namens Refleks inspreken over het raadsvoorstel beschikbaar stellen van een investeringskrediet van 24,8 miljoen euro voor de renovatie van De Schilp. En zodra u begint met spreken, dan heeft u 5 minuten de tijd. Ga uw gang. Een klein momentje. Op de rechterknop drukken. Gebeurt er dan iets?

Inspreker 2: Nu doet hij het wel. Geachte leden van de raad, namens Korfbalvereniging Refleks wil ik vandaag graag onze zorgen en onze betrokkenheid delen rondom de renovatie van De Schilp. Wij waarderen het dat er stappen worden gezet richting verbetering van de sporthal en wij willen de voortgang zeker niet onnodig in de weg staan. Wel merken wij dat er voor ons als vereniging een aantal belangrijke punten zijn waar op dit moment nog onvoldoende aandacht voor is. Allereerst maken wij ons zorgen over de tijdelijke huisvesting tijdens de renovatie. In de huidige plannen kunnen wij niet terugvinden hoe de gemeente sportverenigingen wil ondersteunen gedurende deze periode. Terwijl de werkzaamheden juist plaatsvinden midden in de seizoenen. Daarnaast hebben wij geen toezeggingen ontvangen over de uren in de Marimbahal, terwijl de zaal voor ons essentieel is om onze teams te kunnen laten spelen. Op dit moment kampen we als Rijswijk al met een tekort aan sportzaalruimte. Teams moeten uitwijken naar Den Horn of sommigen trainen een avond minder. Zolang er geen duidelijkheid is over de beschikbaarheid, blijft de onzekerheid groot. Een toezegging voor ons in ieder geval voor onze wedstrijdteams op dinsdagavond, donderdagavond en zaterdag in de Marimbahal zou voor ons al enorm veel rust geven. Dan terug naar de plannen voor De Schilp. Eerder was aangegeven dat wij als vereniging zouden worden meegenomen in de planvorming. In de praktijk is dit helaas echter niet gebeurd. Waardoor belangrijke praktische wensen voor ons, maar ook zeker voor andere sporten, niet zijn meegenomen. Wij willen daarom vragen om de volgende punten onder de aandacht te brengen. De veldafmetingen voldoen niet aan de sporttechnische eisen voor wedstrijd sport en worden in de huidige plannen niet aangepast. Daarnaast is er een opslagruimte aan één kant gesitueerd, wat niet ideaal is. Als beide zalen verhuurd zijn, lopen de verschillende sporten door elkaar heen. Wij willen graag meegeven om extra opslagruimte aan beide kanten van de velden te situeren. Een scheidingswand of een tussendek zou het gebruik van de zalen veiliger moeten maken. Het gebeurt nu geregeld dat de hockey naast de korfbal speelt en dat er een hockeybal door de zalen heen en weer gaat of een korfbal die op het hockeyveld terechtkomt. Dan tot slot een heel belangrijk punt, dat is tribunes. Op dit moment kunnen de oudere bezoekers De Schilp niet bezoeken, omdat er geen goede tribunes zijn. Het zou daarom wenselijk zijn om te kijken om aan de zijkant de tribunes toe te voegen, wat kan, tussen de constructie in. Dit zijn even de punten ten aanzien van De Schilp. Tot slot willen wij graag meegeven dat wij als vereniging hechten aan gelijke huurvoorwaarden voor sportzalen met dezelfde kosten, omdat wij afhankelijk zijn van de locaties die ons worden toegewezen. Ook hopen wij dat na deze dure renovatie Optisport een beter schoonmaakniveau hanteert en ook daarop wordt aangesproken. Zodat we met zijn allen, na deze dure investering, een fijne zaal hebben om met elkaar te sporten. We hopen dat u onze zorgen en voorstellen wil meenemen. Het is voor ons belangrijk dat De Schilp niet alleen duurzamer wordt, maar ook een functionele, toekomstbestendige sportaccommodatie blijft, zowel tijdens de verbouwing als de jaren daarna. Dank u wel voor de aandacht.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer De Roode. Zijn er vragen? Mijnheer Nunnikhoven, ga uw gang.

De heer Nunnikhoven: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Bedankt voor het inspreken. Ik heb nog een vraagje, want u refereert naar de Marimbahal, die pas in 2029 gereed is. Er is wel een gymzaal, de Steenvoordeschool. Ik neem aan dat Refleks daar dan in kwijt kan voor de extra uren?

Inspreker 2: We hebben uiteindelijk één avond toegezegd gekregen, waar in eerdere gesprekken over meerdere avonden werd gesproken. Alleen zijn er twee avonden naar de basketbal en twee naar de volleybal gegaan, dus hebben we uit alsnog niet genoeg uitwijkmogelijkheden op de dinsdag.

De voorzitter: Dank u. Ga uw gang, mijnheer Veerman.

De heer Veerman: Dank u wel, voorzitter. Aanvullende vraag. Zijn er nu helemaal geen netten als afscheiding tussen de hockey en de korfbal?

Inspreker 2: Daar hangt een oud gaasnetje van 2 meter hoog, waar boven-, onderlangs allemaal het materiaal door kan.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Van 't Land, u had nog een vraag? Sorry, mijnheer Winfried, ga uw gang. Dat is helemaal mijn fout.

De heer Smith: Mijnheer Remco, dank u wel. Mijnheer De Roode, dank u wel voor uw inspreken. Goed dat u zich zorgen maakt over uw vereniging en uw standpunt lijkt ons wel heel duidelijk. U heeft een aantal pragmatische punten voor de vereniging. Dat snap ik ook, maar mag ik u vragen hoe u tegenover het punt van de renovatie, verduurzamingsplannen an sich staat, zonder enige verdere ontwikkeling van het park zelf?

Inspreker 2: Wij zijn heel blij dat er iets gaat gebeuren aan de zaal, want op dit moment laat het te wensen over hoe er gesport kan worden überhaupt in De Schilp.

De heer Smith: Dank u wel.

Inspreker 2: Dank u. Verder geen vragen, zie ik. Dan geef ik graag het woord aan mijnheer Sven Huizinga. Die komt inspreken over het raadsvoorstel beschikbaar stellen van een investeringskrediet van 24,8 miljoen euro voor de renovatie van De Schilp. En ook voor u geldt, zodra u begint met spreken heeft u 5 minuten de tijd. Ga uw gang.

Inspreker 3: Geachte voorzitter, geachte leden van het Forum. Dank u wel dat ik vandaag mag inspreken. Mijn naam is Sven Huizinga en ik ben een van de ondernemers in het middenblok van de gebruikers van sportcomplex De Schilp. In het middenblok exploiteer ik PUUR fitnesssport en fysiotherapie, waarbinnen sport en fysiotherapie zijn gecombineerd. Ik wil vooraf duidelijk zijn, ik ben niet tegen verduurzaming. Ik begrijp het belang van een toekomstbestendig, maatschappelijk vastgoed en ik ondersteun de ambitie De Schilp te verbeteren. Wat mij hier vandaag brengt, is de manier waarop het traject nu verloopt en deze zeer ingrijpende gevolgen die dit heeft voor mijn bedrijfsvoering, zonder dat ik daarin daadwerkelijk ben meegenomen. De kern van mijn zorg begint bij het Programma van Eisen. We hebben geen enkel inzicht gehad bij het Programma van Eisen dat aan deze plannen ten grondslag ligt. De informatie waar wij nu over beschikken, is nu pas beschikbaar gekomen bij publicatie van de stukken voor dit Forum. Hoewel er enkele tekeningen zijn gedeeld, geven deze geen volledig beeld van de uitgangspunten, keuzes en consequenties. Er is hooguit globaal geïnventariseerd wat onze wensen waren, maar zonder inhoudelijke follow-up. Mijn vraag is simpel. Hoe is het Programma van Eisen vastgesteld en wie is daarbij betrokken geweest? Op basis van deze beperkte informatie wordt nu wel een ingrijpend besluit voorbereid. Terwijl wij de gevolgen van onze bedrijfsvoering niet hebben kunnen overzien. Wat we wel zien in de plannen is dat mijn gehuurde ruimte wordt verkleind, terwijl er juist meer ruimte is gevraagd voor gezonde bedrijfsvoering. De crossfit wordt daarbij aanzienlijk beperkt, terwijl daar juist bepaalde ruimte nodig is om bedrijfsvoering überhaupt mogelijk te maken. Daarnaast is de pantry wel opgenomen, maar niet zodanig ontworpen dat deze functioneel kan dienen als gecombineerde uitgifte voor sport en herstell voorziening. Daarna verdwijnt een essentieel onderdeel van de dagelijkse dienstverlening en het gebruiksgemak. Ook is er te weinig behandelruimte gereserveerd voor mijn fysiotherapie. Terwijl dit geen bijzaak is, maar mijn kernfunctie van mijn onderneming. Het gaat niet alleen om fitness, maar ook om sport, revalidatie en herstel in samenhang. Ik heb bovendien veel tijd, geld en energie geïnvesteerd in de persoonlijke en functionele inrichting van de huidige ruimte. Het is volledig onduidelijk wie hiervoor behouden blijft, wat gecompenseerd wordt en of ik alles opnieuw zelf moet

gaan inrichten, inclusief bijbehorende kosten. In de tekening is voor mij niet helder of er een lift aanwezig is en als deze wel is ingetekend, dan roept de vermoedelijke gekozen locatie direct tegenover de trap in een druk verkeersgebied serieuze vragen op over veiligheid en toegankelijkheid. Voor mijn patiënten en een aanzienlijk deel van mijn leden die mindervalide zijn, is een veilig en logisch geplaatste lift essentieel. Zonder dat is sport- en revalidatieaanbod voor deze doelgroep niet verantwoord en uitvoerbaar en verlies ik een deel van mijn klanten, dus ook omzet. Uit de stukken blijkt dat het middenblok volledig wordt gesloopt en opnieuw wordt opgebouwd. Dit betekent dat er een periode ontstaat waarbij er geen huisvesting beschikbaar is. Er is geen duidelijkheid over tijdelijke huisvesting. Wie verantwoordelijk is voor de organisatie en kosten en of voortzetting van de bedrijfsvoering überhaupt wel mogelijk is. Laat ik helder zijn, voor een sport- en fysiobedrijf bestaat tijdelijk dicht in de praktijk niet. Een sluiting van enkele weken is al ernstig schadelijk. Een sluiting van een jaar betekent in de praktijk het verdwijnen van mijn klantenbestand, bestaande uit leden en patiënten. Voor mijn onderneming zou dit onherroepelijk leiden tot het wegvallen van het klantenbestand en daarmee feitelijk faillissement. Ook de verhuiskosten voor twee verhuizingen tijdelijk en terug zijn niet geregeld of toegezegd. Deze onduidelijkheid leidt tot directe financiële risico's en onzekerheid in de continuïteit. Terwijl wij niet betrokken zijn geweest bij deze besluitvorming. Tot slot, het tijdsplan. Vanuit de organisatie is meerdere malen aangegeven dat bepaalde zaken eventueel achteraf nog besproken kunnen worden. Wie wil hier ... Ik wil hier duidelijk over zijn. Dit is niet realistisch. Het tijdsplan richting subsidiedeadline en aannemen is zeer kort. Zodra wordt doorgedaan naar uitvoering, worden keuzes feitelijk vastgelegd en is de ruimte voor bijsturing minimaal. In de stukken zie ik geen beraming en geen begroting voor compensatie tijdelijke huisvesting verhuiskosten en het behoud van essentiële functies. Wel zijn recent ons huurcontracten opgevraagd, maar ik zie geen enkele financiële compensatie terug in het budget en ik weet ook niet wat er met mijn huur in de toekomst gaat gebeuren. Wat is niet ... Het is niet aannemelijk dat deze kosten achteraf nog substantieel kunnen worden toegevoegd. Achteraf is geen plan. Juist de volgorde zou moeten zijn, bedacht, beraamd, begroot en daarna pas goedgekeurd. Afsluiting. Ik vraag niet om het stopzetten van verduurzaming. Ik vraag niet om een voorkeursbehandeling. Wat ik wel vraag, is zorgvuldigheid. Neem geen onomkeerbaar besluit, zonder volledig inzicht in de gevolgen. Maak het Programma van Eisen inzichtelijk en toetsbaar en borg de bestaande maatschappelijke sport- en zorgfuncties. Niet verdwijnen door een traject dat bedoeld is om juist De Schilp toekomstbestendig te maken. Verduurzamen mag niet ten koste gaan van maatschappelijke functies die nu bestaan. Dank u wel voor uw aandacht.

De voorzitter: Dank u wel, voor uw bijdrage. Mijnheer Nunnikhoven, u heeft een vraag.

De heer Nunnikhoven: Bedankt voor het inspreken. U stelt heel veel vragen. Ik heb zoveel mogelijk proberen mee te schrijven met u. Want het nadeel is alleen altijd als er ingesproken wordt, is dat de wethouder niet mag reageren, terwijl ze dat vaak wel al zouden willen doen. Straks met de beraadslaging en zal ik deze vragen meenemen voor u.

Inspreker 3: Dank u.

De heer Nunnikhoven: Dank u wel voor het inspreken.

De voorzitter: Mijnheer Weterings, ga uw gang.

De heer Weterings: Begreep ik nu goed dat u zei dat u totaal niet betrokken was bij dit voorstel? Geen brief, geen kopje koffie, niemand langs geweest?

Inspreker 3: Niels is de vestigingsmanager van Optisport. Die is een keer langs geweest om te vragen van we gaan renoveren, wat zou je eventueel willen? En op een vraag die je dan eventueel

terugzandt van wat is mogelijk, wat zijn de ideeën? Weet hij helemaal niets. En ik heb één Whatsappje gehad van hem. Dat is het. En voor de rest zou het zijn, onze veronderstelling was dat er wat van de elektra gesplitst zou worden en dat de complicatie met het dak en de muur ingewikkeld zou zijn. Maar dat dus het hele middenblok eruit ging en dat het helemaal opnieuw ingericht wordt, daar waren we absoluut niet van op de hoogte. En alle partijen in het middenblok niet. En dat dat middenblok eruit moest al helemaal niet.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Prenger.

Mevrouw Prenger: Goedenavond. Dank u wel, voor het inspreken. Heb ik het goed begrepen dat je totaal niet gecompenseerd bent? Ook geen andere ruimte hebt aangeboden gekregen?

Inspreker 3: Nog helemaal niets.

Mevrouw Prenger: Dat betekent je faillissement als dit doorgaat?

Inspreker 3: Dank je wel.

De voorzitter: Dank u, helder. Verder geen vragen, zie ik. Een duidelijk verhaal. Hartstikke bedankt voor uw bijdrage. Dan geef ik graag het woord aan mevrouw Liesbeth Kooy en die komt inspreken over het raadsvoorstel beschikbaar stellen van een investeringskrediet van 24,8 miljoen euro voor de renovatie van De Schilp. En zodra u begint met spreken, gaat uw tijd lopen. Ga uw gang.

Inspreker 4: Volgens mij is het een klein beetje herhaling van zetten, maar ik ga toch van vooraf beginnen en mijn bril gebruiken. Even kijken. Mijn kernboodschap ...

De voorzitter: Als u iets dichter bij de microfoon kan. Je kan hem ook iets naar beneden stellen. Ga uw gang.

Inspreker 4: Opnieuw. Mijn kernboodschap is simpel, dit project is te duur, te risicovol en de planning is niet realistisch. We hebben het over een investering van 24,8 miljoen euro en ik neem aan inclusief btw voor in totaal 3.800 vierkante meter WVO. Dat betekent een gemiddelde bouwsom van 6.500 euro per vierkante meter. En als je nog in acht neemt dat er ongeveer 235 meter minder terugkomt, dan loopt het richting de 7.000 euro per vierkante meter. Dat is uitzonderlijk hoog. Zeker als je bedenkt dat een sporthal normaal gesproken juist een relatief goedkoop en functioneel gebouw is. Ter vergelijking De Altis en dat zijn cijfers die ik van internet heb gehaald. Dat kan iets variëren de kosten inclusief btw en geïndexeerd tot op vandaag, ongeveer 3.600 euro per vierkante meter. En wat krijgen we voor het bedrag? Geen volledig nieuw sportcomplex, geen uitbreiding van functies, maar vooral in ieder geval een verduurzaamd gebouw, wat heel fijn is. En wat cosmetische aanpassingen, voor mijn gevoel, wat ik eruit kan lezen. En dat roept bij mij vragen op. Hoe kan een renovatie van deze aard bijna 25 miljoen euro kosten? Nog even los van de tijd van afschrijving, want 50 jaar is best een lange termijn in acht nemende dat het huidige zwembad is 40 jaar oud. En ik hoop dat in de businesscase ook alle herinvesteringen die tussentijds genomen moeten worden, want installaties gaan 15 jaar mee, dat die ook zijn meegenomen. Mijn vraag was: is het Programma van Eisen daadwerkelijk afgestemd met de gebruikers? En ik denk dat we daarnet van alles over gehoord hebben. En ik denk dan ook aan sociale veiligheid, opslag van sportmateriaal, praktische bruikbaarheid van ruimte op de verdieping en ook de daglichttoetreding. En nog een risico is dat aanbesteding op basis van een voorlopig ontwerp betekent dat er nog veel niet vastligt. En in de praktijk leidt dat tot hoge inschrijfprijzen van aannemers of later heel veel meerwerk. Ook is het onduidelijk hoe de impact voor de huidige huurders is meegenomen. Is in de raming bijvoorbeeld rekening gehouden met vervangende huisvesting en inrichtingskosten? En daarbij vraag ik me ook af of het oorspronkelijk project van het pand betrokken is. Want je gaat een aanzienlijke wijziging doen.

En hij heeft auteursrecht op het pand. Dat zijn allemaal dingen die tijd in beslag nemen. We praten over een aanbesteding op basis van het VO, neem ik aan. Dat kon ik ook niet goed uit de stukken halen. Waarna de aannemer straks nog een doen een DO en een TO moet maken, voordat je naar de uitvoering kan. En inclusief verhuizing, vergunningen, besluitvorming, lijkt mij sturen op 5 februari daarom niet realistisch. En tot slot maak ik me zorgen over de gevolgen voor de inwoners. Op dit moment kost een zwemkaartje al 7,10 euro, terwijl in Den Haag zwemmen 4,90 euro kost. Welke impact gaan de investeringen hebben op de betaalbaarheid van het sporten en de haalbaarheid van allerlei andere zaken in Rijswijk? We kunnen maar één keer geld uitgeven. En mijn oproep aan de raad is daarom: werk eerst toe naar een volwassen ontwerp, een soberder budget en een realistische planning, voordat u dit soort bedragen vastlegt. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Zijn er vanuit het Forum nog vragen voor mevrouw? Ik denk het niet. Het was een helder verhaal. Hartstikke bedankt voor uw inspreken. Dank u. Dan komen we bij het einde van agendapunt 2, inspreken van onze inwoners.

3. Lijst van ingekomen stukken: vaststelling wijze van afdoening

De voorzitter: Dan gaan we door naar agendapunt 3, lijst van ingekomen stukken en de vaststelling wijze afdoening. Is iedereen akkoord? Ik zie gelijk een hand de lucht in gaan. Mijnheer Weterings.

De heer Weterings: Voorzitter, ik zou graag RA 26 004, de noodkreet uit de Muziekbuit van de wijkvertegenwoordiger niet als ter kennisname aan de raad willen doen toekomen, maar toch dat de afhandeling door het college met een afschrift aan de raad wordt gedaan. Ik hoop daar een meerderheid voor te vinden.

De voorzitter: Wat u vraagt, is de afdoeningswijze van een C naar een A te laten maken. Daar is een meerderheid in het Forum voor nodig en ik zou dat willen doen aan de hand van stemming. Achttien stuks. Hand omhoog voor degenen die voor zijn om de afdoening te wijzigen. Dat zijn er twee. Ik was niet heel goed met rekenen op school, maar twee is wel iets minder dan tien.

De heer Weterings: Voorzitter, geen probleem, want ik heb ook nog vragen voor het vragenuur over hetzelfde onderwerp. Dus het maakt niet uit. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Weterings. En er is een agenderingsverzoek binnengekomen van de fractie van D66 met betrekking tot RIB 26 006, tussenstand regionale Woonzorgvisie. En de agendering staat dan voor Forum samenleving op 14 april 2026. Wilt u dat toelichten, mijnheer Veerman?

De heer Veerman: Klopt. Ik wil het niet toelichten. Ik heb vanochtend volgens mij een e-mail gekregen van de griffie dat de bijlage die er niet bij zat, volgens mij waren het er zelfs twee, maar ik was al blij dat er één gevonden is. Dat die aan mij gezonden is. Maar het zou goed zijn als je die bij de iBabs-stukken komt. Dan kunnen andere raadsleden hem ook bekijken. Dat ik hem heb, is leuk, maar de andere raadsleden zullen daar ook geïnteresseerd in zijn, denk ik, in die bijlage.

De voorzitter: Die zullen worden toegevoegd en voor 14 april heeft iedereen alle informatie.

4. Vaststelling agenda

De voorzitter: Gaan we naar agendapunt 4, het vaststellen van de agenda. Mijnheer Nunnikhoven.

De heer Nunnikhoven: Voorzitter, ik wil graag een ordevoorstel doen. In de besloten bijeenkomst heb ik het verzoek al gedaan, maar ik hoor nu de insprekers ook. Kan agendapunt 13 naar Q2, herinrichting Sportpark Irene? Dat de raad mee kan genomen worden. Dat de bewoners van De Schilp meegenomen kan worden. Dat er een goed plan ligt. Beter voor Rijswijk is niet tegen verduurzamen, maar dit plan hoe die nu hier blijft liggen, kunnen wij niet voorstemmen. Wij gaan tegen.

De voorzitter: Dat is semipolitiek om alvast een klein beetje te zeggen dat u tegen gaat stemmen.

De heer Nunnikhoven: Sorry, maar volgens mij heb ik dat in de informatieavond ook al gezegd. Mijn voorstel is om agendapunt 13 van de agenda af te doen en naar Q2. En ik vraag me af of daar steun voor is.

De voorzitter: Het lastige is dat het door het presidium op de agenda is gezet. Het presidium zijn alle fractievoorzitters van de fracties. Mevrouw Woudstra.

Mevrouw Woudstra: Ik denk dat de vraag: hoe gaan we ermee verder, heel goed besproken kan worden vanavond als iedereen zijn vragen heeft gesteld. En dan zou dat voorstel van hoe gaan we ermee verder meegenomen kunnen worden. Maar voor de bespreking daar al mee verder gaan, voordat we de antwoorden hebben, lijkt me niet handig.

De voorzitter: Dank u. Ik kan sowieso niet van de agenda die door het presidium is vastgesteld. We gaan sowieso vandaag ...

De heer Nunnikhoven: Volgens mij is het als een meerderheid van het Forum er is, dan mag die er vanaf. Van mijn part laten we de mensen hier wachten tot wij het daarover gaan hebben. Dan gaan we het er anderhalf uur over hebben en dan straks in de raadsvergadering weer anderhalf uur. En ik denk: het is echt zonde van onze tijd. Laten we een goed plan maken, want dit is geen goed plan.

De voorzitter: Mijnheer Weterings, u mag nog heel kort en dan schorsen we even.

De heer Weterings: Ik had een vraag. Als je het nu van de agenda afhaalt en in Q2 weer op de agenda zet, wat verandert dat aan het voorstel?

De voorzitter: Hier gaan we een discussie in, denk ik. Ik weet niet of dat helemaal handig is. We doen even een hele korte schorsing van een tweetal minuten. Dan we er drie. Een klein moment. Goed, als iedereen zijn positie weer heeft ingenomen. Dan hebben we het hele Forumreglement, alle 300 kantjes, even door geakkerd. En daar kwamen wij tot de conclusie dat als het op het ... Volgens het Forumreglement, als het vastgesteld is in het presidium, dat we het erover gaan hebben. En de uitkomst van het erover hebben, heeft een tweetal opties. Een drietal opties. Het gaat als bespreekstuk naar de raad, het gaat als een akkoordstuk naar de raad, wat ik verwacht. Of het rammelt en het Forum besluit om het terug te sturen naar het college. Dat is de routing waar we ons aan moeten houden. Dan is iedereen, denk ik, wie zwijgt stemt toe, akkoord met het vaststellen van de agenda? Ja, dank u.

5. Mededelingen college

De voorzitter: Dan gaan we naar agendapunt 5, mededelingen van het college. Zijn er vanuit het college nog mededelingen? Nee, mooi.

6. Terugkoppeling gemeenschappelijke regelingen

De voorzitter: Agendapunt 6, de terugkoppeling gemeenschappelijke regelingen. Zijn er ... Ik heb hier een tweetal ... Mevrouw Prenger, u heeft een verzoek ingediend om aan burgemeester mevrouw Sahin terugkoppeling te geven over de AB-vergadering van de Veiligheidsregio over het onderwerp vuurwerk. Ga uw gang.

Mevrouw Prenger: Dag, burgemeester Sahin. Ik wilde graag een terugkoppeling over het vuurwerk en u zat met de Veiligheidsregio. Kunt u ons wat wijzer maken?

De voorzitter: Dank u wel. Ga uw gang.

Mevrouw Sahin: Dank u wel, mevrouw Prenger, voor uw vraag en belangstelling voor de vergadering van de Veiligheidsregio Haaglanden. Ik heb, zoals toegezegd aan de raad in de vergadering van 27 januari, waarbij de motie werd ingediend bij de bespreking van het agendapunt over de jaarwisseling van het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio van 30 januari, naar voren gebracht dat er in onze gemeenteraad een motie is besproken over de wenselijkheid van het inrichten van een proces om inwonersinitiatieven in het kader van de jaarwisseling mogelijk te maken. Wij hebben met collega-burgemeesters besproken van ... Ook een terugblik stond op de agenda van de jaarwisseling. En met elkaar hebben we afgesproken dat er eerst duidelijkheid moet komen over de uitkomsten van het ontwerpbesluit Veilige jaarwisseling. Zoals ik dat ook in de raad aangaf, is daar nog het advies van de Raad van State, moet nog worden opgeleverd. Wij willen heel graag als collega-burgemeesters daar duidelijkheid over en met elkaar, ook omdat we de zorgen hebben over de onduidelijkheid, goede afspraken onderling maken. En daarom is gesproken onder voorzitterschap van burgemeester Bezuijen, die is de portefeuillehouder crisisbeheersing, komt er een werkgroep tot stand en die gaat in het kader van de komende jaarwisseling met elkaar de ontwikkelingen volgen en kijken wat de afzonderlijke negen gemeenten van plan zijn. En dan is de hoop dat we met elkaar tot wat meer duidelijkheid kunnen brengen. Want het is nogal onduidelijkheid wat er op dit moment is. Maar wij hechten ook heel veel belang aan uniformiteit en afstemming en vooral uitvoerbaarheid. We luisteren heel goed wat de politie aangeeft, wat wel en niet mogelijk is. En dat is nodig, omdat ik ook in de terugkoppeling van de politie zag hoe druk het is geweest in deze regio. En de inzet hier is aanzienlijk hoger dan gemiddeld in Nederland. En de inzet van de politie, brandweer en andere hulpdiensten is nu al maximaal. Als we dan nu voor vooruitlopen op wat onduidelijkheid, moeten we eerst opheldering krijgen. En ik hoop dat die werkgroep daarin meer duidelijkheid zal geven en dat er ook op landelijk niveau vooral duidelijkheid zal komen. Ik zeg u toe om u blijvend daarover te informeren. Ik hoop dat ik hiermee uw vraag heb beantwoord.

De voorzitter: Dank u wel.

Mevrouw Prenger: Via de voorzitter, dank u wel voor de beantwoording.

De voorzitter: Mooi. Dan heeft mevrouw Van Nunen verzocht om een terugkoppeling van de burgemeester over het onderwerp verdeelmodel. U mag hem heel kort even toelichten.

Mevrouw Van Nunen: Voorzitter, dank . En dat is misschien een vrij abstract begrip voor een aantal mensen die meeluisteren. Het gaat in dit geval ook om het Veiligheidsregio-overleg, waar de burgemeester ook in zit namens ons als gemeente Rijswijk. En ik heb graag een terugkoppeling van de portefeuillehouder, de burgemeester, over hoe over de kostenbijdrage van de gemeente Rijswijk is gesproken in de evaluatie verdeelmodel, zoals het dan zo mooi heet. Ik hoor graag ... Ook omdat we daar regelmatig al jaren een vrij groot punt van maken in de zienswijze die wij sturen naar de Veiligheidsregio.

De voorzitter: Dank u wel. Ga u gang.

Mevrouw Sahin: Dank u wel, mevrouw Van Nunen. Het verdeelmodel van de Veiligheidsregio Haaglanden en de gemeentelijke bijdrage, dus ook van onze gemeente, is altijd een belangrijk punt van discussie in onze raad geweest. En sinds ik hier burgemeester ben, heb ik dat ook diverse malen in het algemeen bestuur van de Veiligheidsregio naar voren gebracht. Voor de kijkers thuis, het verdeelmodel gaat over hoeveel de afzonderlijke negen gemeenten betalen aan de VRH. Dat betekent bij elkaar iets van 86 procent van de inkomsten. Dat zijn hele belangrijke bijdragen die wij leveren. Ik kan u vertellen dat er een onderzoek is gestart, een onafhankelijke onderzoeker Cebeon is gestart met het doen van de evaluatie. De uitkomsten zijn in concept gereed. En het voorstel is gedaan vanuit de portefeuillehouder financiën. Dat is mijn collega in Wassenaar. Om de uitkomsten te bespreken in de afzonderlijke gemeenten onder leiding van Bas Eenhoorn, een ervaren bestuurder. En hierbij heb ik ook nadrukkelijk aan de orde gebracht dat de gemeente en vooral de gemeenteraden, actief betrokken moeten worden, zodat er straks gewerkt wordt aan een toekomstbestendig en een gedragen verdeelmodel. En ik heb ook benadrukt dat transparantie en gelijktijdige informatie van groot belang is. Dit proces loopt en ik zal u daar ook over blijvend informeren en uw collega in de Financiële Adviescommissie, dat zijn de raadsleden, die zullen wij ook hierbij goed ondersteunen, zodat die persoon de rol goed kan invullen. Dank voor uw vraag. Ik zal u op de hoogte blijven houden.

De voorzitter: Dan heeft u een aanvullende vraag of ... Ga uw gang, mijnheer Loof.

De heer Loof: Dank, voorzitter. Ik hoorde de burgemeester zeggen dat dit onder begeleiding is van Bas Eenhoorn. Dat is nogal een naam in het openbaar bestuur, aangezien die ongeveer in het halve land waarnemend burgemeester is geweest. Waarom moet iemand van zo'n statuur dit begeleiden? Zijn de relaties op dit moment zo ... Zijn die niet goed dat er iemand van statuur nodig is of ga ik dan te veel aannames doen?

Mevrouw Sahin: Het is een voorstel geweest van de portefeuillehouder financiën. Niet omdat de relaties onder druk staan, maar omdat het best een complex verhaal is. Het evalueren van een verdeelmodel. Het ontwikkelen van mogelijk een nieuw verdeelmodel dat toekomstbestendiger is. Dat vereist ook een bestuurlijke aanpak. En ik heb wel benadrukt van we willen wel dat mijnheer Eenhoorn op een goede manier zo'n traject kan starten. De opdrachtformulering moet wel op orde zijn en alle gemeenten afzonderlijk moeten het rapport ook goed hebben. Zodat iedereen daar goed aan meedoet. Het is een voorstel om het juist zorgvuldig te begeleiden.

De voorzitter: Dank u wel. En als het goed is, heeft mijnheer ... Mevrouw Woudstra, ik ben echt op dreef vandaag. Mevrouw Woudstra.

Mevrouw Woudstra: Ik moest heel even om mij heen kijken wie daar aanwezig was met mijn achternaam.

De voorzitter: Een terugkoppeling vanuit de MRDH Adviescommissie economisch vestigingsklimaat. Ik wil u graag ...

Mevrouw Woudstra: Naast dat we ieder hechten aan onze eigen achternaam. Er is een MRDH, Metropoolregio Rotterdam Den Haag bij elkaar geweest met de Adviescommissie over het economisch vestigingsklimaat en over openbaar vervoer. Dat heeft plaatsgevonden op 21 januari. Naast de visies die daar besproken zijn en die ook terug te vinden zijn. Want u kunt allen terugkijken en luisteren wat de Adviescommissie daarover heeft. Om dat nog een keer te herhalen. Wil ik graag wijzen op het feit dat er in februari ook door de Bestuurscommissie over vergaderd wordt. Wil je

over die visies meer weten en over het vervolg meer weten, kijk even op de website van de MRDH en klik de vergadering dan wel het verslag aan. Daarnaast is relevant voor de volgende raadsperiode dat we geëxperimenteerd hebben de afgelopen periode met de twee Adviescommissies om op hetzelfde moment bij elkaar te komen. En dan niet meer apart van elkaar te vergaderen, maar volgtijdelijk. Dus eerst is de ene Adviescommissie aan de buurt dan het andere en tussenin punten die voor beide Adviescommissies van belang zijn. Daar is van aangegeven dat we dat graag voort willen gaan zetten en dat is ook een besluit dat daarvoor nodig is in de volgende periode. De reden dat ik dat zeg, is dat het ook gevolgen heeft voor onze afvaardiging daar, dat we daar keuzes in hebben voor de volgende keer, welke afvaardiging we sturen. En daar dus kunnen kijken, gaan er meer mensen heen? Gaan er minder mensen heen? Hoe geven we dat vorm? Om ook een voorbeeld te noemen, bij anderen kunnen ook burgerraadsliden of commissieleden bijvoorbeeld een afgevaardigde zijn of elkaar vervangen. Dat is iets wat in de volgende raadsperiode, als mensen zich kandideren en ook hoeveel mensen zich kandideren, een gesprek voor het kandideren waard is met de griffie en met de raad over hoe we dat vorm gaan geven. En ook op iBabs zijn de visies al te vinden, begreep ik. En dan hoop ik, omdat mijn collega Wemke van der Weij als onze afvaardiging voor de hele raad aanwezig was, dat ik haar woorden goed heb gezegd. Heeft u daar nog vragen over dan kunt u bij Wemke of bij mij terecht.

De voorzitter: Dank u wel, mevrouw Woudstra.

7. Overzicht toezeggingen en moties

De voorzitter: Dan gaan we over naar agendapunt 7, het overzicht van de toezeggingen en moties. Is het voorstel ter afdoening. Kunnen die allemaal worden afgedaan? Ik zie hier mijnheer Weterings de hand omhoog gaan. Ga uw gang.

De heer Weterings: Nee.

De voorzitter: Duidelijk.

De heer Weterings: Ik zal het even toelichten. Dezelfde vragen stonden bij het vorige forum erop. Toen hebben mevrouw Woudstra en ik aangegeven dat er de eerste concrete uitwerking van de regio willen afwachten in 2026. Die hebben we nog niet gezien. De handhaving van de deelscooters blijft nog steeds staan. De motie, excuus. Handhaving APV Rijswijk op deelscooters van RB en D66. Dank je wel.

De voorzitter: Dank u. Mevrouw Woudstra.

Mevrouw Woudstra: Excuus, ik ging mogelijk toch te snel net, krijg ik hoor. Dus met uw goedvinden. Ik begreep dat de bestuursvergadering van de MRDH misschien toch al wel heeft plaatsgevonden, maar de betreffende wethouder weet ik niet of die hier aanwezig is. Of die een toelichting kan geven hoe het daar is gegaan. Anders moet ik even doorgeven of dat in Stad gevraagd kan worden.

De voorzitter: Wellicht even in Stad vragen. Dank u. Mijnheer Verbrugh had een vraag?

De heer Verbrugh: Dank. Ik had een vraag over een motie die op de rol staat nog en een toezegging die ook nog op de rol staat. Beide gaat over het beheer van het Huis van de Stad. En dit gebouw daar is een motie over aangenomen in april 2024. En dat zou worden uitgevoerd en er zou een uitvoeringsregeling komen voor het beheer van deze mooie ruimtes hier. De wethouder gaf aan dat het eerst eind van het jaar 2024 zou zijn, daarna zomer 2025. En we hebben nu nog geen

uitvoeringsregeling gezien. De vraag is: wat staat er ... Hoe staat het met de uitvoering van deze motie en is er inmiddels uitvoeringsregeling? Overigens vinden we het wel opvallend dat sinds we dit op de rol hebben gezet, het Huis van de Stad steeds meer en beter gebruikt wordt door allerlei partijen. Dat vinden we wel een erg positief punt.

De voorzitter: Dank u wel. U gaat gelijk reageren, mevrouw Bentvelzen?

Mevrouw Bentvelzen: Voorzitter, het is zo lullig als niemand reageert. Dan doe ik het. Maar het is ook een beetje een vervelende reactie die ik ga geven, want het ligt bij mijn collega Van Damme ondertussen en Van Damme is afwezig, zoals je ziet. En wat ik weet, is dat er een stuk ligt en dat daar nog steeds over gesproken wordt intern. En dat daar nog niet 100 procent een uitkomst op is, maar ik verwacht niet dat het al te lang meer hoeft en gaat duren. Dat is wat ik u nu kan vertellen.

De voorzitter: Dank u wel.

De heer Verbrugh: Dan wachten we op de antwoorden van het college.

De voorzitter: Perfect. Dan wil ik graag door naar agendapunt 8, vaststelling verslag. U heeft nog een ...

De heer Verbrugh: We hebben een lijst ingediend met vragen. Er is nog één toezegging van juli 2025, waar een afdoeningsvoorstel is. Dat gaat over de motie of de toezegging weesfietsen. Daar zou onderzocht worden of dat een regionale optie zou zijn om die weesfietsen goed onder te brengen. Dat blijkt nu niet mogelijk te zijn. En de vraag is: wat gaan we nu doen met onze weesfietsen? Komt er nog een vervolgonderzoek? En wat doen we in de meantime met deze weesfietsen? We hebben ook een keer gesproken over de locatie Martinifabriek, waar weesfietsen naartoe gebracht zouden kunnen worden en eventueel opgeknapt en weer ter beschikking zouden worden gesteld aan kinderen en ouders die het verder niet kunnen goed kunnen bekostigen. Maar daar hebben wij verder niets meer van gehoord en wij vragen ons echt af hoe met die toezegging staat of deze afdoening voldoende is.

De voorzitter: Mevrouw Bentvelzen, wederom.

Mevrouw Bentvelzen: Voorzitter, ik weet overal wat van.

De voorzitter: Handig, hè? Dan ben je hem ook altijd.

Mevrouw Bentvelzen: Dat is wel een lekker antwoord, want Sandra is er ook niet. Mijn collega Van de Waart is er ook niet. En het regionaal depot zit vol, dus die biedt geen mogelijkheden. Dat heeft u kunnen lezen. En voor Rijswijk loopt daar nog een onderzoek naar waar we dan die weesfietsen wel of niet kunnen plaatsen. De Martinifabriek is onlangs gesloten. Die hebben een nieuw pand gekregen bij Dude Goed aan de Polakweg. Wat daar voor de rest wel of niet kan, dat weet ik niet. Ik weet wel dat ze daar ook bezig zijn met een fietsenwerkplaats. Misschien dat dat een optie is, maar dat ... Ik zal aan mevrouw Van de Waart doorgeven dat u die vraag heeft van regionaal kan het niet en wat kan er dan wel?

De voorzitter: Volgende op de lijst.

De heer Verbrugh: Ik heb nog een vervolgvraag, als dat kan. Is het mogelijk te zeggen wanneer wij daar een antwoord op krijgen?

Mevrouw Bentvelzen: Als ik heel gemeen wil doen, om mijn collega in diskrediet te brengen, kan ik zeggen: morgen. Nee, maar ik zal het aan haar doorgeven. Zodra zij weer opgekrabbeld is. Want zij is geveld door de nare griep die er heerst. En ik ga er vanuit, u kent uw wethouder denk ik ook als

iemand die voortvarend te werk gaat. Ik ga daar geen datum aan hangen, maar ik zal vragen of ze zo snel mogelijk met een antwoord komt.

De heer Verbrugh: Hartelijk dank voor de antwoorden. Nog een laatste verzoek aan het college om de lijst die we hebben nog een keer echt te updaten voor het nieuwe college, voor de nieuwe raadsperiode. En met name de openstaande moties en toezeggingen van de afgelopen raadsperiode dan door te geven aan de nieuwe raad.

De voorzitter: Dank u wel. Dat zou in Q2, kwartaal twee waarschijnlijk volledig geregeld gaan worden. Dank u wel, voor deze toevoeging.

8. Vaststellen forumverslag 13 januari 2026

De voorzitter: Dan gaan we naar agendapunt 8, vaststelling verslag van 13 januari 2026. Zijn daar nog vragen of opmerkingen over? Nee, mooi.

9. Raadsvoorstel Budgetoverheveling van 2025 naar 2026 (RV 26 004)

De voorzitter: Gaan we naar agendapunt 9, het raadsvoorstel budgetoverheveling van 2025 naar 2026. Er zijn vooraf vragen gesteld door de fractie van D66 en de collegebeantwoording is ook al reeds toegevoegd. Dan zou ik als eerste ook het woord willen geven aan de fractie van D66. Althans, als dat nodig is, gezien het feit dat de vragen al zijn beantwoord of wellicht nog wat vervolgvragen. Mevrouw Woudstra, ga uw gang.

Mevrouw Woudstra: Die ben ik nu aan het lezen, de antwoorden. Dat zal ik dan even met een schuin oog snel doen. Maar ik denk toch ook dat we mondeling in elk geval willen weten wat de leerervaring van het college en de wethouder zelf is, gezien de overhevelingen en de rest en hoe zij daar zelf tegenaan willen kijken. En als dat alvast beantwoord kan worden, kijk ik of er nog een andere vervolgvraag is.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de fractie van de Partij van de Arbeid.

De heer Bosman: Dank u wel. Ik heb een vraag in dezelfde trant. Het is mij niet helemaal duidelijk of hier ook budgetoverhevelingen bij zitten die al een jaar eerder ook waren overgeheveld. En indien dat het geval is, wat met die leerervaring, die ook D66 aangeeft, zouden we daar graag meer over willen weten. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u. De fractie van het CDA. Nee, dank u. Fractie van de Rijswijkse VVD, mooi. Fractie van Wij. Rijswijk.

De heer Zoghbi: Ik wilde een compliment geven, want voor het eerst dat er... Niet voor het eerst, maar stonden de meeste punten wel duidelijk aangegeven. We hadden nog wat openstaande vragen. Die werden door de D66 al schriftelijk gevraagd en die beantwoording hebben wij gelezen. Dus wij zijn tevreden.

De voorzitter: Dank u wel. De fractie van GroenLinks.

Mevrouw Oude Alink: Dank, voorzitter. Volgens mij is de vraag die mijn collega Van Maarsseveen al had opgeschreven, die is al gesteld. Welke budgetten zijn al eerder doorgeschoven of meerdere

keren? En welke tijd- en resultaatafspraken verbindt het college er nu aan om hernieuwd doorschuiven in 2026 te voorkomen?

De voorzitter: Dank u. De fractie van Beter voor Rijswijk.

Mevrouw Prenger: Dank u wel, voorzitter. Nee, wat Beter voor Rijswijk betreft is het een akkoordstuk.

De voorzitter: Dank u. Fractie van Rijswijks Belang.

De heer Weterings: Voorzitter, dank u wel. Helder stuk. Ook een duidelijke omschrijving. Ik had een kleine kanttekening gezet bij puntje nummer 7, de nieuwkomers. Een algemene uitkering van 47.000 euro. En ik wilde vragen aan de wethouder, is dat een verplichting vanuit het Rijk of kunnen we dat amenderen naar onze eigen Wmo? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u. En de fractie van de ChristenUnie, niets. Dan geef ik het woord aan de betreffende wethouder. Ga uw gang. We hebben het hele rondje gehad.

Mevrouw Bentvelzen: Voorzitter, ik kan in de eerste termijn in ieder geval aangeven ... Ik doe dit ook trouwens, zoals jullie zien.

De voorzitter: Is het vanavond een onemanshow, mevrouw Bentvelzen?

Mevrouw Bentvelzen: Ik doe het. Ik zei: dit kan ik, budget overleveren van die kant naar die kant, dat moet lukken. Nee, zonder gekheid. Mijn collega Van Damme is er vandaag niet. Ik ben altijd heel enthousiast en dan zeg ik: dan doe ik het. Niet in mijn gedachten dat er dan allemaal hele moeilijke vragen aan mij worden gesteld, waar ik echt totaal geen idee van heb. Dus ik heb heel erg mijn best gedaan om de schriftelijke beantwoording tijdig naar D66 te sturen, voorzitter. En nu zijn er vragen gesteld. Wat hebben we geleerd en zijn er overhevelingen van vorig jaar? Dan moet ik heel even lezen, want normaal ben ik heel goed in mijn dossiers, vind ik zelf. Maar dan moet ik toch even voorlezen. Maar nee, dat mag niet volgens de regels. Dat mag wel van eenzelfde project, maar dat een deel van het budget van het jaar erna. Ik hoop dat u dan snapt wat ik zeg, want ik vind het moeilijk. Budgetoverhevelingen daar hebben we spelregels voor opgenomen in onze financiële verordening. En de voorstellen die voorliggen, die voldoen aan die zijn daaraan. Die zijn daaraan getoetst. En het is de bedoeling dat jullie als raad, als hoogste orgaan, zo vroeg mogelijk in het jaar vaststellen dat dit mag en dat dit goedgekeurd wordt. Zodat er zekerheid is over de dekking van de werkzaamheden en de rechtmatigheid daarvan. Vandaar dat het vandaag ook op de agenda staat. Voorzitter, wat hebben we daarvan geleerd? Ik vind dat een lastige vraag. De voorgestelde bedragen zijn prognoses op basis van kennis per midden januari. Indien bij de jaarrekening van 2025 blijkt dat er minder ruimte over is, dan wordt het maximaal beschikbare budget overgeheveld. En dat is wat we doen. En voor de rest heb ik volgens mij een vraag over nieuwkomer, maar mijnheer Weterings sprak zo snel, dat ik echt geen idee heb. Ik hoorde Weterings, nieuwkomers en de Wmo in één zin. En toen raakte ik hem helemaal kwijt.

De voorzitter: Via de voorzitter, mijnheer Weterings. Ga uw gang.

De heer Weterings: Voorzitter, ik zal hem even wat rustiger inbrengen. Op pagina 1 van 4 staat bij exploitatiebudgetten bij punt nummer 7 nieuwkomers. Dat is een algemene uitkering van 47.000 euro. Als we dan kijken, is opdracht voor nieuwkomers. Momenteel wordt een plan uitgewerkt om een programma te realiseren voor ambities voor nieuwkomers. Specifieke uitkering voor nieuwkomers is niet toereikend. Daarom is het nodig om incidenteel budget over te hevelen van dus die wat is het, 47.000 euro. Moeten wij dat? Is dat een verplichting vanuit het Rijk of kunnen we die

47.000 euro in onze Wmo steken, dat we de ouderen volgende keer een uurtje extra laten schoonmaken of zo bij de ouderen thuis, in onze eigen Wmo?

De voorzitter: Dank u wel. Ga uw gang.

Mevrouw Bentvelzen: Voorzitter, bij mijn weten zijn de budgetten voor nieuwkomers wettelijke verplichtingen die wij hebben en aangaan en waar we van alles mee voor en moeten doen. Dus vandaar dat het plan misschien nog wel niet af was, maar dat we wel geld hebben gekregen. Vandaar dat we het overhevelen naar het nieuwe jaar, zodat we dat plan afmaken en kunnen doen wat we moeten doen van het Rijk. Dan kunnen we niet doen wat u daar voor voorstelt.

De voorzitter: Duidelijk, dank u wel.

De heer Weterings: Bedankt, jammer.

De voorzitter: Gaan we kijken. Kijk ik even naar mevrouw Woudstra voor de tweede termijn.

Mevrouw Woudstra: Dank, voor het invallen en de korte toelichting en de vragen. Dank ook, ik zie goede antwoorden op onze vragen. Ik ben blij om te lezen dat het niet een impact heeft op onze begroting, op de beschikbaarheid van de begroting volgend jaar. Want er stond een zin in dat ons risico groter wordt volgend jaar. Dan begrijp ik niet helemaal wat die zin er dan precies in doet. Ik hoop dat dat ergens nog uitgelegd kan worden. Als ik een zin lees dat we door overhevelingen mogelijk meer risico lopen en ik hoor nu dat het allemaal oké is voor de volgende begroting, dan lees ik een discrepantie of in elk geval begrijp ik het niet helemaal. Mocht dat nu niet lukken, omdat de heer Van Damme er niet is, heel graag schriftelijk, want volgens mij is dat best een technische uitleg. Daar hebben we dan alle begrip voor, maar we willen er wel graag uitleg bij. En ik vraag me ook af, bijvoorbeeld voor het de huisvesting. We weten dat we vertraging hadden met Pasgeld, we weten dat de bouw doorschuift. Is dat dan de systematiek waardoor we nu die budgetoverheveling pas kunnen doen en daar nu pas over worden geïnformeerd als raad? En is er dan een reden dat we niet al bij de begroting worden geïnformeerd? Dit gaat er ook nog aankomen. Wanneer wordt de raad geïnformeerd over het moment van overhevelen? Doen we alvast een technische exercitie of zit er nog wat extra's bij? Want misschien zou dat dan anders voor een volgende keer nog net wat verduidelijking kunnen zijn.

De voorzitter: Dank u wel. Fractie van de Partij voor de Arbeid nog behoefte aan een tweede termijn?

De heer Bosman: Dank u wel, voorzitter. En ook aan de wethouder. Ik moest nog even kauwen op die definitie. Ook hoe dat dan zit met dat project dat daar dan een verschil in zit, dat bepaalde onderdelen van het projectbudget blijkbaar wel overgeheveld kunnen worden. Ik weet niet of het mogelijk is om dat schriftelijk nog te sturen. Dat ik daar nog wat langer naar kan kijken en beter begrijpen. Want het gaat over best wel grote bedragen soms. Ik weet niet hoe dat dan werkt. Dat dat is dan blijkbaar een afgebakend project binnen een grotere investering.

De voorzitter: Dank u wel. Kijken we even naar de fractie van het CDA. Die had geen eerste termijn, ook geen tweede termijn. Dank u. Rijswijkse VVD geen tweede. Wij, Rijswijk geen tweede, gok ik. Nee. De fractie van GroenLinks.

Mevrouw Oude Alink: Heel kort. Dezelfde vraag als van D66. Wat zijn de risico's als budgetten worden doorgeschoven? In de tekst staat dat het er misschien wel is.

De voorzitter: Dank u wel. Fractie van Beter voor Rijswijk niet. De fractie van Rijkswijs Belang eventueel, hoeft niet.

De heer Weterings: Misschien toch nog een ondeugende vraag. Stel, we gaan toch amenderen, zullen wij dan met de overheid problemen krijgen of zullen we in ieder geval misschien wel een signaal afgeven dat we het in Rijswijk anders zouden willen doen? Dat we voor onze eigen ouderen willen opkomen, in plaats van de nieuwkomers.

De voorzitter: Dank u wel. Fractie van de ChristenUnie niet. Geef ik graag weer het woord voor de tweede termijn aan de wethouder. Ik heb een paar vragen gehoord en ik heb ook gehoord dat u een hoop schriftelijk mag afdoen. Dat is ook prettig. Ga uw gang.

Mevrouw Bentvelzen: Jazeker. Dat is altijd heel lief en fijn. Om bij de laatste vraag te beginnen. Nee, want volgens mij kan je geen wet amenderen vanuit de gemeenteraad van Rijswijk. Dat is het antwoord. Je kan dat niet doen. Je mag het wel proberen, maar dat is dan echt voor de voor de krant of voor de film.

De heer Weterings: Laatste vraag, voorzitter, als het mag. Een laatste nabrand. Zouden de wethouder het zelf willen?

Mevrouw Bentvelzen: Dat is geen vraag die ik ga beantwoorden, want het is een gewetensvraag. U weet precies waarom u dat doet en u weet ook precies waarom ik geen antwoord geef. Voorzitter, de andere vragen die zijn gesteld, is dat ... Ik heb net aangegeven, ik weet niet of ik de vraag helemaal goed begrijp van mevrouw Woudstra. Maar voorheen werden de overhevelingen van exploitatiebudgetten eerder in het jaar voorgelegd aan de raad dan investeringskredieten. En die laatstgenoemde werden dan in een raadsvoorstel bij de jaarrekening van juli opgenomen. En vanwege die reden, dat een raadsvoorstel zo vroeg mogelijk nu in het jaar door de raad wordt vastgesteld, zodat er zekerheid is over de dekking en voor de werkzaamheden rechtmatige dekking beschikbaar is, worden die vanaf nu samen met de exploitatiebudgetten aan de raad voorgelegd. Dan hoop ik ... U bent waarschijnlijk iets beter onderlegd in financiën dan ik, want u zegt: oké. Maar ik zit het voor te lezen en dan denk ik: het zal wel. Dat is fijn. En als u nog over het risico, de vraag die u stelt, waarom die passage is opgenomen of die zin is opgenomen. Als u die nog even op de mail zou willen zetten. Het liefst dan even naar mij, want dan kan ik hem uitzetten voor u. Dan zal daar nog even een schriftelijke beantwoording op volgen. Het korte antwoord is: nee, maar de technische uitleg die kan ik u wel laten toezenden. En dan heb ik volgens mij de vraag die er nog lagen, beantwoord.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk even naar het Forum. Is het een idee om deze als akkoordstuk naar de raad te sturen? En mochten de vragen niet naar wens behandeld zijn, dat die alsnog dan als bespreekstuk komt? Ja, mooi.

10. Raadsvoorstel Herijken Integraal Huisvestingsplan (IHP) 2026-2041 (RV 26 006) en RIB 25 117 Voortgang projecten onderwijshuisvesting op programmaniveau

De voorzitter: Gaan we door naar agendapunt 10, het raadsvoorstel herijken Integraal Huisvestingsplan IHP 2026-2041 en RIB 25 117 Voortgang projecten onderhoud huisvesting op programmaniveau. Er zijn vooraf vragen gesteld door GroenLinks en de fractie van D66. Het antwoord van het college is nog niet binnen. Ik zou als eerste graag het woord willen geven aan de fractie van GroenLinks, mijnheer Smith. Ga uw gang.

De heer Smith: Dank u wel, voorzitter. De aanleiding en het doel van dit IHP zijn helder en verantwoord. De zorgvuldigheid en de volledigheid waarmee dit plan is opgezet en uitgewerkt, verdient echt waardering. GroenLinks heeft wel een aantal vragen schriftelijk ingediend, zoals u net

zei. Dat betreft de wissellocatie Randstadtoeslag en de leerlingennorm. En u had ook aangegeven dat deze nog niet beantwoord zijn. Ik heb nog even gekeken, maar dat klopt. Een vraag over de wissellocatie. In het plan worden twee mogelijke wissellocaties genoemd, die ingezet kunnen worden tijdens de verbouwenrenovatie van de in gebruik zijnde scholen. Hoe worden deze locaties ingezet om bijvoorbeeld leegstand te vermijden, beheer en antikraak, in periodes dat deze niet als wissellocatie worden gebruikt in verband met leegstand? Twee, wat zijn de kosten voor de gemeente van het in stand houden van deze leegstaande gebouwen als de wissellocaties ingezet kunnen worden? En drie, op welke wijze worden de kosten die gemaakt worden bij het gebruik van de wissellocatie met de schoolbesturen geregeld? Dat betreft de wissellocatie. Dan kwam ik in stukken de Randstadtoeslag tegen. Een term die ik alleen maar ken als onderwijsinhoudelijke subsidie voor zogenaamde stimuleringscholen met een hoog percentage kinderen met onderwijsachterstanden, voornamelijk op taalgebied. Maar dit lijkt me niet toepasselijk op dit IHP. En daarom wil GroenLinks graag weten wat deze toeslag precies inhoudt en hoe deze wordt berekend en meegenomen wordt in het IHP. Dan nog twee vraagjes over de leerlingennorm. In de factsheet blijkt dat er scholen zijn die al meerdere jaren onder de leerlingennormen functioneren. En in de prognose daar de komende jaren ook wel onder zullen blijven. En dit kan leiden tot ongebruikte ruimtes binnen het gebouw. De vraag is: is het mogelijk dat de gemeente met het hoofdbestuur, schooldirectie in gesprek gaat, betreft de inzet van deze mogelijke fysieke overcapaciteit? Bijvoorbeeld een leegstaand lokaal dat nu als opslag wordt gebruikt. Zodat deze ingezet kan worden als een andere dan onderwijsmaatschappelijke voorziening. Zes, nee, dat was mijn zesde vraag. Heeft de gemeente enig zeggenschap of invloed op de beslissing of deze scholen rechtmatig open kunnen blijven? En hoe verloopt dit proces tussen gemeente, schoolbestuur en ministerie? Puur ter informatie. Dank u wel, dit waren ze.

De voorzitter: Dank u. Dan geef ik graag het woord aan de fractie van D66.

Mevrouw Woudstra: Dank. Dubbelcheck, dat we nog niet de antwoorden binnen hadden gekregen. Wij willen eerst zeggen dat we blij zijn met de herziening van het Integraal Huisvestingsplan. Ook al worden dingen uitgesteld of moeten we bijpassen, is het fijn dat we het er hier met zijn allen over hebben, hoe wat te gaan doen. En dat we daar ook ambitie op tonen zoals bij natuurinclusief bouwen. Dank voor ook het aanpassen van het voorstel daarop. We hebben er regelmatig op gewezen op natuurinclusief, maar ook op schoolpleinen en hoeveel tijd kinderen in de school doorbrengen. Dat zien wij ook terug in de voorstellen. Dat willen we graag alvast gezegd hebben. Een paar vragen. Er wordt 50 vierkante meter ruimte voor inclusie toegevoegd. En wordt dat ... Is dat in relatie tot de grootte van de school of is dat onafhankelijk van de grootte van de school? En hoezo wel of niet? Is dan onze vraag. Want bij grote scholen is er mogelijk meer ruimte nodig dan bij kleinere of is daar iets aan de hand dat wij niet weten, waarom die norm nu daar zo in staat? En dan over nog de argumentatie die wordt gebruikt in het stuk. Dat gaat heel erg over de toekomstbestendigheid van de school, omdat er naar natuurinclusief en naar schoolpleinen ook wordt gekeken. Wij zien toch ook dat dat voor de toekomst onze jeugd, voor te kunnen bewegen, voor zich goed voelen op school en hun welzijn een belangrijk argument is. Kan dat nog opgenomen worden? Herkent de wethouder ook die visie daarop? Gezien hoelang kinderen op onze scholen zijn en ook heel fijn als het schoolplein ook goed gebruikt kan worden, zodat ze lekker naar buiten kunnen. En voor ons is dat van belang, gezien het veilig en gezond opgroeien van de volgende generatie. En wat betekent dit nieuwe Integraal Huisvestingsplan? Worden scholen die al eerder een investeringskrediet hadden en die nu dan dat investeringskrediet niet hebben ... We weten dat er ook plannen voor zijn. En betekent het nog iets voor de scholen die al wel plannen hadden voor nieuwbouw en moeten die dat dan nu aanpassen? Lopen die gesprekken al of gaat dat nu op basis van de beslissing die we als raad dan nemen, gaan die gesprekken dan plaatsvinden? En dan ben ik voor de eerste termijn rond en ook heel nieuwsgierig naar de andere beantwoording.

De voorzitter: Dank u wel. Dan wil ik graag het woord geven aan de fractie van Rijswijks Belang.

Mevrouw Koegler Böhm: Dank u wel, voorzitter. En dank aan de wethouder voor de actualisatie van het Integraal Huisvestingsplan. Rijswijks Belang heeft over een tweetal aspecten vragen. Ten eerste de inclusieve ruimte. Het college voor om 50 vierkante meter inclusieve ruimte per project beschikbaar te maken. In het voorstel lees ik dan vervolgens heel veel over natuurinclusief bouwen, groene daken, biodiversiteit, klimaatbestendige pleinen. Maar ik zie heel weinig terug over de andere vorm van inclusiviteit, die in het onderwijs minstens net zo belangrijk is. En dat zijn toegankelijke, veilige en ondersteunende ruimte voor leerlingen met fysieke, cognitieve of sociaal-emotionele behoefte. Ik vroeg me af of dat klopt. En hoe het college gaat borgen dat scholen niet alleen natuurinclusief zijn, maar ook onderwijs inclusief worden gebouwd? Zodat inclusiviteit niet alleen maar over planten gaat, maar juist ook over kinderen. Dat hoort voor Rijswijks Belang ook bij de basis van normaal modern onderwijs. En dan vraagt Rijswijks Belang zich ook af: al die genoemde natuurinclusieve maatregelen, worden scholen niet opgezadeld met extra ambities of complexe verplichtingen, die verder gaan dan wat praktisch en haalbaar is? En kan het college toelichten hoe dat wordt geborgd, dat dit natuurinclusieve pakket vooral bestaat uit realistische, onderhoudsarme maatregelen die passen binnen een normaal degelijk schoolvastgoedbeleid en dat het niet uitgroeit tot een soort ideologisch programma? En dan tenslotte de netcongestie. In de toelichting staat dat de netcongestie ertoe kan leiden dat benodigde elektrische aansluitingen niet op tijd beschikbaar zijn. Dat is een groot risico voor het IHP, want duurzame installaties lopen dan vertraging op. Dat is een structureel probleem, waar we meer mee te maken hebben in onze stad en ook landelijk. En in het raadsvoorstel staat dat als maatregel die het college neemt dat er vroegtijdig afgestemd gaat worden met de netbeheerder. Dat lijkt Rijswijks Belang onvoldoende. En kan het college toelichten welke concrete alternatieven of welke noodscenario's ingezet kunnen worden als de netbeheerder simpelweg geen capaciteit kan leveren?

De voorzitter: Dank u wel. Geef ik graag het woord aan de fractie van Wij. Rijswijk.

Mevrouw Jansen-Dirkx: Dank u wel, voorzitter. En dank ook aan het college voor dit raadsvoorstel. Wij. Rijswijk is blij om te lezen dat punten die door onze fractie zijn ingebracht terug te vinden zijn in het voorstel. Wij. Rijswijk is absoluut kritisch geweest als het gaat om het meegroeien van het aantal onderwijsplekken in Rijswijk ten opzichte van de algehele groei van de stad. Maar we hebben daar ook altijd gewezen op het feit dat leerlingenaantal belangrijk en leidend zouden moeten zijn en hier duidelijk golfbewegingen in zitten. Daarom is flexibiliteit absoluut een must. Met dit plan ziet Wij. Rijswijk duidelijk dat er intenties zijn om flexibel te bouwen, maar een daadwerkelijke uitwerking van dergelijke plannen ontbreekt dan weer wel. Kan de wethouder aangeven hoe deze intenties worden omgezet in acties? En is het bijvoorbeeld zo dat er per project een uitwerking komt voor dubbel gebruik van ruimtes of zelfs een uitwerking op lange termijn? En de heer Smith refereerde er al aan, als er een lange leegstand is, dat er dan geen kraak of antikraak gebeurt, maar misschien eventueel met lagere leerlingenaantallen er opties zijn als flexibele huisvesting voor bijvoorbeeld studenten. Wat Wij. Rijswijk betreft, houdt die flexibiliteit trouwens niet alleen op bij bouwen. Onze stad is in beweging en groeit enorm. Dat maakt dat we als raad en college flexibel moeten zijn als het gaat om dit IHP. Wij steunen het idee van een lang IHP. Maar in de stad die zo snel verandert, is het voor ons belangrijk dat de raad niet alleen achteraf meekijkt, maar ook aan de voorkant kan bijsturen. Daarom vraagt Wij om een toezegging. Is het college bereid om toe te zeggen dat de raad niet alleen wordt geïnformeerd over de voortgang van het IHP, maar ook daadwerkelijk kan meewegen en bijsturen als ontwikkelingen in de wijk of de groei van de stad daar aanleiding toe geven? En dan nog de financiën. Het is onze wettelijke taak om te zorgen voor onderwijshuisvesting. En dat is niet gratis. Wij. Rijswijk is zich ervan bewust dat de snelheid op vele vlakken wenselijk is. En daarom snappen we het feit dat

er gevraagd is om een mandaat om het college bevoegdheid te geven om investeringskredieten toe te kennen. We stemmen in met dat mandaat voor het college, maar niet met het loslaten van onze kaderstellende en controlerende rol, die verantwoordelijkheid blijft onverminderd bij de raad. We vragen het college tijdig naar de raad te komen, mochten de financiële kaders niet meer toereikend genoeg blijken. Mogelijk kan de wethouder toezeggen dat in de jaarlijkse terugkoppeling op het IHP een financiële paragraaf opgenomen kan worden, die aangeeft of we nog in het groen zitten. En dat was pan intended, want we hebben het ook veel over groen gehad in dit voorstel of misschien richting oranje gaan of zelfs rood. Dat laatste zou trouwens niet wenselijk zijn, want dat zijn we liever voor. Tot zover onze eerste termijn.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de fractie van de Partij van de Arbeid.

Mevrouw Van Nunen: Voorzitter, dank. Ook wij sluiten ons graag aan bij de uitgangspunten van het raadsvoorstel. Dat naast een solide huisvesting qua vierkante meters ook prioriteit geeft aan duurzame en natuurinclusieve bouw en toegankelijke scholen voor leerlingen. Daar zijn we heel erg blij mee. En het is een mooie actuele aanvulling op ons vorige IHP. Wat betreft de leerlingenaantallen hebben we een vraag over de grenzen wat betreft de opheffingsnorm, omdat we hier in Rijswijk ook mee te maken hebben. De heer Smith raakte dat punt ook al aan. En dan hebben we het over spreiding van leerlingen over de verschillende wijken, maar ook over de onderwijsvrijheid van ouders om een school naar keuze te kunnen kiezen, zeker in het basisonderwijs. Wat zijn de prognoses voor scholen die nu de opheffingsnorm riskeren en kunnen we hier ook gemeentebestuur op voeren in relatie tot onze buurgemeenten? Is onze vraag. En de vraag over wissellocaties van GroenLinks delen wij ook. Voorzitter, tot zover. Dank.

De voorzitter: Dank u wel. Geef ik graag het woord aan de fractie van het CDA.

Mevrouw Van Schie: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Wij zijn blij met dit plan. Wij vinden het zeer positief dat schoolbesturen niet langer voor iedere nieuwe voorziening apart budget aan hoeven te vragen. Dat betekent een hoop rompslomp minder. We hebben nog wel een aantal vragen. Een aantal daarvan zijn al gesteld, dus dat zal ik niet nog een keer doen. Ik wil graag nog van de wethouder horen of wij nog in moeten stemmen met een geoordeeld investeringsbudget of dat dat aan onze aandacht is ontsnapt? Of er zekerheid is over de 10 procent restwaarde? En als dat niet het geval is, hoe we daarmee omgaan? Voor de meerkosten van het kwaliteitskader hoeft niet te worden teruggegrepen op de raad. Klopt dit? En hoe wordt dat dan opgelost? Wij vragen ons af of het klopt dat de 6,8 miljoen euro de enige kosten zijn die uiteindelijk ten laste van Rijswijk komen en dat alle andere kosten met betrekking tot huisvesting door het Rijk uiteindelijk worden gedekt. En betekent dat dan dat de totale kosten van dit IHP voor de komende 4 jaar 68 miljoen euro zijn? Verder willen wij nog graag weten hoe we met ons eigen vermogen omgaan. Dat is wel even aangetipt in het voorstel, maar niet verder uitgewerkt. En mijn laatste vraag is: kunnen we zonder dit plan wel de Dumea-subsidies, als ik het goed zeg, krijgen voor Het Kristal? Dat waren mijn vragen in de eerste termijn. Dank u wel, mijnheer de voorzitter.

De voorzitter: Dank u. Geef ik graag het woord aan de fractie van ChristenUnie. Ga uw gang.

Mevrouw Harmsen: Mevrouw Harmsen van de ChristenUnie. Dank u. Ik heb een opmerking, een compliment en een vraag. Er zijn al heel veel vragen gesteld. Compliment dat nu ook in dit Integraal Huisvestingsplan ook klimaatadaptief en groen ook centraal staat in de bouw. Dat is mooi met alle renovatie, nieuwbouw die gepland staat. Dat is mooi om te lezen. Mijn vraag gaat meer over de berekening van de leerlingenaantallen. En dat is van een rapport van een bureau geweest, 88 pagina's, gebaseerd op een aantal statistische aannames. Maar scholen maken ook hun eigen beleid. Ze kiezen ervoor om bijvoorbeeld alleen maar onderbouw te gaan doen of de bovenbouw mee te

nemen. Het kan zijn dat GSR heel ambitieus wordt. Die heeft een andere locatie ook in Rotterdam en die zegt: we willen toch in Den Haag gaan uitbreiden. Dat is hier niet meegerekend. Het is allemaal hypothetisch, hoor. Maar het is wel een keuze om een statistische berekening te doen voor de leerlingenaantallen en daarmee dus ook de bouw. Terwijl scholen ook hun eigen ambities of beleid hierin kunnen hebben. De vraag aan de wethouder is: ziet u daar een probleem in of niet? Hoe weegt u dit rapport en kan dat nog effect hebben op de bouw zelf, de bouwplannen? Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u. Dan geef ik graag het woord aan de fractie van de Rijswijkse VVD.

De heer Loof: Dank, voorzitter. Voorzitter, de Rijswijkse VVD begrijpt de zorgen die er zijn over onder andere achterstallig onderhoud van onderwijspanden. Dat is ook een groot probleem landelijk. Dan doen we het in Rijswijk nog relatief goed, maar het is wel zaak dat wij vooruitlopen en er ook voor zorgen dat die achterstanden ook niet gaan toenemen of uiteindelijk zo erg worden dat daken gaan lekken. Want ook daarvan zijn genoeg voorbeelden in den lande te vinden. Voorzitter, ik wil voornamelijk, los van de inhoud en los van de huisvesting, ook een paar andere punten aanstippen, zoals samenwerking. En ik wil graag van het college weten op welke manier zij ook samenwerking tussen scholen stimuleren en of scholen niet samen meer op één locatie in bijvoorbeeld een groter pand kunnen gaan samenwerken? Ook vanwege de schaarsheid van middelen. En enkele partijen hebben het al genoemd. Er zijn enkele scholen die onder de gemeentelijke opheffingsnorm lijken te zitten en hier ook de komende jaren onder blijven. Dat is redelijk problematisch, zeker als dat meer dan een paar jaar is, omdat het ministerie dan de bekostiging zal gaan stopzetten. En dus aan de wethouder ook de vraag of dat gevolgen heeft voor de instandhouding van die scholen? En is het college in het licht van die opheffingsnorm ook al bezig om met schoolbesturen te kijken of het noodzakelijk zal zijn om met andere schoolbesturen samen te gaan werken? Bijvoorbeeld door middel van fusies of iets dergelijks. Want zoals mevrouw Van Nunen bijvoorbeeld al aangeeft, kan er zeker gemeentelijk beleid worden gemaakt, namelijk door samenwerking te stimuleren. Daar graag een antwoord op van de wethouder. En dat heeft niet alleen te maken met instandhouding, want dat hoeft op zich geen doel op zichzelf te zijn, maar vooral ook de inzet van schaarse middelen, zoals geld en personeel. En als ergens zou blijken dat het opheffen beter uitpakt, ook voor de verdeling van leraren en de verdeling van middelen en leerlingen ondertussen niet verder hoeven te reizen dan bij de school die eventueel wordt opgeheven, dan kan daar prima een keuze in worden gemaakt. Maar dan moet wel inzichtelijk zijn wat daarvan de gevolgen zijn. En daarbij zijn wij ook benieuwd naar samenwerking in brede zin. Hoe zorgen we ervoor dat achterstanden op scholen worden weggewerkt? Hoe is de samenwerking met de gemeente en ook het integrale samengaan, de integrale aanpak van problemen op de scholen? We hebben veel scholen, waar ook veel Haagse kinderen op zitten, kinderen uit Delft, ook veel Rijswijkers, met veel grootstedelijke problematiek, maar wel met minder middelen. Als je dat bijvoorbeeld vergelijkt met de gemeente Den Haag, die miljoenen krijgt vanuit het Rijk, omdat het toevallig een grotere gemeente is. Hoe zorgt de gemeente dat op die scholen problemen die, ik zou bijna willen zeggen onderhuids zijn, die je misschien niet goed kan zien, wel goed integraal worden aangepakt? Hoe staan schoolbesturen in Rijswijk hiertegenover? En is de gemeente ook bezig om te zorgen dat schoolbesturen hier ook samen met elkaar kijken wat mogelijk is. Dat was het.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Loof. Dan geef ik graag nog het woord aan de fractie van Beter voor Rijswijk.

De heer Nunnikhoven: Dank u wel, voorzitter. Als je als een van de laatste bent, dan zijn de meeste vragen al weg. Ik heb er nog eentje over. De jeugd heeft de toekomst. Beter voor Rijswijk is heel blij met dit stuk en dat we gaan investeren in onderwijs. Ik heb alleen nog een kort vraagje. Op bijlage A

pagina 17 van de 42 daar staat de tekst: bij de permanente huisvesting van KC Natuurrijk wordt een sportzaal gerealiseerd, mede ten behoeve van het bewegingsonderwijs. Het multifunctioneel gebruik voor het bewegingsonderwijs is een gymzaal kwantitatief voldoende en is dan ook het uitgangspunt voor de financiële doorrekening in het IHP. Dan is mijn vraag: waarom wordt er qua kosten niet gelijk rekening gehouden met een sportzaal? Dan is mijn tweede vraag: is deze sportzaal net zo groot als de Steenvoordeschool? En uitlopend op agendapunt 13: zou er op deze locatie, omdat het behoefteonderzoek aangeeft dat we nog één sporthal nodig hebben in de toekomst, een sporthal geplaatst kunnen worden? Dit waren mijn vragen.

De voorzitter: Dank u wel. Geef ik graag het woord aan de wethouder voor de eerste termijn. Ga uw gang.

Mevrouw Bentvelzen: Voorzitter, dank je wel. Sorry, maar ik moest heel even de laatste zin afschrijven, anders dan gaat dat niet helemaal goed. Voorzitter, om te beginnen met ik denk toch wel de vraag van Rijswijks Belang. Tenminste, die een soort samenhang maakt van inclusief onderwijs en natuurinclusief, wat twee totaal verschillende dingen zijn, maar daar refereerde u zelf gelukkig ook al aan. Want inclusief onderwijs en dan pak ik ook gelijk de vraag mee van D66, daar wordt heel veel over gesproken binnen de Rijksoverheid voornamelijk, op het Ministerie van Onderwijs en dergelijke. Alleen er wordt heel weinig mee gedaan. Dus er wordt heel veel gepraat. Er wordt heel weinig gedaan. Dat stoort mij en dat stoort mij in zo'n mate, dat ik dacht: ik heb nu de kans om een nieuw IHP op te stellen samen met de schoolbesturen in Rijswijk. En als we echt inclusief onderwijs willen hebben hier. Dus een onderwijssysteem voor kinderen met en zonder beperking, die op een school terecht kunnen in nabijheid van huis, met gelijke kansen ondersteuning die zij nodig hebben, dan is nu het moment om dat te doen. En daarom is ook de keuze gemaakt die 50 vierkante meter. Want ik heb geen wettelijke verplichting. Sterker nog, ik word er niet eens voor gecompenseerd. Het is een vraag die ik aan de gemeenteraad stel, die ook in dit IHP genoemd is als een van de toevoegingen die wij als college zouden willen doen in ons onderwijs. En dat is het daadwerkelijk toevoegen van vierkante meters, om inclusief onderwijs daadwerkelijk inclusief onderwijs te laten zijn. Wat er nu gebeurt, is dat er vaak een lerarenkamer wordt opgeofferd door schoolbestuur en schooldirecteuren die het inclusief onderwijs ook superbelangrijk vinden, maar daar geen plek voor hebben. En daarom gesprekken laten plaatsvinden in de koffieruimte van de leerkrachten, die vervolgens dus niet dat momentje pauze hebben dat ze even niet in die klas zitten waar ze al heel de dag zitten. Dat is het inclusief onderwijs in het kort. Ik kan daar heel lang over doorpraten, want ik word er zelf heel blij van als we dat eindelijk eens kunnen doen voor onze leerlingen. Maar vanuit die context hebben we dus gekozen voor die 50 vierkante meter en ook geen verschil in school. Dus iedere school heeft daarom die 50 vierkante meter. Dat zijn we ook overeengekomen met de schoolbesturen, want dit is echt een co-creatie met elkaar. En daarop wordt inclusie bij alle scholen op een gelijke wijze gefaciliteerd, zonder dat we onderscheid maken in de grootte of het type van een school. Voorzitter, er is mij gevraagd over het natuurinclusief bouwen en de directe omgeving, zoals de schoolpleinen, door D66. Wij vinden dat natuurinclusief bouwen kan bijdragen aan een hele hoop zaken. Dat herkennen we bij het college. Maar het schoolbestuur bepaalt uiteindelijk wel, zoals ik altijd al zeg, de inrichting van haar schoolpleinen. Daar mag ik van alles van vinden, maar zij mogen uiteindelijk beslissen. En u heeft gevraagd: wat betekent het nieuwe IHP voor de scholen die al eerder een investeringskrediet hadden en die nu komen te vervallen? U refereert aan de Melodie, de Piramide, de Akker en anderen. En voor scholen die al vergevorderd zijn. De Steenvoordeschool is niet meegenomen in dit IHP. De bouw is begonnen. Dat zien we dagdagelijks mooier worden. En voor de andere investeringen geldt dat de voorbereiding nog loopt. En omdat we iedereen gelijk willen behandelen, is besloten om deze projecten mee te nemen in de herijking van deze nieuwe investeringskredieten. En de oude kredieten zullen daarmee komen te vervallen. Voorzitter, dan ga ik

ga door naar de vragen van GroenLinks, die ook door meerdere fracties zijn gesteld. Maar in het plan ... U stelt vragen over de wissellocatie. Hoe worden die dan ingezet om leegstand te vermijden en beheer en antikraak? De inzet van een wissellocatie is afhankelijk van de projectplanning. Maar als een project bijvoorbeeld vertraging oploopt en het pand tijdelijk leeg komt te staan, wordt er vanuit het maatschappelijk vastgoed, uit die portefeuille, wordt er bekeken welke mogelijkheden er zijn voor tijdelijk gebruik. En daarbij wordt gezocht naar een oplossing om leegstand zoveel mogelijk te voorkomen. En u vraagt: wat zijn dan de kosten voor de gemeente voor het in stand houden van de leegstaande gebouwen die als wissellocatie worden ingezet? De gemeente start met één wissellocatie. Die zal waarschijnlijk worden aangekocht en in 2026 later wordt hier een businesscase voor opgesteld. In die businesscase wordt onder andere de kosten voor het in stand houden van de wissellocatie inzichtelijk gemaakt. En er worden duidelijke afspraken vastgelegd over de financiële verantwoordelijkheden en de verdeling van de kosten tussen de gemeentes en de schoolbesturen. Op welke wijze worden de kosten gemaakt? Dat heb ik verteld en hoe we dat met de schoolbesturen regelen. U heeft gevraagd om de Randstadtoeslag. Daar waar dat niet toepasselijk is op dit IHP, wil GroenLinks graag weten wat deze toeslag inhoudt. De randstadtoeslag heeft in dit IP geen onderwijsinhoudelijke betekenis, maar dat gaat over hogere bouwkosten die gelden in de Randstad. En om hier rekening mee te houden is gekozen voor een opslag van 150 euro de vierkante meter. En die toeslag wordt gehanteerd om een realistischere begroting neer te zetten en voldoende budget te reserveren voor projecten in het IHP. En dat bedrag sluit aan bij bedragen die ook door andere Randstadgemeenten worden toegepast. Daar komt hij vandaan. U heeft gevraagd over, betreft de leerlingennormen. Heeft u gezegd: is het mogelijk dat de gemeente met het schoolbestuur een gesprek gehad over de inzet van mogelijke fysiek overcapaciteit? Ja, dat is mogelijk. Want wanneer er sprake is van leegstand, wordt in overleg tussen het schoolbestuur en de gemeente gekeken naar invulling van de beschikbare ruimtes die leegstaan. Daar kan bijvoorbeeld worden gedacht aan peuteropvang, wat weleens gebeurt of andere maatschappelijke voorzieningen. En deze gesprekken worden altijd al gevoerd om leegstand zoveel als mogelijk te voorkomen. En als laatste vraag heeft GroenLinks gesteld: heeft de gemeente enige zeggenschap of invloed op tot de beslissing of scholen rechtmatig openblijven? De gemeente heeft formeel geen zeggenschap over de vraag of een school rechtmatig open kan blijven, want die bevoegdheid ligt bij een schoolbestuur en bij het Ministerie van Onderwijs. Maar wanneer een school langdurig onder een leerlingennorm zit of niet meer aan wettelijke eisen kan voldoen, dan vindt er uiteraard wel overleg plaats tussen het schoolbestuur en het ministerie. En de gemeente wordt dan wel betrokken vanuit haar verantwoordelijkheid voor onderwijshuisvesting. En om dan vanuit die hoedanigheid de gevolgen voor de lokale situatie goed af te stemmen. Dus het besluit om het openhouden of het sluiten van een school wordt uiteindelijk door een schoolbestuur genomen, in afstemming met het Ministerie van Onderwijs, waarbij wij als gesprekspartner aan tafel worden gezet. Voorzitter, eens even kijken. Wat hebben we nog meer allemaal in de vragen? De vraag over de DUMAVA-subsidie die werd gesteld door CDA en vanuit Het Kristal. Die is mogelijk, maar die aanvraag moet door het schoolbestuur worden ingediend, mevrouw Van Schie. En daar zetten we absoluut op in en daar gaan we ook voor, maar er blijft een kans dat dat niet lukt. U heeft gevraagd of de budgetten zijn geoormerkt. Ja, die zijn geoormerkt en mogen alleen binnen het IHP fase I worden ingezet. Met meerkosten terug naar de raad. Als blijkt in de businesscase dat het budget uit het IHP wordt overschreden, dan moet ik terug naar de raad. Dat is iets wat ik sowieso moet doen en dat zal ook blijken uit aanbestedingen. Dat is ook een vraag die Wij mij had gesteld, volgens mij in ieder geval in dezelfde richting. We zullen de raad jaarlijks informeren over de financiën en ook met een planning met kleurcodes. Dat is fijn, dat is de groene, oranje, roodkwesie waar u aan refereerde. Voorzitter, had de Partij van de Arbeid het nog over ouders en keuzevrijheid van welke school een kind gaat. En dat blijft een keuze van de ouders en de kinderen. We bekijken het IHP per wijk naar de leerlingenprognoses en de capaciteit van scholen. En we sturen

daar dan ook op om de leegstand te voorkomen. En we zijn constant in gesprek met de regiogemeenten om leerlingenprognoses in de gaten te houden. En waar we kunnen, dan sturen we daar ook op. Ik zit ook een aantal keer per jaar met de schoolbesturen, zowel primair onderwijs als voortgezet onderwijs, aan tafel. En dan hebben we het ook over vele onderwerpen, maar zij hebben niet alleen scholen in Rijswijk. Het Laurentius, ik noem er maar een of de Librijn, dat zijn onder andere schoolbesturen waar wij hier ook mee te maken hebben. Die hebben ook scholen in Delft en ook in Den Haag. Daar hebben wij gesprekken mee. Daar is samenwerking. Voorzitter, de VVD vroeg mij nog: achterstand op scholen. Achterstandenbeleid dat valt dan weer niet per se in de huisvesting, waar we het dan vandaag weer over hebben. Want dat is dan weer meer het vakinhoudelijk van het onderwijs. Maar u heeft mij ook gevraagd: hoe gaan we dan om met, tussen haakjes gezegd, problemen op school en kijken we samen naar wat nodig is met de schoolbesturen? Toevalligerwijs, alsof kunt u gedachten lezen, zijn we momenteel heel druk in gesprek met het voortgezet onderwijs in Rijswijk. In ieder geval om daar te kijken naar een visie. Omdat wij ook zien dat daar veel Haagse kinderen bij ons op school zitten en onze kinderen weer veel de gemeentegrens overgaan, vooral naar Delft als je van Rijswijk Buiten kijkt. En kinderen gaan ook lekker liefst dichtbij op school. Dat is ook een feit, dichtbij fietsen, niet al te lang fietsen, maar ze gaan ook net zo goed vanuit Rijswijk naar een Sint-Maarten College in Voorburg of een ... Sommige kinderen gaan heel specifiek naar het Haags Montessori Lyceum, omdat dat een van de weinige Montessorilyceums zijn voor het middelbaar onderwijs. Voorzitter, er is mij nog gevraagd de sportzaal versus gymzaalkwestie bij het IKC Natuurrijk in Pasgeld. En ik moet u vertellen dat vanuit onderwijshuisvesting we verplicht zijn om bewegingsonderwijs mee te nemen. Dat is de wetgeving en de zorgplicht die wij hebben. We hebben in Rijswijk tegelijkertijd ook de afspraak gemaakt met uw raad en de wensen uitgesproken dat we geen gymzalen bouwen, maar sportzalen. Zodat we er multifunctioneel gebruik van kunnen maken. Daar is geen ruimte voor een sporthal op die plek, maar een sportzaal in de grootte van de Steenvoordeschool dat is volgens mij zeker de bedoeling. Dat is het antwoord wat ik u kan geven. En dat betekent ook dat er een separaat voorstel ter zijner tijd naar u toe zal komen, omdat ik in het IHP de gelden heb zitten voor de afmeting van de gymzaal, maar we willen daar een sportzaal. Daarom staat het ook opgenomen in het IHP. Zodat u weet dat daar nog een separaat voorstel voor komt om die sportzaal te realiseren aldaar. Voorzitter, de leerlingenprognoses van de ChristenUnie. Die worden besproken in het bestuurlijk overleg en tijdens het proces van het IHP is afgesproken dat de leerlingenprognoses door elk schoolbestuur worden erkend om geen discussies met elkaar te krijgen. Daar hebben we gesprekken over gevoerd. Voorzitter, de VVD heeft nog gevraagd: stimuleren van scholen en samen te voegen. Daar kijken we naar voor zover dat mogelijk is. Een optie is bijvoorbeeld om te onderzoeken of de twee nabijgelegen scholen kunnen samenwerken of de ene bij de andere school kan gymmen. Dat wordt regelmatig verkend en daarnaast stimuleren we de samenwerking door samen te werken in de regio. Met andere gemeenten en schoolbesturen werken we aan de uitvoering van het IHP. En we sluiten regelmatig aan bij regionale bijeenkomsten en ontwikkelingen bij onze grotere gemeenten naast ons, om die ook te volgen en daarop in te spelen zo nodig. Voorzitter, heb ik dan alle vragen gehad? Even kijken. Ik denk het niet, maar er waren er zoveel. Ik heb bijna blauwe vingers van het schijven. Die moeten we dan maar even in de tweede termijn meenemen.

De voorzitter: Ik wilde net zeggen: een tweede termijn voor mevrouw de wethouder. Begin ik weer even met de fractie van GroenLinks. Heeft u behoefte aan een tweede termijn? Nee, dat is mooi. Fractie van D66, ga uw gang.

Mevrouw Woudstra: Ik wilde net een punt van orde maken toen ik ergens naar aan het ogen was. Dat misschien eerst. Er is wel behoefte aan frisse lucht. En er is heel vriendelijk een deur opengezet, maar als er nog meer maatregelen zijn ...

De voorzitter: Achter u is ook nog een raam.

Mevrouw Woudstra: Dan is dat heel erg prettig. Gooi jij even nog wat frisse lucht erin. Dank aan de collega's. Maar dan over het onderwerp. Fijn dat we vanavond uitgebreid met zijn allen echt onderwijshuisvesting bespreken en nu een keer in samenhang. Niet één school of de rest. Dank, aan de wethouder. Nu blijkt ook hoeveel werk het is, hoeveel uitzoekwerk er is en welke wil de gemeente hier allemaal op zich neemt. Eerder met de wethouder ook wel discussie gehad over welke vergoeding krijgt de gemeente per vierkante meter en wat gaan we zelf doen? Omdat blijkt dat die vierkante meters niet voldoen. Maar ook, hij kwam al voorbij, de toeslag dat er als je naar de normen kijkt met hele rare bedragen in onze ogen wordt gerekend. Ik heb daar eerder met de wethouder contact over gehad. Zal iedereen ook oproep, omdat het ook de wethouder van Gouda is, in de VNG het aanspreekpunt, begreep. Ik weet dat eraan gewerkt wordt en ik ben blij om te horen dat de wethouder en ik ons daar allebei heel erg zorgen over maken. Ik zal die zorgen ook naar mijn andere politieke medestanders overbrengen op landelijk en regionaal niveau. Misschien gaat het jaren duren, maar dat hier toch echt actie op nodig is, omdat onze kinderen de toekomst zijn en je niet over inclusieve scholen moet praten, maar er wat mee moet doen. En dat betekent meer vierkante meters voor de rolstoel, voor de krukken, voor extra les, voor wat naast de school gebeurt. Als mensen ons woord inclusie anders lezen, nee, dit is wat wij met inclusief bedoelen en dat iedereen mee kan doen, dat daar dus ook ruimte voor is en aandacht voor is en niet alleen maar over wordt gepraat. Dank, voor de antwoorden op de andere punten. De inrichting is aan scholen, maar het is zeker fijn als scholen van een schoolplein ... Maar zeker fijn als die ruimte ervoor is en er ook op die manier buiten les gegeven kan worden. Voor iedereen die zegt: dat is niet praktisch. Er zijn prachtige scholen in het buitenland waar er niet stenen op een schoolplein liggen, wat heel erg praktisch is, waardoor je er juist meer les kan geven. Ik wil elke school aanmoedigen om vooral die voorbeelden te zien en te volgen. En niet de standaard van de bouwer voor een stenenterrein te volgen, omdat ervan wordt uitgegaan dat het praktisch is, omdat je daar tot in de lengte van jaren heel duidelijk wat mee hebt. En mogen we dat met een duur woord natuurinclusief noemen. Dat was juist ook ons punt. Het gaat over het gezond opgroeien van kinderen. En hoe ik dat ook noem, maakt niet uit, maar daar hoort goede beweegruimte bij. En dat kan ook heel anders dan met steen. En dan heb ik, denk ik, verduidelijkt wat ik wilde verduidelijken en wens ik de wethouder veel succes.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de fractie van Rijswijks Belang.

Mevrouw Koegler Böhm: Dank u wel, voorzitter. En dank aan de wethouder voor de beantwoording. Ook voor de bevlogenheid die ze toont over inclusiviteit en het belang van inclusief onderwijs. Daar vinden we elkaar. Daar hoeven we elkaar ook niet in te overtuigen. Dat is fijn. Het is dan wel jammer dat we daar in het voorliggende stuk zo weinig over teruglezen. Ik lees heel veel over natuurinclusief en ik had die bevlogenheid van de wethouder graag in het IHP teruggezien. Dat hoeft geen twee A4-tjes te zijn, maar één alinea had mooi geweest. Het is ook hard nodig, want 15 tot 20 procent van de leerlingen ...

De voorzitter: Mevrouw Woudstra wil interrumpen.

Mevrouw Woudstra: Even om elkaar goed te begrijpen. Ziet u die 50 vierkante meter ook als de inclusieve ... Gaat het dan over de woorden die niet terugkomen om dat te beschrijven of ziet u nog een wijziging voor zich?

Mevrouw Koegler Böhm: Nee, ik zie geen wijziging voor me. Ik zie die 50 vierkante meter wel als natuurinclusief. Maar als ik het stuk doorlees, dan lees ik over natuurinclusief heel veel voorbeelden. En over inclusiviteit, ik heb nergens het woord ruistrimte gelezen bijvoorbeeld of prikkelvrije ruimte.

Dat heb ik niet terug kunnen lezen in het stuk en dat mis ik dan. En als ik dan de bevoegdheid van de wethouder hoor, dan had ik dat wel graag teruggelezen.

Mevrouw Woudstra: Dat verduidelijkt, maar weet dat voor ons 50 meter niet over natuurinclusief, maar over inclusie gaat. En dat het er in woordgebruik waarschijnlijk een verduidelijking had gekund. Maar dan hoeven we geen wijziging voor te stellen. Dan zitten we wel op dezelfde lijn.

Mevrouw Koegler Böhm: En dan had ik graag wat meer aandacht gehad voor de 15 tot 20 procent van de leerlingen die neurodivergent zijn. Dat neemt alleen maar toe. En misschien wat minder het woord groen en planten. Ondanks dat dat ook belangrijk is. Laat dat niet ter discussie staan. Ik heb geen antwoord gekregen over een vraag over de netcongestie. Dat hoeft verder ook niet. Ik wil de wethouder graag meegeven dat ze daar voldoende aandacht voor heeft, omdat het een zwaarwegend risico is.

De voorzitter: Dank u wel. Geef ik graag het woord aan de fractie van Wij. Rijswijk.

Mevrouw Jansen-Dirkx: Dank u wel, voorzitter. Dank ook voor in grotendeel beantwoording van onze vragen. Ik heb nog geen antwoord gekregen op het uitwerken van plannen in flexibiliteit en in gebruik, want in het IHP wordt er wel over ambities gesproken, dubbel gebruik, maar een echte uitwerking ontbreekt. En de vraag was: gaan we die uitwerking dan wel terugvinden in verdere uitwerking van aparte projecten, dus niet specifiek in het IHP, maar misschien in de projecten die nog gaan volgen? En voor de zekerheid, hebben we het dan ook goed begrepen dat er bij langdurige leegstand wordt gekeken naar een andere maatschappelijke invulling en zou dan ook eventueel overwogen kunnen worden dat er dan gekeken wordt naar bijvoorbeeld een optie als flexibel wonen? Waarin we dus kunnen kijken bijvoorbeeld naar woongelegenheden creëren voor studenten. Dat was mijn tweede termijn.

De voorzitter: Dank u wel. Geef ik graag het woord aan de fractie van de Partij van de Arbeid.

Mevrouw Van Nunen: Voorzitter, ook namens mij dank aan de wethouder voor de beantwoording, met name over de leerlingenaantallen en opheffingsnorm. En de suggesties van de Rijswijkse VVD over samenwerking tussen schoolbesturen, zowel ruimtelijk als fysiek en onderwijsinhoudelijk, die triggerde mij wel. En dat thema gaat voor de PvdA in ieder geval over kansgelijkheid in het onderwijs voor ieder kind. Wat ons betreft zou dat dan betekenen, ook al gaat dat dan niet over het IHP, maar u stipte het zelf aan, mijnheer Loof. Wat ons betreft zou dat betekenen dat inzet van onderwijsmiddelen, maar ook samenwerking tussen scholen meer gestimuleerd zou kunnen worden. Bijvoorbeeld in het projectmatig werken met thema's over maatschappelijke onderwerpen. En ik ben benieuwd hoe u daartegenaan kijkt.

De voorzitter: Dank u wel. Geef ik graag het woord aan mijnheer Loof, als u daar heel kort op wilt reageren of wilt u in de tweede termijn reageren? Mag ook, prima. Geef ik graag het woord aan de fractie van het CDA. Ga uw gang.

Mevrouw Van Schie: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Ook dank aan de wethouder voor de beantwoording van de vragen. Ik was ook onder de indruk van het pleidooi voor inclusiviteit. En dat had wat mij betreft ook wel wat meer in het voorstel terug mogen komen. Ik heb nog een aantal vragen die niet zijn beantwoord. Dus ik probeer het nog een keer. Is er zekerheid over de 10 procent restwaarde? Klopt het dat voor meerkosten van het kwaliteitskader niet terug naar de raad hoeft te worden gegaan? Zijn de kosten voor Rijswijk uiteindelijk die 6,8 miljoen euro en worden de rest van de kosten betaald uit de bijdrage van het Rijk? En dat betekent: zijn de totale kosten dan 68 miljoen euro, 6,8 maal 10 voor de komende vier jaar? Het eigen vermogen dat is een punt wat het CDA al een

tijd zorgen baart. Hoe gaan we dat eigen vermogen opplussen vanwege deze maatregelen, vanwege dit IHP? En dan triggerde u mij nog mevrouw de wethouder, want u zei: ik heb een vraag aan de raad over inclusief onderwijs. En wat is dan uw vraag aan ons? En mijn laatste vraag is. U laat kredieten vervallen of investeringen vervallen en komen diezelfde investeringen weer terug voor de scholen waarvoor ze eerder waren bestemd of komen die op één grote hoop en worden die weer verdeeld over de scholen, maar dan niet met dezelfde bedragen? Dat waren mijn vragen in de tweede termijn.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de fractie van de ChristenUnie.

Mevrouw Harmsen: Dank u wel, voorzitter. Nog een korte opmerking. Die prognoses staan vast. Ze zijn dus niet op basis van ambities, maar op basis van statistiek. Maar dit Integraal Huisvestingsplan kan aangepast worden, mocht een school toch uit zijn voegen barsten door eigen ambitie, dan wordt het plan ook weer bijgesteld. Die opmerking wil ik toch even vastleggen. Ten tweede over inclusie en inclusief. Ik hoop dat nu helemaal duidelijk is dat we de 50 vierkante meter hebben binnen de school voor iedere vorm van inclusie, inclusief neurodivergentie, maar dat er ook onderwijsvrijheid is en iedere school de ruimte heeft letterlijk om zelf inclusie vorm te geven. Daarvoor hebben we onderwijsvrijheid. En nog een kleine zijopmerking, toch weer over natuurinclusief bouwen. Juist neurodivergente leerlingen hebben grote baat bij groen om zich heen en bij een speels schoolplein. Dus minder tegels, meer groen, minder scherm, meer in de berm. Dat wilde ik toch even zo zeggen. Het werkt ook met elkaar mee. Ik wilde nog even die opmerking maken. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u. Dan geef ik graag het woord aan de Rijswijkse VVD.

De heer Loof: Dank, voorzitter. Dank aan de wethouder voor de beantwoording. Ik zou graag van de wethouder nog iets meer horen over het stimuleren van samenwerking. Ook bij het gebruik ... Niet zozeer bij het gebruik van bijvoorbeeld een gymzaal van een ander pand, maar echt het stimuleren dat schoolbesturen met elkaar gezamenlijk om tafel gaan op termijn. Dat hoeft niet binnen vijf jaar. Zien dat beide panden aan vernieuwing toe zijn en dan gezamenlijk zeggen. Volgens mij kunnen we hier iets heel moois neerzetten. Namelijk een groter pand, waarin we samen gebruik kunnen maken van alle middelen die er zijn. Zodat je die verspreiding niet meer hebt. Die soms op dit moment in één wijk kan zitten. Namelijk twee schoolgebouwen. Terwijl je ook de keuze zou kunnen maken voor een groter pand, gezamenlijke samenwerking en schoolbesturen die elkaar op die manier kunnen versterken. Ik ben vooral benieuwd of het IHP ook die ruimte eventueel zou bieden. En wat mevrouw Van Nunen mij nog vroeg. Kansengelijkheid via het onderwijs dat is een liberaal standpunt pur sang. Zo zien we maar dat in iedereen een liberaal zit. En volgens mij als ik dat ook zo hoor, vinden mevrouw Van Nunen en ik ook elkaar bij het juist stimuleren van die samenwerking op die schaarse middelen. Juist ook om te zorgen dat leerlingen die meer ondersteuning nodig hebben, dit ook krijgen. Maar wat ik daaraan toevoegde, zit in het verlengde van wat ik net ook zei. Is dat dat ook kan betekenen dat, bijvoorbeeld in het kader van de opheffingsnorm, schoolbesturen gezamenlijk tot de conclusie komen, waarbij dus de gemeente kan stimuleren en ondersteunen, om één school te sluiten en dan gezamenlijk in een groter pand of één schoolbestuur door middel van een fusie door te gaan en die middelen zo effectiever in te zetten. Zodat dit juist ook die kansengelijkheid kan bevorderen. Want juist omdat wij als gemeente minder middelen krijgen dan bijvoorbeeld Den Haag, moeten wij het heel erg hebben van die schoolbesturen die gezamenlijk die kracht met elkaar kunnen vinden om die middelen efficiënt in te zetten.

De voorzitter: Mevrouw Van Nunen wil daar graag op reageren.

Mevrouw Van Nunen: Voorzitter, ik heb het zelf opgeroepen. Maar het is niet een-op-een wat PvdA betreft hoor, schaarsheid van middelen en kansengelijkheid. Dat wilde ik er toch nog heel even aan toevoegen. Voor osn is dat iets anders.

De voorzitter: Dank u wel voor de nuance, mevrouw Van Nunen. Gaat u verder met uw betoog, mijnheer Loof.

De heer Loof: Wellicht is het als ik schaarste ... Misschien moet ik hem ook iets nuanceren. Als ik schaarste in middelen zeg, ik weet dat Rijswijkse VVD altijd financiën, maar met schaarsheid van middelen bedoel ik ook juist leraren. Daar bedoel ik juist ook andere dingen dan geld mee. Het is niet alleen maar de financiën. Ik bedoel er ook geld mee, maar niet alleen maar. Misschien verduidelijkt die hem zo ietsjes meer. En ik denk dat we juist op dat punt, daar doelde ik ook op, elkaar best wel kunnen vinden. Verder heb ik geen vraag aan de wethouder.

De voorzitter: Dank u wel. Wie had dat gedacht in de laatste Forumvergadering, dat jullie elkaar zouden vinden. Mevrouw ... Mijnheer Van Nunnikhoven. Mijnheer Nunnikhoven.

De heer Nunnikhoven: Van mij mag je zijn, wie je wilt zijn. Als u me mevrouw wilt noemen, mag het. Ik heb geen vragen verder, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Geef ik graag het woord aan de wethouder voor de tweede termijn. Ga uw gang.

Mevrouw Bentvelzen: Voorzitter, dank je wel. Er wordt hints gespeeld. Er moet iemand even kijken op zijn telefoon achterin, geloof ik. Ik dacht: ik help je even. Voorzitter, de netcongestie van Rijswijks Belang. Ik heb uw vraag niet. Ik heb dat blaadje niet teruggeslagen. Sorry, daarvoor. Maar de netcongestie die heb ik expliciet laten opnemen, omdat dat zo'n risico kan zijn. Het Rijk wil van alles en tegelijkertijd hebben we geen aansluiting. Dat is vervelend soms, zeg ik politiek diplomatiek, vind ik zelf. Maar het blijft een risico, waardoor scholen ... Die komen wel vaak op dezelfde plek terug, als we die gaan bouwen. En daardoor maakt het wel makkelijker dat we een aansluiting hebben en dat we kunnen aansluiten. Maar het is wel goed om aan de voorkant wel netcongestie te benoemen, vond ik zelf. Om per project en proces te kijken hoe we dit zo snel mogelijk kunnen oppakken als er wel iets mis is. Wel in contact treden, wat u ook aangaf in uw vragen, om dat vroegtijdig te doen. Want wat als er geen netwerk beschikbaar is? Wat gaan we dan doen? Misschien dat we dan een project moeten omwisselen, omdat we een paar jaar moeten wachten. Geen idee, maar dat is ter zijner tijd dan iets waar we naar moeten kijken. Voorzitter, er is nog gevraagd of er is nog een hartenkreet geven over de inclusie. En daar heb ik best wel mee gestoeid van moet ik daar dan niet meer woorden over in dit IHP schrijven? Want u merkt aan mij, ik vind echt enorm belangrijk. En ook aan mevrouw Van Schie. De vraag ik aan de raad, die staat dus in dat IHP of u het net zo belangrijk vindt als ik om daar 50 vierkante meter aan toe te voegen, die wij wettelijk niet verplicht zijn? Maar waarvan wij als stadsbestuur, als gemeenteraad en college met elkaar zeggen: dit gaan wij voor onze scholen doen. En de reden dat ik niet heel veel meer tekst heb toegevoegd, is omdat ik die invulling van die inclusieve vierkante meters dan wel wil toebedelen aan het schoolbestuur. Dat ze zelf moeten kijken in hun school van willen ze dan, wat u aangeeft, een rustruimte? Ze hebben ... Die 50 vierkante meter mogen zij indelen. En ik denk dat een schoolbestuur zelf ook wel het beste weet hoe ze dat moeten aanvliegen en hoe ze dat moeten doen. Want ik kan daar geen eisen aan vaststellen. Het enige wat als vereiste is, is dat het toebedeeld wordt aan het inclusief onderwijs en het gedachtegoed daarachter. De kanselijkheid, kinderen met en zonder beperking, et cetera, zoals ik in de eerste termijn heb aangegeven. Voorzitter, Wij heeft gevraagd die uitwerking van gebruikers is dat dan in aparte projecten? Ja, dat is altijd zo geweest. Dat wordt ook niet anders, dat laten we zo. En u heeft gevraagd bij langdurige leegstand wordt er dan ... Daar wordt naar maatschappelijke doeleinde gekeken. Ik noemde de peuteropvang als optie. Misschien is studentenhuisvesting ook wel een optie. Dat zal dan ook per project bekeken moeten worden of dat daar passend is op die plek. Dat durf ik niet te zeggen, maar ik vind dat dat ook onder maatschappelijke doeleinden valt. Dat zou

een optie kunnen zijn. Voorzitter, de 10 procent restwaarde is dat zeker? Vraagt het CDA aan mij. Ja, dat is zeker als u instemt met het voorkeursscenario die ik vanavond, tenminste dat doe ik helemaal niet vanavond. We bespreken het vanavond en dan leg ik u dat 24 februari met heel veel plezier voor. Als u daarvoor instemt, dan is die 10 procent zeker. U heeft nog een vraag gesteld over de 6,8 miljoen euro, maar die is wel heel technisch. Mijn verzoek is of u die nog even schriftelijk zou willen toezenden, zodat ik ook een goed antwoord zal dichten. En die zal ik ook delen met niet alleen u mevrouw Van Schie, maar ook aan de rest van de raad. Want dat moet ik ook even vragen bij de afdeling financiën. Ik gok namelijk dat u iets doet op solvabiliteit of iets daaromheen, maar dat is mijn psychologie van de koude grond en ik weet niet of dat klopt. Maar stuur hem vooral even op, naar mij toe. Stimulering van het schoolbestuur om samen te werken en die gezamenlijke samenwerking. We hebben denk ik een heel mooi voorbeeld hier op een steenworp afstand in de scholendriehoek achter Buvelio, om het simpel te houden. Daar zitten drie scholen heel vlak bij elkaar. Dat werkt samen. Dat loopt in elkaar over en ondanks dat ze drie voordeuren hebben en dus ook met meerdere schoolbesturen werken, werkt dat wel naar bij mijn weten hartstikke goed en leuk komen daar hele leuke samenwerkingen van. Worden ook nog wel eens ouderavonden bijvoorbeeld georganiseerd, informeel. En dat wordt dan op één school gedaan, maar daar mogen alle ouders naartoe van alle drie de scholen. Onlangs hebben we ... En dit IHP is een levend document. Wat u aangeeft, als er op een gegeven moment ruimte bestaat dat we zien dat scholen misschien beter af zijn om samen te voegen, dan gaan we dat gesprek zeker aan en dan zullen we kijken of we scholen kunnen samenvoegen. En of dat dan met twee schoolbesturen moet of dat de een de ander wat gunt. Zo gaat dat altijd een beetje aan de tafel. Dat gaat ook ... Schoolbesturen zijn politieker dan je denkt, jongens. Dat is echt een hele leuke, bijzondere wereld, maar het is ook wel heel leuk om met hen om tafel te zitten en samen te werken en te kijken hoe zij voor de belangen van kinderen opkomen. En de gezamenlijke middelen waar u ook aan refereerde, mijnheer Loof. U geeft aan: Den Haag krijgt sowieso meer geld. Dat geldt voor heel veel dingen, helaas. Waarin wij ook een grootstedelijke, tenminste een gemeente zijn met grootstedelijke problemen, maar wij krijgen het niet. Maar tegelijkertijd weet ik wel dat schoolbesturen de zak met geld af en toe ook ongelijk investeren, zoals ze dat noemen. Dan kijken ze toch naar waar een school net even iets meer nodig heeft en dan gaat er toch wat meer geld naar de een en wat minder geld naar de ander, maar daar gaat een schoolbestuur dan zelf over in haar eigen begroting. Maar ik weet dat er schoolbesturen zijn die dat doen, ook in Rijswijk. En dat gaat ook zowel op het primair onderwijs als op het voortgezet onderwijs, gebeurt dat. Voorzitter, volgens mij heb ik dan nu alle resterende vragen wel beantwoord.

De voorzitter: Dat klopt. Dan hoorde ik net toezeggen, mevrouw Van Nunen, dat u schriftelijk terugkomt.

Mevrouw Bentvelzen: Nee, dat is mevrouw Van Schie.

De voorzitter: Mevrouw Van Schie, even dubbel checken. Betreffende de beantwoording. Mevrouw Bentvelzen komt terug op mevrouw Van Schie, als mevrouw Van Schie aan mevrouw Bentvelzen haar technische vraag van de 6,8 miljoen euro stelt.

De voorzitter: Perfect, dank u wel.

Mevrouw Bentvelzen: Mevrouw Van Schie is er niet.

De voorzitter: Is genoteerd, dank u wel. Dit agendapunt gaat als akkoordstuk of als bespreekstuk naar de raad? Akkoord hoor ik. Akkoordstuk, mooi. Dank u wel. Mijnheer Zoghbi.

De heer Zoghbi: Een punt van orde, voorzitter. Kunnen wij agendapunt 12 starterlening, naar agendapunt 13 doen of vervangen met agendapunt 13? Zodat we Don Bosco behandelen en daarna De Schilp. Aangezien de insprekers ook in de zaal zitten en het al een beetje laat wordt.

De voorzitter: Uw voorstel is om agendapunt 13 nu te behandelen?

De heer Zoghbi: Nee, Don Bosco. Nu 11 Don Bosco en daarna De Schilp 13. Dus 12 en 13 omdraaien.

De voorzitter: Is er een meerderheid akkoord? Ik zie iedereen heel hard knikken en handen in de lucht, mooi. Dan zal ik, voordat we aan agendapunt 11 beginnen, een hele korte schorsing van 5 minuutjes willen inlassen, 10 minuutjes. Mensen hebben bepaalde behoeften. Mijnheer Loof, we zijn inclusief, alles mag. Iedereen weer zijn positie gevonden en aan zijn of haar behoeftes voldaan.

11. Raadsvoorstel Nieuwe locatie voor Don Bosco

De voorzitter: Dan gaan we door naar agendapunt 11, het raadsvoorstel nieuwe locatie Don Bosco. En er zijn vooraf vragen gesteld door de fractie van GroenLinks en door D66. De beantwoording die is ontvangen. Dan wil ik beginnen met de fractie van GroenLinks om het woord te geven. En als de vragen naar tevredenheid zijn beantwoord, niet al te veel dan nog meer uitwerken. Ga uw gang.

De heer Smith: Dank u, voorzitter. Ik dank de heer Nabibaks voor zijn inbreng. Het is goed om te horen dat er vanuit het insprekrecht ook weleens positieve kanten naar de raad en het college komen. Dat is voor ons ook fijn. GroenLinks is blij met de voortgang in de ontwikkeling naar een nieuwe accommodatie voor Don Bosco. Blij voor de organisatie, maar zeker ook voor de honderden kinderen die er in alle veiligheid en rust kunnen zijn. De vragen hebben we schriftelijk gesteld. Die zijn ook binnengekomen. Ik heb ze even doorgelezen. Ik heb daar nog één antwoord op een vraag over de ton euro die beschikbaar is gesteld. Het blijkt dat die door de subsidieaanvraag die Don Bosco heeft gedaan bij Den Haag, is kunnen ... Die is gewaardeerd door de gemeente Den Haag. Dat is hartstikke fijn. Ik denk dat zij daar ook wel blij mee zijn. En eigenlijk is de vraag: zijn we tevreden? We, is Don Bosco tevreden met de ton euro die op deze manier is geschonken of zijn er nog steeds onderhandelingen om eventueel meer geld, om een gedeelde verantwoording met gemeente Den Haag hiervoor te realiseren? Dat is het enige wat ik daarover wil vragen.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik het woord aan de fractie van D66. Ook even of de vragen naar tevredenheid zijn beantwoord. Zo ja, heel kort nog wat aanvullends.

De heer Veerman: Dank u wel, voorzitter. Het enige wat ik nog als aanvulling heb, is dat de vragen goed zijn beantwoord, die kwetsbaarheid wel blijft bij Don Bosco. Dat vind ik jammer, want ik zie ook dat Den Haag, daar hebben we het in een eerder overleg een keer over gehad, wel mondjesmaat meedoet in de financiering voor de kinderen die uit Den Haag komen en naar Don Bosco komen. Ik heb ook gevraagd over reguliere subsidie. Er zijn wel wat projecten die lopen, waar de gemeente Rijswijk ook in financiert, maar ze zijn wel heel erg afhankelijk van andere geldschieters en vooral fondsen. Waardoor ze als organisatie wel kwetsbaar zijn, doordat ze heel weinig reguliere subsidie krijgen vanuit de gemeente Rijswijk. Ik vraag aan de wethouder of die daar nog eens naar zou kunnen kijken. Dat de financiële situatie van Don Bosco ook in de toekomst misschien iets beter zou kunnen worden, dan dat ze afhankelijk blijven en kwetsbaar blijven van al die fondsen. Dat doen ze heel goed, denk ik, maar daar kunnen heel veel andere organisaties nog een puntje aan zuigen misschien. Maar het zou wel fijn zijn als ze daarin wat minder afhankelijk kunnen worden. Dank u.

De voorzitter: Dank u. Geef ik graag het woord aan de fractie van Beter voor Rijswijk. Ga uw gang.

Mevrouw Prenger: Dank u wel, voorzitter. Ik wil eerst beginnen dat de fractie van Beter voor Rijswijk moeite heeft met de wijze waarop wethouder Van Malsen communiceert op sociale media. Beter voor Rijswijk steunt een goede plek voor Don Bosco, net zoals alle raadsleden hier. Alleen op de wijze waarop de wethouder dit communiceert, zijn wij zeer kritisch. Door deze uitingen ontstaat de indruk dat er reeds een besluit is genomen, terwijl dit nog niet het geval is. De wethouder loopt hiermee vooruit op de besluitvorming en dat vinden wij onwenselijk. De gemeenteraad is het hoogste bestuurlijke orgaan binnen de gemeente. En de raad beslist hierover. Beter voor Rijswijk vindt het belangrijk dat communicatie, zeker richting inwoners, zorgvuldig en terughoudend is zolang de raad nog geen besluit heeft genomen. Om verwarring en onjuiste verwachtingen te voorkomen. Dat gezegd hebbende, hebben we nog een aantal vragen. Kan de wethouder bevestigen dat deze bijdrage een eenmalige investering betreft en dat er geen sprake zal zijn van structurele of jaarlijkse financiële ondersteuning? Het uitgangspunt van de gemeente is terughoudendheid met investeringen in onroerend goed. Kan het college toelichten waarom in dit specifieke geval toch wordt voorgesteld hierin te investeren? De huur is vastgesteld op 45.000 euro per jaar. Wordt deze huur jaarlijks geïndexeerd en zo ja op welke wijze? Welke afspraken zijn gemaakt voor het geval Don Bosco niet kan voldoen aan de betalingsverplichtingen en welke financiële risico's loopt de gemeente in dat scenario? Indien het gebouw in de toekomst niet langer door Don Bosco kan worden gebruikt, welke mogelijkheden ziet het college dan voor herbestemming of een alternatief, een maatschappelijk gebruik van dit pand? En tot slot, indien de raad akkoord gaat met het voorstel, heeft het college overwogen om de opbrengsten van de verkoop van het Oude Raadhuis te oormerken voor de bouw of huisvesting van Don Bosco? En zo nee, waarom niet? Dit waren mijn vragen in de eerste termijn. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Geef ik graag het woord aan de fractie van Wij. Rijswijk.

Mevrouw Jansen-Dirkx: Dank u wel, voorzitter. Wie a zegt, moet ook b zeggen, zo luidt het gezegde, maar dat neemt niet weg dat Wij. bij Rijswijk kritisch kijkt naar dit voorstel. Het is bijzonder jammer dat we tot dit punt zijn gekomen. Zeker met de gedachte dat Don Bosco er alles aan gedaan heeft om zelf de financiële lasten te dragen voor de bouw van een nieuw Don Boscogebouw. Ze zijn hierbij ernstig in de steek gelaten door bepaalde organisaties. En daarom pakken we als gemeenteraad hier de handschoen op, want als er iets duidelijk is geworden de afgelopen jaren, is dat de gemeenteraad van Rijswijk de enorme maatschappelijke waarde van Don Bosco erkent. Don Bosco, wie is er niet groot mee geworden? Het zou zomaar een reclameslogan kunnen zijn. Het zijn daarom ook de kinderen van Don Bosco waardoor Wij. Rijswijk zich is blijven inzetten voor een oplossing. Namens onze fractie heb ik meerdere keren met voormalig fractie-assistent van Rijswijks Belang, mevrouw Ten Brummelaar, gesprekken gevoerd bij Don Bosco. En hieruit voortvloeiend gezamenlijke vragen gesteld. We waren kritisch over de voortgang en het ging ons niet snel genoeg. Desondanks was Wij. Rijswijk bijzonder blij dat we een locatie vonden voor een nieuw gebouw. En hiervoor een gebiedspaspoort werd vastgesteld, net voor de zomer. Helaas kwam er een nieuwe kink in de kabel en de oplossing voor die kink bespreken we hier vanavond. Het gaat Wij. Rijswijk nogmaals niet om of we het gaan doen, maar wel over het hoe. We hebben namelijk wel een aantal zorgen die we willen uitspreken en hopelijk kan de wethouder hier meer duidelijkheid over verschaffen. Te beginnen met de participatie. Over welke onderdelen van dit plan kunnen omwonenden en andere betrokkenen nog echt meepraten en meedenken en welke keuzes zijn al definitief gemaakt? Waarom worden bewoners vooral betrokken via de vergunningsprocedure? En hoe voorkomt het college dat mensen het gevoel krijgen dat alles al vaststaat? Dan een stukje financiën. Wat gebeurt er als de inflatie of bouw- en onderhoudskosten hoger uitvallen dan nu is aangenomen? Wie draait daar dan voor op, de gemeente of Don Bosco? Ook moeten we hier een kanttekening plaatsen rondom de rol van de gemeente Den Haag. Dit is al meerdere keren benoemd. Is de wethouder het met Wij. Rijswijk

eens dat de financiële bijdrage van een ton euro in schril contrast staat met de 1,8 miljoen euro die de gemeente Rijswijk nu investeert? Zeker met de gedachte dat ongeveer de helft van de kinderen uit Den Haag naar Don Bosco komen. Zou de wethouder misschien kunnen toelichten welke pogingen er zijn ondernomen om Den Haag meer te laten bijdragen aan dit project? En daarbij misschien ook kunnen toelichten wat de redeneringen van gemeente Den Haag waren om het te houden bij die eenmalige ton euro. Als laatste over de verdere voortgang en een mogelijke precedentwerking van dit besluit. Wanneer krijgt de raad een voorstel over parkeren, veiligheid, groen en inrichting van het terrein te zien? En waarom volgt dit pas nadat we dit voorstel hebben vastgesteld? En hoe zorgt het college ervoor dat het omliggende terrein ook in de praktijk voor iedereen toegankelijk blijft en niet vooral als buitenruimte van Don Bosco wordt gebruikt? Afsluitend de precedentwerking. Ziet het college dit model, waarbij de gemeente bouwt en een maatschappelijke organisatie huurt, als iets wat toch weer vaker gebruikt kan worden en zo ja, onder welke voorwaarden? En zo nee, hoe voorkomen we dan dat er maatschappelijke organisaties niet gaan wijzen naar het dossier Don Bosco en alsnog een nieuw gebouw eisen? Tot zover onze eerste termijn.

De voorzitter: Dank u wel. Geef ik graag het woord aan de fractie van de Rijswijkse VVD.

De heer Loof: Dank, voorzitter. Voorzitter, het voorstel is belangrijk, omdat het Don Bosco wat perspectief kan geven voor de toekomst. Nog meer perspectief, weer een stapje extra perspectief. We hebben hier wel vragen over, want wij hebben ook als gemeenteraad de verantwoordelijkheid om dit voorstel goed af te wegen tegen het algemeen belang. En het is net ook al een paar keer genoemd. Wij willen graag van de wethouder horen hoe dit plan overkomt naar andere partijen, die bijvoorbeeld ook in de Landgoederenzone plannen zouden hebben of zouden willen hebben of hebben gehad? En nu zien dat de gemeente hier zo gaat bouwen, terwijl in het verleden vaak ook tegen partijen is gezegd dat dat niet is toegestaan of niet de bedoeling is. Ik wil van de wethouder ook graag horen of er een beeld is of de huur zou kunnen worden voldaan in de toekomst? Is het reëel om die opbrengsten te verwachten? Ik hoorde net al, dank ook aan de spreker daarvoor, dat de huur lager is dan voorheen. Wat in die zin positief kan zijn voor de verwachting in de toekomst, omdat de huur altijd is voldaan in het vorige pand. Nu weet ik ook wel dat dat ook deels is gefinancierd met activiteiten in het pand, die je ook eventueel als commercieel zou kunnen beschouwen. En dan kom ik op mijn volgende en misschien wel een van de belangrijkste vragen hierin, het vraagstuk als staatssteun, maar ook de Wet Markt en Overheid. Ik wil graag van de wethouder horen of er nog de bedoeling is dat er ook eventuele commerciële activiteiten zullen worden uitgevoerd? Commerciële activiteiten klinkt misschien heel groot, maar dat was volgens mij ook kookcursussen tegen betaling, als ik het me goed herinner. Het is alweer een tijd geleden. Maar ik wil wel weten of de wethouder hier een spanningsveld ziet. Wij willen hier een duidelijk antwoord op, rondom eventueel het vraagstuk van staatssteun. Is daar ook een analyse op gemaakt? Want we willen wel dat dat risico, als dat er is, zoveel als mogelijk kan worden uitgesloten. En dat is mogelijk, maar daar is dan wel een goede analyse voor nodig. Graag willen wij ook van de wethouder weten wat de stand van zaken is met betrekking tot het bezwaar dat bij het gebiedspaspoort werd aangekondigd door een van de omwonenden of de enige omwonende. En is dit bezwaar ook ingediend? Wat is daar de stand van zaken van? De bijdrage uit Den Haag is ook al een aantal keer genoemd. Ik sluit me daarbij aan bij wat de rest zegt. En wil graag van de wethouder horen waarom, als je kijkt naar hoeveel Haagse kinderen daarbij naar Don Bosco gaan, relatief magere bijdrage is gedaan door de gemeente Den Haag? Zeker aangezien zij wel aardig wat geld aan andere projecten willen besteden, maar niet aan iets als dit. Tot slot, voorzitter, de laatste vraag. Ik zie in het voorstel dat er nadat het raadsvoorstel zou zijn aangenomen, een persbericht komt dat wordt opgesteld door de gemeente en Don Bosco. En ik wil graag van de wethouder van het college horen wat die ervan

zouden vinden als wij dit persbericht gezamenlijk met de hele raad zouden doen. Dit is altijd een voorstel geweest dat door de hele raad brede steun heeft gehad. En het lijkt me dan ook niet meer dan normaal dat in dat persbericht die hele raad ook wordt meegenomen. Wellicht pakt dat ook een paar van de zorgen die ik net aan de overkant hoorde weg over de communicatie vooraf, voordat dit voorstel hier in het Forum zat. Ik hoor graag van de wethouder wat hij van dat voorstel zou vinden.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Loof. Geef ik graag het woord aan de fractie van de Partij voor de Arbeid.

Mevrouw Van Nunen: Voorzitter, dank. Ook de PvdA-fractie is blij dat we nu spreken over een degelijk voorstel om Don Bosco toekomstbestendig te maken. We praten al langer over mogelijkheden voor voortzetting van deze Rijswijkse belangrijke maatschappelijke partner. En nu zet de gemeente Rijswijk een belangrijke stap naar voren. En dat getuigt voor onze fractie van lef, uiteraard in relatie tot zorgvuldig bestuur en solide financieel beleid. Daarover zijn trouwens al wat vragen gesteld. Waar de PvdA bijvoorbeeld de vragen van D66 en GroenLinks over de exploitatie en de kostendekking over gesteld zijn. Ook wij hebben die vragen. Welke mogelijkheden zijn er zowel bij en zonder entresol voor externe verhuur en dus extra inkomsten voor de gemeente in de verhuur van ruimte? Kunt u daar een indicatie van geven? En geven we dan voorrang aan verhuur aan maatschappelijke organisaties? Welke ruimte zit er ook nog in het overleg met Den Haag over een substantiële bijdrage, die groter is dan de huidige ton? Wat wij ook een mager bedrag vinden, maar wij weten inmiddels wel dat de wethouder daar veel en ook de ambtelijke organisatie ongetwijfeld daar veel energie en tijd in heeft gestoken in de afgelopen maanden, zo dan niet het afgelopen jaar. Maar goed, dan nog, welke ruimte zit er in dat mogelijk overleg met de gemeente Den Haag op korte termijn nog? Wat is de stand van zaken, ik had die vraag ook, over de communicatie met omwonenden. Er lag bij de presentatie van het gebiedspaspoort in ieder geval één serieuze zienswijze als bezwaar. Wat is de stand van zaken hiervan? En er dienen nog veel afspraken gemaakt te worden met Don Bosco, zegt u in het raadsvoorstel. Hoe verloopt het overleg op dit moment met Don Bosco en wat is de actuele stand van zaken? Tot zover de eerste termijn.

De voorzitter: Dank u wel. Geef ik graag het woord aan de fractie van de ChristenUnie. Mevrouw Harmsen, ga uw gang.

Mevrouw Harmsen: Dank u wel, voorzitter. Ik heb een korte vraag. Het gaat over de beantwoording die D66 gekregen heeft over het gebruik van het gebouw vooral de onderhuur. Dat gaat naast gebruikt door de Sportvereniging, ook gebruikt door diverse andere partijen. Ik wil graag gerustgesteld worden door een wethouder. Namelijk dat het dat geval gaat om de Bridgeclub en de schilderclub en niet dat er Eritrese bruiloften gevierd worden op nationale feestdagen. Dat Don Bosco ook zich bewust is van ... We willen niet een Event Plazaachtig iets en ik verwacht het ook niet en ik verwacht dat er al goede afspraken over zijn en een lijst van dingen die niet gebeuren mogen op die locatie. Maar ik denk dat het helpt, ook voor omwonenden, als daar hele strenge afspraken over zijn. En dat het heel veel omwonenden ook kan geruststellen van tevoren. En dan een tweede vraag over de financiering en het gebrek aan medewerking van de gemeenteraad van Den Haag. En ik zit toch even te kijken of van raad naar raad, van fractie naar fractie, ook lokale fracties kunnen erin meedoen, om te kijken of we in gesprek kunnen gaan met fracties van buurgemeenten van kunnen jullie niet ook nog een motie indienen om wat extra bij te dragen aan Don Bosco? Mocht er nog een tegenvaller komen, laat Den Haag dan ook eens over de brug komen voor zijn eigen kinderen. Daar zit ik veel meer op de lijn van niet zozeer het college aanspreken van Den Haag, maar juist de gemeenteraad en de fractie daar. Dat zijn er zeventien, geloof ik. Maar toch, ik vind dat geen gek idee. Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de fractie van het CDA. Ga uw gang.

Mevrouw Van Schie: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Ook het CDA is blij dat er een oplossing voor Don Bosco komt. We hebben nog een aantal vragen. Kan de wethouder aangeven hoe het staat met de aan- en afvoerroutes naar Don Bosco in relatie tot het karakter van de Voorde? We hebben ook de vraag van het uitstralings-effect naar andere maatschappelijke organisaties. Over de gemeente Den Haag is al genoeg gezegd. Daar sluit ik me bij aan. Kan de gemeente de functie van ontwikkelaar vervullen van dit gebouw, gelet op de personele tekorten waar ik in alle stukken over lees? En onderhuur, wat betekent dat voor de belasting van de Voorde? Dat waren mijn vragen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u. Geef ik graag het woord aan wethouder Van Malsen. Ga uw gang.

De heer Van Malsen: Voorzitter, dank u wel. En dank ook aan de raadsleden voor alle vragen en opmerkingen. Ik weet dat dit onderwerp voor velen van u aan het hart gaat en dat geldt voor mijzelf ook. Het is goed dat we hier nu vanavond ook zorgvuldig de toekomst van Don Bosco bespreken. Ik ga maar meteen van start met de vragen. GroenLinks een tweetal vragen. De eerste vraag is: is Don Bosco tevreden? Dat is een vraag die ik bij Don Bosco laat. Die kan ik niet voor hen beantwoorden, voor zover ik weet, zijn ze tevreden. Ik heb helaas de inspraak van de heer Nabibaks moeten missen, maar uit de opmerkingen hier en daar die gemaakt werden daarover, begrijp ik dat dat een positief verhaal was. De tweede vraag was: is er nog ruimte om te onderhandelen met Den Haag of specifieke gezegd lopen er nog gesprekken? Over een bijdrage aan de stichtingskosten of de inrichtingskosten van het nieuwe gebouw lopen op dit moment geen gesprekken. Wel zijn we nog met Den Haag in gesprek over de openbare ruimte, omdat het Juventusterrein naast sportcomplex 't Zand ligt en in de lijn der verwachting ligt dat we daar misschien of dat Don Bosco daar misschien nog wel op een bepaalde manier gebruik van zou kunnen maken. Dan loop ik heel erg op de zaken vooruit. Maar concreet over een financiële bijdrage vanuit Den Haag, daar lopen geen gesprekken meer over. Dan vroeg D66 over de financiële situatie van Don Bosco. Die blijft kwetsbaar en dat beaam ik wat de heer Veerman daar zegt. En we kunnen altijd kijken naar de subsidieverstrekking naar Don Bosco toe. Maar dan moet ik er wel bij zeggen dat we dat altijd zullen doen op basis van activiteiten. De activiteiten die we op dit moment subsidiëren van Don Bosco, dat is ook het beleid dat we hier als gemeente hebben, dat we activiteitensubsidies verlenen. Maar dat doen we dus altijd op basis van een aanvraag van een partij. Beter voor Rijswijk had een aantal vragen over de investering, et cetera. Kunnen we bevestigen dat het hier gaat om een eenmalige investering? Ja, dat kan ik bevestigen. Voor wat betreft dit voorstel gaat het echt om een eenmalige investering in het realiseren van een nieuw gebouw voor Don Bosco en daarnaast ontvangt, zoals ik net ook al aangaf, Don Bosco ook wel een aantal subsidies voor activiteiten, maar die staan los van de huisvesting. College terughoudend in investering onroerend goed. Waarom in dit specifieke geval dan toch? In dit specifieke geval gaat het om een maatschappelijke organisatie die heel veel betekent voor de Rijswijkse samenleving. Ook dat heb ik een aantal van u horen beamen en niet in staat is om zelf een gebouw te realiseren. Om die reden stellen wij nu voor als gemeente om het investeren op basis van, moet ik er wel bij zeggen, een kostendekkend huurtarief over de periode van de investeringen. Dat is ook conform ons beleid. Wordt de huur jaarlijks geïndexeerd? Ja, in het exploitatie overzicht is rekening gehouden met een jaarlijkse indexering van 2,5 procent. Welke afspraken zijn gemaakt met Don Bosco over betalingsverplichtingen? Deze afspraken die hebben we nog niet vastgelegd in een huurovereenkomst. Die gaan we nog opstellen. Uitgangspunt daarbij is dat Don Bosco niet anders zal worden behandeld dan andere partijen die niet aan hun verplichtingen kunnen voldoen. Wij zijn van mening dat het financiële risico beperkt is, want wij zijn immers de eigenaar van het gebouw. En ook is het bedrag dat Don Bosco aan huur zal gaan betalen, zoals ook al genoemd door ik geloof de heer Loof, lager dan wat Don Bosco nu betaalt. Als het gebouw niet meer door Don Bosco gebruikt zou

kunnen worden, kan dat dan door andere partijen gebruikt worden? Ja, je zou het bijvoorbeeld geschikt kunnen maken voor een scouting of een kinderopvang. En indien de raad akkoord gaat, hebben wij overwogen om de opbrengsten van de verkoop van het Oude Raadhuis te gebruiken. Die afweging hebben wij niet gemaakt. En dat heeft met een aantal dingen te maken. Ten eerste is de investering die wij gedaan hebben of die we nu willen doen in Don Bosco, hebben we vastgelegd in het Lange Termijn Investeringsplan, het LTIP. En ook is die afweging gemaakt nog voordat de opbrengsten van het Oude Raadhuis bij ons bekend waren. Bovendien zijn dat eenmalige opbrengsten terwijl we het hier hebben over een investering over meerdere jaren. Even kijken dan. Door naar Wij. Rijswijk. Die stelde wat vragen over participatie. Waar kunnen de omwonenden nog over meebeslissen? Over alle onderdelen die te maken hebben met de ruimtelijke procedure kunnen zij nog mee praten en zienswijzen indienen. Wel is er al eerder een participatietraject gelopen rondom het gebiedspaspoort, waar ook een aantal van u naar verwees in de eerste termijn. Even kijken. Wanneer het voorstel groen en parkeren? Dan neem ik aan dat het gaat over het voorstel openbare ruimte. Dat gaan we zo spoedig mogelijk doen. Dat zal zeker nog dit jaar zijn, maar een concretere datum dan dat heb ik nog niet. Wel wil ik daarbij even benadrukken dat alle stappen die we nu kunnen zetten richting het realiseren van dit gebouw en voor het grootste deel ook parallel daaraan gebeuren. We hoeven daar niet op te wachten totdat we verder kunnen gaan in het ruimtelijke proces. Hier werd ook de vraag gesteld: kan Den Haag meer bijdragen? Wat ik al eerder zei in de beantwoording, is dat dit bedrag wat Don Bosco nu middels een subsidie van Den Haag ontvangt, dat is het resultaat van een aantal gesprekken die op zowel bestuurlijk als ambtelijk niveau zijn gevoerd. Ik vind het zelf een heel mooi gebaar van Don Bosco. Is het weinig ten opzichte van wat wij er als gemeente Rijswijk in investeren? Ja, maar het gaat hier ook wel echt om iets van een heel andere orde en het is ook zo dat het welzijnsbeleid in de gemeente Den Haag behoorlijk streng is voor wat betreft het gebied dat een bepaalde voorziening moet beslaan in Den Haag, om in aanmerking te komen voor subsidie. Het is al best een uitzondering dat ze dit doen. Enfin, ik vind dit een mooi bedrag. Daar kunnen we over van mening verschillen. De vraag is dit voor nu wat erin zit? Het antwoord daarop is ja. Even kijken. Dan waren er nog de vragen over precedentwerking. Hoe voorkomen we dat andere organisaties ook een nieuw gebouw willen? Dit is een vrij specifieke situatie, waarin een heleboel dingen samenkomen. Zowel het feit dat er in de Landgoederenzone al een bouwvlak is, dus dat we niet strikt genomen een bebouwing toevoegen. Dat conform ons beleid Don Bosco, zoals eerder genoemd, voldoet aan een aantal voorwaarden. Dat ze zelf niet kunnen investeren bijvoorbeeld. En dat maakt dat deze situatie uniek genoeg is om te zeggen dat er in algemene zin geen precedentwerking van uitgaat. Aan de andere kant, in specifieke gevallen waarin aan al deze voorwaarden nog een keer zou voldoen, hebben we als gemeente de middelen? Is het eenzelfde soort organisatie? Is er een plek? Dan zou uw raad uiteraard, want uiteindelijk gaat uw raad erover, wederom kunnen overwegen om eenzelfde soort beslissing te maken. Maar goed, dat is altijd aan u. Even kijken. Ik zit even te kijken want de vragen en antwoorden zitten een beetje naast elkaar. Ziet de gemeente dit dan ook als een maatschappelijk gebouw? Ja en ze kunnen het dus ook ... Het is ook geschikt voor kleinschalige onderverhuur, maar daarover later meer. De VVD die stelde nog wat vragen, met name over de commerciële activiteiten, die wel of niet ontplooid zouden worden in dit gebouw. Kort gezegd, we gaan geen commerciële activiteiten toestaan. Dat wil niet zeggen dat er niet wat geld gevraagd kan worden voor een activiteit hier en daar, maar het zullen altijd activiteiten zijn met een maatschappelijke invalshoek. Er werd ook nog gevraagd naar de stand van zaken van het bezwaar. Er is geen bezwaar ingediend uiteindelijk. Het klopt dat er op het gebiedspaspoort één zienswijze was van een omwonende, die aardig kritisch was, durf ik wel te zeggen. Maar daar is tot nu toe geen bezwaar uit voortgekomen. En de laatste vraag van de heer Loof ging over een persbericht. Of ik of het college het een goed idee vindt om een persbericht te sturen samen ook met de hele raad. Ja, dat vind ik een heel goed idee. Sterker, daar hebben we het

ook in het college al over gehad. Hoe gaan we dit doen? Gaan we dan met 31 raadsleden en 6 collegeleden en het hele team van Don Bosco op de foto? Misschien moeten we dat maar eens overwegen dan met zijn allen. Ik zal in ieder geval met woordvoering praten en ook zorgen dat de griffie de communicatie daarvan ook aangesloten is. Wat mij betreft is dat een toezegging die ik hierbij doe. Even kijken. De ChristenUnie had nog een vraag, die wilde vooral gerustgesteld worden. Ik denk dat ik mevrouw Harmsen deels gerust kan stellen. Er zullen geen Eritrese bruiloften of feesten van dat soort commerciële aard plaatsvinden. Maar als mevrouw Harmsen mij vraagt om te garanderen dat de Bridgeclub daar haar activiteiten zal gaan ontplooiën, dat kan ik ook niet doen. Maar het zullen activiteiten van dat soort aard zijn. En de andere vraag die mevrouw Harmsen stelde, is denk ik meer eentje voor uw raad. Namelijk het doorgeven van het standpunt aan de Haagse fracties van dezelfde partijen. Dat laat ik aan uw raad. Wel weet ik dat de Haagse fractie van de PvdA er al wat vragen over gesteld heeft. Dat is misschien een goed beginpunt. Even kijken. Het CDA vroeg nog naar de aan- en afvoerroute. De ontsluiting naar Don Bosco die verloopt via het Julialaantje. Dat is ook al onderdeel van het gebiedspaspoort. En daar gaat het in ieder geval binnen passen. Heeft de onderhuur daar nog effect op? Nee, is het korte antwoord daarop. En het CDA vroeg ook nog: kan de gemeente de functie van ontwikkelaar vervangen? Ik denk dat dat betekent, kan de gemeente het onderhoud en het beheer van deze locatie aan? Ja, dat kunnen wij, want er is veel inzet vanuit het domein vastgoed en ook vanuit Don Bosco zelf zal daar wat gebeuren. Ook als het gaat om klein onderhoud bijvoorbeeld. Dan heb ik volgens mij alle vragen gehad. Moet ik even kijken of er vanuit de Partij van de Arbeid, want die heb ik overgeslagen zie ik nu, maar volgens mij heb ik de vragen die gesteld zijn al in mijn beantwoording op de andere vragen beantwoord. En als dat niet zo is, dan hoor ik dat vast en zeker in de tweede termijn, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik even naar de fractie van GroenLinks of er behoefte is aan een tweede termijn. Nee. De fractie van D66 behoefte aan een tweede termijn?

De heer Veerman: Ja, graag. Aanvullende vragen. Een, wat als Don Bosco het niet redt om aan de financiering te blijven voldoen? Als het pand leeg komt te staan, wat de gevolgen voor de gemeente zij bij de aanpak of daarnaar gekeken is? Toch nog even die wethouder van Den Haag, om te kijken hoe we daar met de voorwaarden over de financiering ... Er zijn nu twee wijken, we zouden niet een derde wijk daaraan kunnen toevoegen via 't Zand niet, want dat zit in die twee wijken al meegenomen. Misschien dat we gezamenlijk een motie kunnen maken. Ik hoorde de Partij van de Arbeid al en ook de ChristenUnie, om te kijken hoe wij als andere partijen daar misschien iets in zouden kunnen betekenen. Misschien kan de VVD daar ook in meedoen en andere partijen die daar vertegenwoordigd zijn in de Haagse raad. Dat zou mooi zijn, om te kijken hoe we wel met Den Haag afspraken kunnen maken over die reguliere subsidiëring vanuit hun stadsdelen. Een ander punt is: hoe borg je behoorlijk bestuur en een gelijk speelveld voor alle partijen? Dat heeft te maken met wat we nu hebben omschreven, dat wij nu gebruikmaken van een regeling die voor sportverenigingen van toepassing is. Vooral dat die criteria nu niet duidelijk zijn, wie wel of niet daarvan gebruik van zou kunnen maken. Dat is toch goed om even naar te kijken en hoe dat naar buiten ook overkomt, dat je voor iedereen een gelijk speelveld creëert. Dan wordt er wel gezegd van dan kijken we per zaak hoe we daarmee omgaan. Dat moet wel goed omlind vastgelegd zijn. Zodat we wel criteria omschrijven die voor iedereen toegankelijk is, ook in de toekomst, denk ik. Als je daar nu een wijziging aanpast, moet je dat ook in je regels aanpassen. Als we het hebben over de buitenruimte. Dat is nog een punt wat openstond. Er wordt wel gezegd van dat daar nog financiering voor gevonden moet worden. Is dan in de buitenruimte überhaupt ergens een budget waar we daar dan dat gedekt kunnen krijgen? Aansluitend ook bij de vragen van de VVD over de Markt en Overheid. Is dat even goed om te kijken of we daar een motie voor kunnen maken. En dan is dat de laatste vraag. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u. Geef ik graag het woord aan de fractie van Beter voor Rijswijk.

Mevrouw Prenger: Dank u wel, voorzitter. Ik begon mijn inbreng met dat onze fractie moeite heeft met de wijze van communiceren van de heer Van Malsen. Ik zie toch echt op uw social media staan dat Don Bosco krijgt een nieuw jeugdcentrum. Maar ik wil u er wel op wijzen ...

De voorzitter: Mevrouw Van Nunen wil ...

Mevrouw Van Nunen: Ik wil een punt van orde maken, omdat deze opmerking hier niet thuishoort in de behandeling van het thema Don Bosco, in de inhoudelijke bespreking van het raadsvoorstel.

De voorzitter: Volgens mij hangt dit ...

Mevrouw Van Nunen: Ik wil u er op wijzen dat wij 24 oktober als raad daar een beslissing over nemen. Dank u wel. Februari.

De voorzitter: Dat was uw tweede termijn? Dank u. Geef ik graag het woord aan de fractie voor Wij. Rijswijk.

Mevrouw Jansen-Dirkx: Ik heb geen verdere vragen.

De voorzitter: Dank u wel. Fractie van de Rijswijkse VVD.

De heer Loof: Dank, voorzitter. Dank ook voor de beantwoording. D66 noemde het ook nog, Wet Markt en Overheid en ik vroeg ook nog aan de wethouder een reflectie op het eventuele spanningsveld rondom staatssteun. Ik heb daar geen antwoord op gehad. Dat is net weer iets anders dan de Wet Markt en Overheid. Daarom noem ik hem nog een keertje. Is er een analyse opgemaakt? Dat wil ik weten. En zo ja, kunnen we die als fractie ook inzien? Ik wil toch een korte reflectie op dat spanningsveld daarop. Het is fijn dat de wethouder aangeeft dat er geen commerciële activiteiten worden toegestaan en als die er al zijn met een maatschappelijk doel. Ik weet niet waarom ik weer met de kookcursus aankom, maar dat kan je een maatschappelijk doel noemen, maar dat betekent niet dat er in de omgeving niet bijvoorbeeld particuliere of kleine bedrijven kunnen zijn die precies hetzelfde doen. En dan kan je toch al gaan schuren richting oneerlijke concurrentie en ik wil dat uitgesloten hebben. Niet om vervelend te doen, maar om problemen in de toekomst te voorkomen. Ik wil daar graag nog wel een reflectie op.

De voorzitter: Dank u wel. Geef ik graag het woord aan de fractie van de Partij van de Arbeid. Geen tweede termijn. Dan geef ik graag het woord aan de fractie van Rijswijks Belang. Ga uw gang.

De heer Weterings: Voorzitter, ik heb bewust mijn eerste termijntraject laten schieten, want er waren zoveel vragen gesteld, ook door andere partijen. Dan denk ik van heel veel vragen daar kan ik me ook wel in vinden. Ik heb even de beantwoording afgewacht. Ik ben wel ontzettend blij dat er naar heel wat wikken en wegen eindelijk iets voor Don Bosco gaat komen. Ik betreur wel dat er heel veel tijd is geïnvesteerd in taskforce en allerlei onderzoeken. Terwijl uiteindelijk er komt een bedrag vanuit de raad wordt gevraagd en er wordt een gebouw neergezet. Heel veel tijd verspild. De kinderen hadden daar misschien al mogelijk al kunnen spelen. Hebben we nog een tijdje over de blauwe brem rapen gehad. Dat onkruidplantje. Ik vraag me af of die überhaupt de winter heeft overleefd. Is ook een hele toestand geweest. En ik moet mevrouw Prenger wel even steunen. Ik was ook een beetje verbolgen over de mededeling van dankzij mij krijgt Don Bosco een nieuw jeugdcentrum. Volgens mij, dat zei de wethouder Van Malsen, gaat de gemeenteraad hierover en niet de heer Van Malsen. Ik vond het wel heel erg voorbarig, omdat we en een Forum hebben en nog een raadsvergadering. En het zou maar niet doorgaan, wat dan? Wat wordt dan het nieuwe bericht op de Facebook-account van GroenLinks, Partij van de Arbeid en van de persoonlijke account van de

heer wethouder Van Malsen? Dankzij mij. Dus een beetje voor de mond gepraat, jammer. Maar ik wens Don Bosco heel veel succes. Top jongens, ga zo door.

De voorzitter: Dank u wel. Fractie van de ChristenUnie. Geen behoefte aan een tweede termijn. Fractie van het CDA nog behoefte aan een tweede termijn?

Mevrouw Van Schie: Heel kort, mijnheer de voorzitter. Ik sluit me aan bij D66 en anderen die daar ook iets over gezegd hebben, over een goede afbakening van activiteiten die daar mogen plaatsvinden. Als je dat van tevoren niet doet, krijg je problemen. En ik werk ook graag als vertegenwoordiger van een landelijke partij mee als we Den Haag gaan bestormen, zal ik maar zeggen.

De voorzitter: Dank u wel. Staat genoteerd, eerste linie. Dan geef ik graag het woord aan wethouder Van Malsen, als u klaar bent met schrijven. Ga uw gang.

De heer Van Malsen: Voorzitter, ik laat de annexatiedrift van de raadsleden even bij hun. Nog een aantal vragen die gesteld werden. De eerste door D66. Wat als Don Bosco de huur niet kan betalen? Dan zullen we ... We maken hetzelfde soort afspraken met Don Bosco als we met andere hurende partijen maken. Dat is wat dat betreft vrij zakelijk. En als zij de huur niet kunnen betalen, dan gaan we daar eenzelfde soort traject in als we dat met andere partijen doen. Ik mag hopen dat het niet zal gebeuren, maar als dat zo is dan heb je daar incassotrajecten voor. En als dan leegstand het gevolg daarvan is, dan zullen we vast wel een partij vinden waaraan we het gebouw dan alsnog kunnen verhuren. Het budget voor de buitenruimte. Daar komt nog een apart investeringsvoorstel voor. Er is 100.000 euro voorbereidingskrediet door uw raad vastgesteld. Daar gaan we alvast dat voorstel mee opwerken, maar dat voorstel voor de hele investering dat zal nog uw kant opkomen. En dan nog wat waarschuwingen vanuit verschillende fracties over het afbakenen van de activiteiten. Dat heb ik gehoord en dat neem ik ter harte. We gaan zeker weten goede afspraken maken met Don Bosco over wat voor activiteiten zij daar zullen ontplooiën en ook borgen dat dat niet activiteiten zijn die stroken met de Wet Markt en Overheid. Dat leggen we hard vast in de huurovereenkomst. Als wij dan later constateren dat Don Bosco in overtreding is, dan hebben we daar ook, net als we dat met andere partijen hebben, sancties voor en zijn daar gevolgen op. Dan vroeg de heer Loof van de VVD ook nog om een reflectie op staatssteun. Hebben we daar een analyse van gemaakt? Voor zover ik weet, hebben we die niet concreet. Ik geloof het niet. Dat antwoord blijf ik het Forum nog even schuldig. En als de heer Loof het goed vindt, zal ik daar schriftelijk op terugkomen.

De voorzitter: Mijn Loof, u wilt daarop reageren, kort?

De heer Loof: Dank, voorzitter. Dat is prima schriftelijk terugkomen. Ik zou er dan wel graag bij willen vragen dat als de conclusie is dat die niet is gedaan, dat die zo snel als mogelijk nog wel wordt gedaan. En dat hoeft dan niet meteen in de directe beantwoording, maar wel het liefst zo snel als mogelijk. Nu bent u misschien bang dat ik dan zeg dat ik dat het liefst voor de raad van 24 februari wil. Het liefst wel. Doe uw best. Als dat echt niet lukt, wil ik hem wel niet al te laat hebben, mocht er geen analyse zijn gedaan. Het is toch wel een belangrijk punt, dat we daar wat helderheid hebben en ook naar de buitenwereld kunnen laten zien dat we daar wel zorgvuldig mee zijn omgegaan.

De heer Van Malsen: Voorzitter, dat zeg ik toe. Ik ga daar keihard mijn best voor doen.

De heer Loof: Dank u.

De voorzitter: Dank u. Dat was het voor betreft uw tweede termijn, mijnheer Van Malsen? Dan heb ik u twee toezeggingen horen doen. De eerste toezegging aan mijnheer Loof, dat u met de afdeling communicatie contact op gaat nemen voor eventueel een hele foto met de gehele raad. Dat wordt

een aardige lens. En de toezegging voor de analyse staatssteun zo snel als dat binnen uw afdeling pas, communiceren met de rest. Perfect, mooi. Dank u. Dan hebben wij agendapunt 11 afgerond. Dan moet ik officieel vragen of wij door willen gaan met deze Forumvergadering? Als bespreekstuk gok ik dat deze naar de raad gaat? Akkoordstuk, niemand zegt nee? Mooi, met een persbericht vanuit de raad. Mevrouw Woudstra, mijnheer Veerman. Ik zie van alles gebeuren.

De heer Veerman: We hebben een motie.

De voorzitter: Dan gaat hij als bespreekstuk naar de raad. Dank u wel, prima.

De heer Weterings: Wij hebben misschien ook nog een motie.

De voorzitter: Hij gaat al als ... Duidelijk.

Mevrouw Bentvelzen: Voorzitter, sorry, maar het is zo rumoerig, maar ik hoor aan de overkant: maak er een akkoordstuk van, want ze overwegen een motie. Dat betekent niet dat er al een ligt.

De voorzitter: Hier hebben we er ook een.

Mevrouw Bentvelzen: Jullie komen ook met een motie?

De voorzitter: Ook overwegen.

Mevrouw Bentvelzen: Dan is het een akkoordstuk en als er een motie komt, dan is het een bespreekstuk.

De voorzitter: Akkoord, tenzij anders in de raad. Dat is misschien handiger. Dank u voor deze nuance, mevrouw Bentvelzen. Ik wil het Forum even aankijken en vragen of wij agendapunt in dit geval nu 12, investeringskrediet en agendapunt 13 vandaag nog gaan behandelen? Ik wilde voorstellen tot ... Gaan we het afhandelen of kiezen we ervoor om De Schilp af te handelen en de rest naar donderdag door te schuiven? Zullen we kijken hoever we komen. We zullen het een beetje pragmatisch aanpakken. Dan kiezen we ervoor om nu raadsvoorstel De Schilp en dan kijken we even hoeveel tijd het in beslag neemt. En als het een beetje voortvarend gaat, kunnen we dan nog daarna weer beslissen.

12. Raadsvoorstel beschikbaar stellen van een investeringskrediet van 24,8 miljoen euro voor de renovatie van De Schilp

De voorzitter: Dan gaan we door naar agendapunt 12, het beschikbaar stellen van een investeringskrediet van 24,8 miljoen euro voor de renovatie van De Schilp. Er zijn vooraf vragen ingediend, alleen die zijn nog niet beantwoord, dus die kunnen straks in eerste termijn gesteld worden. Wil ik als eerste het woord geven aan de fractie van Wij. Rijswijk vandaag. Ga uw gang.

De heer Zoghbi: Dank u wel, voorzitter. Dit voorstel roept bij ons serieuze vraagtekens op. We spreken hier over een investering van bijna 25 miljoen euro. Terwijl de raad pas nu geconfronteerd wordt met deze omvang en urgentie. En tegelijkertijd zien we dat De Schilp en Prinses Irenepark allebei aangepakt worden, maar niet als een integrale gebiedsontwikkeling worden voorgelegd. Dit roept direct fundamentele vragen op over hoe wij als raad dit soort grote investeringen wegen. En laat ik ook het eerlijke verhaal vertellen. Het plan voor De Schilp ziet er op onderdelen goed uit. De ambitie is helder, onderhoud en verduurzaming zijn nodig om deze belangrijke voorzieningen voor Rijswijk te behouden. Dat onderschrijven wij zeker, maar dit betekent niet dat wij zonder stevige kritische vragen akkoord kunnen gaan met een investering van 24,8 miljoen euro. Onze financiële

vragen zijn dan als volgt. Wat ons verbaast, is dat deze investering in deze omvang nog niet concreet zichtbaar was in de recente Programmabegroting. Wat is er sinds het vaststellen van deze begroting veranderd, waardoor dit voorstel nu met deze omvang en urgentie voorligt? Wanneer wist het college dat dit bedrag richting de 25 miljoen euro zou gaan? En waarom is de raad daar niet eerder expliciet in meegenomen? Uiteraard ligt er een subsidie van 2,5 miljoen euro voor, maar dit kan geen reden zijn om onder tijdsdruk een investering van bijna 25 miljoen euro te besluiten. Daarnaast is in dit voorstel nog een tekort van een structurele dekking van 166.000 euro, die niet gedekt zijn en pas in de Kadernota van 2027 worden opgelost. Waarom is hier niet eerst een volledig structurele dekking voor geregeld, voordat we deze besluit nemen? Wat gebeurt er als die dekking in 2027 tegenvalt? En welke voorzieningen of beleidsvelden komen dan mogelijk onder druk te staan? Daar zien we graag een reflectie van de wethouder op. Gebiedsontwikkeling. In de Programmabegroting staat zowel dat De Schilp als Prinses Irenepark in 2026 aangepakt worden. Waarom doen we dit niet als gebiedsontwikkeling? Is een integrale gebiedsaanpak serieus onderzocht? En zo ja, waarom is daar niet voor gekozen en zo? Zo nee, waarom niet? Gezien de schaal van deze investering. Dan wat betreft de groei van de stad. We bouwen woningen, we groeien als stad en dat vraagt ook om de groei van voorzieningen. Dat staat ook in de begroting, maar in dit plan zien we vooral renovatie en verduurzaming en geen duidelijke capaciteitsgroei. Onze vragen zijn. Is er bewust gekozen om niet uit te breiden? Hoe toekomstbestendig is dit plan nu echt? En voorkomen we hiermee dat we over tien of vijftien jaar opnieuw voor een groot besluit staan? Het voorstel erkent dat de renovatie minimaal een jaar impact heeft en dat de uitwijkmogelijkheden beperkt zijn. Maar wat ligt er dan concreet voor uitwijkplan? Wanneer weten de verenigingen, zwemlesgroepen, gebruikers, waar ze aan toe zijn en hoe voorkomen we blijvende schade aan het verenigingsleven? Wij zien de noodzaak van het onderhoud. We zien de kwaliteit van het ontwerp, maar wij vinden ook dat een investering van deze omvang financieel volledig onderbouwd moet zijn. De timing uitlegbaar moet zijn en de samenhang met gebiedsontwikkeling serieus moet worden onderzocht. En dat toekomstbestendigheid ook over de capaciteit moet gaan en niet alleen over techniek en duurzaamheid. En daarom wachten wij geduldig de vraag van de wethouder af. En was het voorstel van Beter voor Rijswijk wel een goede, om dit voorstel later te behandelen. Maar aangezien we hem vanavond behandelen, zijn wij benieuwd naar de beantwoording. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u. Geef ik graag het woord aan de fractie van Rijswijks Belang.

De heer Weterings: Voorzitter, De Schilp, de vervanger laat maar zeggen van De Wervel. Een vrij oud gebouw. Het is 8 mei 2002 geopend door voormalig wethouder Bolten in het bijzijn van de heer Dick Jensen. Dat zijn ook de jongste niet meer. Het is 23 jaar geleden dat het is geopend. Heel intensief gebruikt. Het gebouw is ook echt op. We hebben daar vorige week nog een rondleiding gekregen en ik knipperde mijn ogen. Ik dacht even dat ik bij het MBB-museum was. Zo voelde het qua tocht en qua uiterlijk. Er zat geen likje verf meer op de muren. Er kwam een hele bebossing buiten binnen. Ik denk: ik ben hier in het verkeerde pand, maar ik zat helaas wel in De Schilp. Dan moet je je ook afvragen: wat is er gebeurd afgelopen jaren aan onderhoud? Maar die vraag wil ik ook niet eens meer stellen. Wat me wel verbaast, is dat er op 17 december 2024 al een voorbereidingskrediet door de raad is toegekend van 370.000 euro. Dan verwacht je dat daar met een tempo al nieuwe plannen kunnen worden gemaakt. Dan ineens komt er een spoedbijeenkomst. Prima, dat begrijp ik ook allemaal. Maar dan kom al heel gauw tegen ... Dan kom je er al heel gauw achter dat een investering in een gebouw wat op is, een, wat ons betreft geen goed idee is. En twee, dat vond ik een hele goede van de heer Nunnikhoven van onze collega-partij Beter voor Rijswijk, dat die zei: je wilt een bestaand gebouw wil je gaan moderniseren, wil je dus gaan aanpakken en ook op het gebied van klimaat wilt gaan aanpakken. Maar reiziger gaat groeien. We gaan groeien van de 60.000 richting de 80.000 inwoners toe en er zijn nu al wachtlijsten. We groeien, de wachtlijsten groeien mee. Waarom ga je

dan een oud gebouw voor 24 miljoen euro opknappen, terwijl je die wachtlister niet laat meegroeien met misschien een buitenbad erbij of wat aanpassingen, dat er meer lessen kunnen worden gegeven voor onze toekomst. En dan betreur ik het wel dat er uiteindelijk maar is gekeken, dood is gestaard op één project, één verbouwing, één verduurzaming. Terwijl, we, denk ik, als we het project over 50 jaar willen afschrijven, daar een veel beter plan voor kunnen maken. Met een toekomstgericht zwembad, waar onze kinderen, kleinkinderen en de kinderen daarvan ook weer plezier van kunnen hebben. Maar zoals het voorstel er nu voorligt, is het een oud gebouw opknappen met minimaal 24 miljoen euro. En dan ga ik ook helemaal mee in de woorden van de heer Loof van de VVD. Dat eerst lag er een voorstel van 13 miljoen euro. Daar kwam heel gauw 10 miljoen euro bij. Er wordt heel veel gegooid met miljoenen. De trigger om ons te laten verleiden dat we 2,5 miljoen vanuit het Rijk gaan krijgen, dat dat de grote verleiding moet zijn. Ik vond een wisselgeld. Sorry, dat ik het zeg. Ik vond het niet echt een overtuigend bedrag. Dacht ik van goed, daar gaan we vol in mee. Want daarmee zijn we voorlopig even uit de schuld. Voorzitter om het af te ronden, geen goed plan. Ik zou er ook het liefst niet meer zoveel tijd aan willen besteden. Het voorstel moet terug naar de tekentafel. Daar wens ik dit college of het nieuwe college veel sterkte mee.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de fractie van de Partij van de Arbeid.

De heer Bosman: Dank u wel, voorzitter. Er zijn al veel ... Ik hoor een beetje, hoe heet het? Echo. Misschien ligt het aan mij. Er zijn nog ...

De voorzitter: Ik hoor niet echt echo.

De heer Bosman: Prima. Er zijn al veel vragen gesteld door de verschillende fracties en eerder vanavond ook de insprekers. Onze fractie wacht de beantwoording hiervan af. We hebben nog één extra punt waar PvdA Rijswijk veel belang aan hecht. Het is aan Optisport en andere gebruikers van De Schilp om de prijs van toegangskaartjes te bepalen. Zo liet de wethouder weten in het Forum van december 2024. Kan de wethouder aangeven in hoeverre de kans bestaat dat de hoge renovatiekosten worden doorvertaald naar een verhoogde toegangsprijs voor de bezoekers van De Schilp? En hoe houdt het college rekening met inwoners met een smalle beurs? Zo noemde mevrouw Kooy vanavond dat de prijskaartjes nu al 50 procent hoger liggen in Rijswijk vergeleken met Den Haag. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u. Dan geef ik graag het woord aan de fractie van Beter voor Rijswijk. Ga uw gang.

De heer Nunnikhoven: Dank u wel, voorzitter. Ik ga met mijn epistel beginnen. Om te beginnen over dit had al langer een RIB naar de raad kunnen gaan. En hij kon niet van de vergadering, want het was een presidiumbesluit. Want die stukken waren er toen ook al die dag. Nee, die moesten ... Kwamen twee weken later. Dat betekent al, het is haastig in elkaar gezet. Nu krijgen we drie weken van tevoren te horen om even 13 miljoen euro bij te lappen. Waarbij ook eens staat 50 jaar afschrijving, wat absurd is voor een bestaand gebouw. Normaal is dat 30 jaar, max 40. Maar ook met de gebruikers is het niet goed geregeld. Dan gaan we aanpassingen doen om het te verduurzamen. En dan gaan we eerst naar hybride en later moeten we van het gas af. Er komen nog meer kosten bij, want dat is mijn eerste vraag aan de wethouder. Zitten de kosten om volledig van het gas af te gaan al in deze 25 miljoen euro of komen die er nog bij? Dan komen er volgens ons, waarvoor die 2,5 miljoen euro subsidie, mijn collega Weterings zei het al, wordt 2,5 miljoen euro. Maar als je gaat kijken naar het stuk en wat wij voor de vereniging en de gebruikers doen. En ik na een rondje bellen kijk wat we voor noodoplossingen, noodcabins, aansluitkosten, zitten we al op 1,5 miljoen euro. Dan gaan we voor een subsidie van 1 miljoen euro gaan we nu even snel tekenen. Mijn voorstel nog steeds, waarom is hij niet in juni bij Sportpark Irene geagendeerd? In het behoefteonderzoek die we

hebben gehad en die met de gemeente Den Haag, zijn we erover uit dat we na de Marimbahal nog één sporthal moeten bouwen. Ik refereerde er net al naar. Met Sporthal De Schilp was de unieke kans om deze of nieuwbouw of verbouwen, vergroten, dat er twee wedstrijdhallen plaatsvond. Dan hadden we geen ruimte nodig gehad voor een extra sporthal. Gaan we niet doen in dit voorstel. Mijn vraag aan de wethouder: welke locatie komt de toekomstige sporthal? In Rijswijk Buiten is geen plek, heb ik net gehoord in de termijn van de wethouder. Als je voor nieuwbouw gaat, dat was gezegd tegen 2035. Als je gaat kijken, ik hoorde net ook zeggen de Wervel is De Schilp de vervanger. Dat is helemaal niet de vervanger, want de Wervel had ook een buitenbad. Als we gaan kiezen dat we het zwembad eventueel in de toekomst verplaatsen naar de achterkant, dan ligt er al een zwembad waar we een buitenbad van kunnen maken. Zeg ik niet dat dat in een keer moet, dan begrijp ik dat dat heel veel kosten zijn, maar we kunnen toch een meerjarenplan maken om te investeren, 2040, 2045 zitten we maar aan die 80.000 inwoners. Dan had ik ook beloofd van de insprekers om de vragen te stellen. Hoe is het Programma van Eisen vastgesteld en wie zijn daarbij betrokken? Waarom de ruimtes kleiner worden, terwijl er meer ruimte nodig is? Tijdelijke huisvesting. Hoe zit dat? Wie is er verantwoordelijk voor de kosten? Is het voortzetten van de huidige bedrijfsvoering überhaupt mogelijk? Compensatie, hoe zit dat? En uniforme prijzen, is dat al afgesproken met Optisport? Nu al 14 euro per veld duurder dan De Altis, 14 euro. Als je die twee hallen naast elkaar legt, zou het de Schilp 25 euro per uur goedkoper moeten zijn. En waarom ik mijn voorstel gaf om deze van de vergadering af te halen. Er is gisteren door de Sportraad iets gedeeld en dat is een petitie die en sorry als ik de namen verkeerd zeg, mijnheer Mohandis van GroenLinks-PvdA, mevrouw Van Dijk CDA en mevrouw Huizinga. Die hebben gevraagd stop afbreken verenigingsleven. Die petitie hebben ze ontvangen. En die hebben ze ondersteund. Waar een aantal punten instaat: houd sporten en verenigingsverband betaalbaar. Met deze investering gaan dan de huurprijzen naar beneden? En er staat een mooi stukje tekst in. Een subsidie die bedoeld is om verenigingen te ondersteunen, mag geen stressmoment zijn. Ik heb de insprekers gehoord. Ik denk dat dit een stressmoment is. Dit was mijn eerste termijn.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de fractie van GroenLinks.

De heer Smith: Dank u wel, voorzitter. Veel vragen zijn gesteld. Het zal best wel tot discussie leiden. Maar GroenLinks is blij dat er in ieder geval vaart wordt gezet achter de gedegen uitvoering en dat dit praktisch wordt gecombineerd met het onderhoud dat toch al in de planning stond. Tijdens de rondleiding zijn we ook geschrokken van de staat in het klimaat van het gebouw en we kunnen de noodzaak van de renovatie wel bevestigen hier. En ik ben blij dat ook de insprekers de noodzaak van renovatie in ieder geval wel zien. Zij hadden andere pragmatische punten. Met de verduurzaming van De Schilp voldoen we aan de wettelijke verplichtingen om gemeentelijk vastgoed te verduurzamen. En kunnen de gebruikers van De Schilp op een verantwoorde en gezonde manier hun sport beoefenen in een gezond klimaat. Wat nu niet kan op dit moment. Als wij er rondlopen, zien wij dat als sporters daar zijn, voelen ze dat en merken ze dat. GroenLinks heeft wel een aantal vragen al schriftelijk ingediend. De technische vragen die kunnen ook schriftelijk worden beantwoord. Ik heb daarnaast nog vier andere vragen. De ene gaat over de MVOI-criteria. Zoals akkoord bevonden in de Kadernota in de aanbesteding worden deze meegenomen. Denk bijvoorbeeld aan ambities op gebied van circulariteit en biodiversiteit. En is er ruimte om in de renovatie van de verduurzaming meer focus te leggen op een natuurinclusief pand, dat zowel aan de binnenkant, aan de buitenkant bijdraagt aan groen en aan de beleving daarvan? Denk bijvoorbeeld aan het vergroenen van wanden waar mogelijk. Ik kan me voorstellen dat in een sporthal zelf daar niet zoveel ruimte voor is, maar wel in de bijliggende gebouwen of in de aanliggende locaties of aan de gevels aan de buitenkant. Zodat het beter opgenomen kan worden in de versteende omgeving tot nu toe. En op welke wijze worden er met de vereniging en bonden geanticipeerd op de mogelijkheid dat er tijdens de renovatie

geen competitiewedstrijden kunnen worden gespeeld? En of er vervangende verenigingsruimtes geregeld gaan worden? Verder op aansluiting van een van de insprekers. Is er nog genoeg ruimte voor bijsturing? Zoals één inspreker al aangaf? Hier wil ik het graag bij laten. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Geef ik graag het woord aan de fractie van het CDA. Ga uw gang.

Mevrouw Van Schie: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Met Beter voor Rijswijk en ook anderen, vind ik dat dit voorstel erg gehaast geagendeerd is. Het was toch beter geweest om dat op een andere manier te doen. Het is zoals het is. De afschrijvingstermijn is mijn eerste vraag, is 50 jaar bij het meest gunstige voorstel. Voorstel A was dat geloof ik. Dat betekent een forse hypotheek op de toekomst. Wie weet zwemmen wij dan helemaal niet meer op aarde, maar doen wij dat ergens anders, op Mars of ik weet niet waar je nog meer kan zwemmen. Omhoog. Is zeker dat het gerenoveerde gebouw überhaupt nog 50 jaar meekan? Dat is een hele tijd. Ik begreep van een van de insprekers dat de kosten per vierkante meter van deze renovatie hoger zijn dan de kosten per vierkante meter van bijvoorbeeld De Altis. Hebt u een vergelijking gemaakt? Ik vind het wel zorgelijk om te horen dat de inspraak niet goed is verlopen. Kunt u aangeven hoe dat is gegaan? En kunt u ook aangeven welke kosten niet zijn meegenomen in dit voorstel? Zoals eventuele compensatiekosten of de kosten van alternatieve sportruimte. Dit waren mijn vragen in de eerste termijn.

De voorzitter: Dank u. Geef ik graag het woord aan de fractie van D66.

De heer Veerman: Dank u wel, voorzitter. Ik heb heel veel vragen gehoord. We sluiten ons aan bij de inbreng van de insprekers, die goede vragen hebben gesteld, waar we ook zeker antwoord op willen hebben. We hebben schriftelijke vragen gesteld over als we niet voldoen aan een nieuw zwembad, maar alleen waar we wettelijk toe verplicht zijn, die ELM-aanpassingen. Waar we nu uitstel voor gekregen hebben. Wat het dan gaat kosten, ook in het kader van die 2,5 miljoen euro of we daar toch nog een gedeelte van zouden kunnen krijgen. Wat de gevolgen zijn voor de huurprijs van de huurders, omdat zij in een pand komen wat straks gerenoveerd is, waar duurzaamheid plaatsvindt. Kunnen we dan toch al de huurprijs omhooggooien of is dat dan Optisport? Moeten we dan wachten tot de volgende aanbesteding? Volgens mij is dat zo dat laatste, maar dat weet ik niet zeker, dat wil ik graag van u horen of dat het geval is. We groeien, maatschappelijke voorzieningen moeten we aan blijven voldoen. Alleen zwembaden zijn heel erg duur. We hadden in het verleden een buitenbad. Zag er best mooi uit dat pand. Ik heb het nooit gezien in de werkelijkheid, maar het is niet voor niets dat Den Haag bijvoorbeeld al zijn buitenbaden gesloten heeft, omdat die überhaupt niet rendabel zijn. Houd er wel rekening mee als je dat gaat doen en je zegt: we hebben meer ruimte nodig in het zwembad, dat klopt, als je Rijswijk Buiten meeneemt. Maar dan zit je niet aan 24 miljoen euro te denken. Zeker als je er een buitenbad bijlegt, dan heb je het straks over 50 miljoen euro. Is dat wel realistisch? Dat vraag ik me ook af, want je kan dingen wel uitstellen en nieuwe plannen ontwikkelen. Dat kan tot in de hemel zeg ik weleens. Maar is dat wel te financieren in de toekomst? Want dat is wel waar we naar moeten kijken. Is dat dan niet dure spoed om te zeggen: we ketsen het nu af en we wachten nog met een nieuw plan en we gaan uitstellen en we wachten tot de netcongregatie in 2030 of 2035? Dat we dan misschien een nieuw bad ergens neer kunnen leggen, misschien op dezelfde plek. Allemaal hartstikke leuk bedacht. En ik zwem zelf ook graag, maar ik vraag me af of dat realistisch is, als je ziet hoeveel geld erbij moet. Dat heeft ook met die kaartjes te maken. Den Haag financiert de zwembaden op een veel hoger niveau dan dat wij dat kunnen doen. Vandaar dat die kaartjes daar maar 4,50 euro zijn. En als je kijkt naar omliggende zwembaden, Voorburg taal je ook 7 euro ruim. Dat is op zich wel een marktconforme prijs en daar sla ik niet van achterover. Dat Den Haag zo goedkoop is dat kan, omdat zij daar meer middelen beschikbaar stellen voor zwembaden. Dat is misschien de oorzaak. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u. Geef ik graag het woord aan de fractie van de ChristenUnie. Ga uw gang.

Mevrouw Harmsen: Dank u, voorzitter. Er zijn al heel veel vragen gesteld. En ik wil nog even opmerken dat wij een uitstekende rondleiding hebben gehad door De Schilp. Ook de brullende ketel aan de achterkant van De Schilp heeft me weer laten beseffen hoe ongelooflijk ouderwets dat systeem is wat er is. We blazen warme lucht eruit en dan moeten we weer lucht opwarmen om weer erin te blazen. Dat is zo onlogisch. Ik ben blij als dat gerenoveerd wordt. Alle vragen zijn al gesteld, dus ik laat het bij deze opmerking. Dank u wel.

De voorzitter: Dan geef ik graag het woord aan mijnheer Loof van de Rijswijkse VVD. Ga uw gang.

De heer Loof: Dank, voorzitter. Voorzitter, wij erkennen de noodzaak voor een renovatie van De Schilp en wij snappen ook heel goed dat de gebruikers van De Schilp daar ook om vragen. Het zijn niet alleen de gebruikers, het zijn ook inwoners Van Rijswijk. Niet alleen de directe gebruikers die daarin zitten, maar ook inwoners van Rijswijk die daarom vragen. En dat snap ik, want er is ook heel veel onderhoud aan nodig, los alleen al van het verduurzamingsaspect. Tegelijkertijd zitten we hier nu met een voorstel wat ongeveer met 10 miljoen euro is gestegen in iets meer dan een jaar, iets minder dan een jaar misschien zelfs. En waar het proces niet de schoonheidsprijs van verdient. En enkele van de argumenten die daarachter liggen waarom we dat nu moeten bespreken, is onder andere de subsidie. Ik wil van de wethouder een paar dingen horen. Namelijk hoe de sportverenigingen die hier nu al in De Schilp zitten in de toekomst, renovatie of niet, daar ook kunnen blijven en of daar voldoende ruimte voor is? Hoe het kan dat dit qua kosten nog voordat we zijn begonnen al zo uit de hand is gelopen? En hoe de wethouder dit wil gaan betalen? Het voorstel zelf is namelijk ook niet dekkend. Waar komen deze middelen vandaan en waar komen de extra middelen vandaan, die als het goed is bij de Kadernota van 2027, als ik het goed herinner in het voorstel, bij ons worden voorgelegd? Tot slot, ik ben blij dat de heer Van Nunnikhoven nu wel doorheeft dat de Blaashal die ik vorig jaar al heb genoemd, misschien toch niet zo'n slecht idee was geweest. Om ruimte die er niet is op te vangen. Weet ik. Daar laat ik het bij, voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan wethouder Wit. Ga uw gang.

De heer Wit: Dank u wel, voorzitter. Ik wil er tegelijkertijd bij zeggen dat ik dit samen doen met mijn collega Bentvelzen. Maar goed, het is een voorstel vanuit het college. Verduurzaming van De Schilp is echt een noodzakelijke stap. Als gemeente zijn we verplicht om ons onderhoud of onze panden te laten voldoen aan de wettelijke eisen op het gebied van veiligheid, instandhouding en energieverbruik. En om het gebouw te behouden als een belangrijke sportvoorziening voor de toekomst is renovatie ook noodzakelijk. Dat wordt gelukkig ook breed gedeeld in de gemeenteraad. En voor de duidelijkheid, De Schilp voldoet momenteel niet aan de wettelijke verplichtingen zoals het, EML is het, Erkende Maatregelenlijst, voorschrijft. Dat is een overzicht van maatregelen die opgesteld is door de RVO, om minimaal uitgevoerd te hebben als je het over dit soort panden hebt. De gemeenteraad heeft dus eerder het voorbereidingskrediet vastgesteld. Dat was een voorbereidingskrediet geënt op de verduurzaming en renovatie. En dat is ook het voorstel wat nu voorligt. We zijn van een globale haalbaarheidsfase naar een integraal ontwerp gegaan, met een betrouwbare investeringsraming, naar mijn mening. Die heeft u allemaal in kunnen zien. En het raadsel wat daar voorligt, is daarvan ook het resultaat. Er zijn drie scenario's uitgewerkt. Scenario A ligt hier voor. Scenario B is feitelijk alleen wat renovatie en verduurzaming. Alleen op een veel minder uitgebreid niveau. En scenario C was nieuwbouw. Over nieuwbouw wil ik ook meteen maar even zeggen: dat is momenteel geen optie. Sloop-nieuwbouw leidt tot een volstrekt nieuw pand, waarin je moet voldoen aan het Bouwbesluit en dus een gasaansluiting geen optie is. Op het moment dat je een elektra-aansluiting wil gaan aanvragen in de huidige markt kun je dat gevoeglijk vergeten.

Het prioriteringskader van de ACM stelt sportvoorzieningen niet hoog op de prioriteitenlijst. Wij verwachten ook niet dat dat voor 2035 gaat lukken. En dat is nog maar de vraag, want ik denk dat netcongestie nog een iets langduriger probleem gaat zijn, gezien het feit dat dit nog ongelooflijk veel stappen vraagt, binnen zowel gemeente, maar ook als provincie. Daar zijn we nog lang niet. De druk ligt ook op alle andere ontwikkelingen in Rijswijk. Dat begrijpt u wat dat betreft. In de fase die we net gehad hebben, is het project gegroeid van 13 naar 24,8 miljoen euro. Dat had ik ook liever niet gezien. Maar het feit is wel dat in die tussenliggende periode, het afgelopen jaar is er heel druk gewerkt aan wat hebben we nodig? En als je wilt voldoen aan daadwerkelijk die EML-lijst en ook de eisen die gesteld worden, dan zul je bijvoorbeeld de ventilatie die nu aan de buitenzijde zit naar binnen moeten brengen. Je zult naar balansventilatie moeten gaan om warmte terug te winnen en her te gebruiken. En exact wat mevrouw Harmsen van de ChristenUnie net al aangaf. Het is idioot dat wij een hal die verouderd is enorm verwarmen en vervolgens al die warmte er direct weer uitzuigen en naar de buitenruimte brengen. Vroeger zeiden we dan: we verwarmen de mussen op het dak, maar de mussen zijn er niet zoveel meer. Tegelijkertijd is ook duidelijk geworden dat grotere aanpassingen zoals echte uitbreiding niet echt mogelijk zijn, want dan ga je al richting nieuwbouw. En op het moment dat je die hal zou gaan vergroten, betekent ook dat je de constructie moet gaan aanpassen, de constructie die we in dit voorstel hergebruiken. En als we die constructie gaan aanpassen, betekent dat je een nieuwe fundering moet gaan maken. Dan kom je dus op een heel andere hal terecht en dan ga je echt richting nieuwbouw. De opdracht die we hebben uitgewerkt is dan ook renoveren en verduurzamen. Ik denk dat en daar word ik ook door ondersteund toch wel door een aantal economen, dat investeren in bestaand vastgoed belangrijk is op dit moment. Als we het niet doen, loopt het verder van ons af en zullen we de komende jaren behoorlijk geld moet gaan uitgeven om die renovatie op orde te houden en ook om verduurzamingsmaatregelen te treffen. Want daar zijn we wettelijk wel aan gehouden. Maar de uitnodiging om die voorzieningen dan ook echt daadwerkelijk te blijven investeren, die ligt wel momenteel bij u. Wij denken dat wij hiermee een voorstel neerleggen en er wordt gezegd: het is onder stoom en kokend water opgewerkt. Er was tijd druk, maar ik ga niet in dat beeld mee. We hebben hier wel degelijk een goed voorbereid voorstel liggen, wat tot op VO-niveau, maar wel zeer gedetailleerd uitgewerkt, moet ik zeggen, richting DO al uitgewerkt is. En waar ik in ieder geval en ik heb enige bouwkundige ervaring, toch wel ook echt vertrouwen in heb. Van 13 naar 25 miljoen euro, daar zit nog een extra stap in. Dat ook de risico-opslagen die wij er nu ingezet hebben en we hebben best conservatief geraamd hierin. De risico-opslagen die er zijn, de startkosten, et cetera. We hebben best wel hoge percentages opgenomen, om te zorgen dat we niet straks over een aantal jaar naar u toe moeten gaan: het was toch niet voldoende. Die conservatieve raming geeft mij ook het vertrouwen dat dit wel een raming is die hanteerbaar is. En dat geeft mij ook aan dat die kostenraming betrouwbaar is. En de eerdere grove raming die gemaakt is en waarna we het voorstel hebben neergelegd voor een voorbereidingskrediet, dat was echt een kale bouwkostenraming. En we hebben een subsidie aangevraagd van 2,5 miljoen euro. Die subsidie die, er wordt gezegd kleingeld, stelt niet zoveel voor. Ik vind 2,5 miljoen weggooien best wel een groot bedrag. Ik vind ook dat je dan als raad daar een fatsoenlijk debat over moet kunnen voeren. Wat er uiteindelijk ook uitkomt, ik vind het ook niet verantwoord als ik tegen u zeg; ik kom niet met het voorstel, want die 2,5 miljoeneuro vind ik niet belangrijk. Ik vind het wel belangrijk. Tegelijkertijd wil ik u ook meegeven dat als wij die 2,5 miljoen euro nu niet gaan gebruiken, we gaan vertragen in het proces, dan komen wij over een aantal maanden met vrijwel hetzelfde voorstel. We gaan wel nog en dat is iets waar we nog zeker naar moeten kijken, want ik neem wel de vragen en de opmerkingen van de sprekers ter harte dat er duidelijk nog iets gedaan moet worden aan communicatie. We hebben uitgebreid gecommuniceerd en contact gehad met Optisport, maar richting de huurders van Optisport is daar duidelijk niet altijd alles even goed gegaan. Ik wil daar nog ook wel de handreiking doen om te zeggen van daar gaan we

zeker nog een stap vooruitzetten. Tegelijkertijd is er nog wel wat ruimte om te kijken of we met de wensen van de huidige huurders daar nog wat aanpassingen aan kunnen doen. Dat is iets, had zeker dan, als dat zo is, want u geeft het mij aan. Ik denk dan dat we daar een stap in naar voren moeten zetten en dat dat beter moet. Als wij het nu niet doen nogmaals, dan gaan we dus naar een situatie dat we straks met vrijwel hetzelfde plan komen. Nogmaals, want nieuwbouw is geen optie, alleen min die 2,5 miljoen euro. Dat betekent feitelijk dat de kapitaallasten van 160.000 stijgen naar 235.000 euro. Dat is een keus. Dat kan. En wellicht hebben we dan ook ruimte om nog wat langer te kijken naar de inrichting. Maar tegelijkertijd denk ik nogmaals, dat het pand er niet structureel of echt ook qua inhoud aan gaat veranderen. Want die optie hebben we niet. Ik ga toch nog eventjes in op een aantal vragen die nog gesteld zijn. En ik zal niet alle gras voor je voeten vandaan maaien. Even kijken. Er waren vragen gesteld in ieder geval over btw. Dit is inclusief btw, maar het voordeel is wel dat wij als overheid niet btw-plichtig zijn voor een hoop delen. Alleen het kinderdagverblijf is momenteel wel btw-plichtig. Daar moeten we wel btw over betalen. Alles wat we daaraan aanpassen. Er worden vragen gesteld over integrale gebiedsaanpassing. Ik heb net al even aangegeven vanuit mijn oogpunt en dan heb ik het even niet over de sportfaciliteiten in het algemeen, want daar zal mijn collega zo wat vragen over beantwoorden. Maar dat we nieuwbouw momenteel niet kunnen doen. Dat we dit echt hebben ingestoken op wat is haalbaar? Wat is realistisch? En wat kunnen we nu wettelijk ook en wat moeten we wettelijk doen? Dan hebben we het ... Ik ga toch eventjes richting de vragenlijst ook die de VVD heeft meegestuurd. Daar staan nog best wel veel vragen in die ik toch eventjes wil behandelen. Nog even een paar tussendoor. Het CDA geeft aan: 50 jaar afschrijven kan dat? Ja, dat kan. Vanuit de verordening kunnen wij 40 tot 60 jaar afschrijven. Dat doen we nu op 50 jaar. Er wordt ook gevraagd naar is de installatie, Beter voor Rijswijk, zijn de installaties om die helemaal gasloos te maken dan in deze raming meegenomen? Nee, maar dat is ook op zich logisch, want je gaat namelijk een dotatie vaststellen voor meerjarenonderhoud. En dat betekent ook dat je daarin na 15 jaar de installatie waarschijnlijk toch moet gaan vervangen. Dat is namelijk de technische levensduur van de installaties en dan zet je de stap om richting gasloos te gaan. Het feit dat we nu De Schilp aanpakken op de wijze waarop we doen, betekent wel dat we ook richting gasloos kunnen. Dat we niet nog extra aanpassingen aan het pand hoeven te doen. In ieder geval niet die structurele aanpassingen. Meer natuurinclusief werd gevraagd. Ja, dat kan. Deels kan dat zeker. Vragen van GroenLinks. Maar we hebben al wel rekening gehouden met dingen als nestkasten. Daar komen we zeker terug. De constructie van de hal is zeker niet geschikt om daar groene daken of groene gevels aan te hangen. Daar zullen we echt met lichtgewicht materialen moeten werken. De materialen zoals nu voorgesteld, zijn wel circulair ingestoken. En ik denk dat we ook naar het terrein moeten kijken, als we het hebben over daadwerkelijk natuurinclusiviteit. Maar we zitten ook nog wel steeds met een parkeeropgave als de hal gebruikt wordt. Dus een volledig bos daarvoor kan ik u niet beloven, zoals u zult begrijpen. Ik denk ook niet dat de gebruikers daarop zitten te wachten. De participatie heb ik het net al even gehad. De kosten per vierkante meter zijn hoog vergeleken met Altis. Altis is ook wel een heel ander pand. We hebben het hier dus echt over renovatie onderhoud en niet over nieuwbouw. Dat is een andere situatie. Tegelijkertijd zijn de kosten hoog. Maar wij denken ook dat we hiermee een pand neerzetten wat vergelijkbaar is aan nieuwbouw, om ook weer daadwerkelijk die 50 jaar vooruit te kunnen. En dan, zeker als je kijkt naar de tegen bouwkosten, is denk ik dit weliswaar hoog, maar nog steeds realistisch. Dan ga ik even terug naar de vragen die gesteld zijn. Dan ga ik even kijken of ik daar nog veel in gemist heb, want veel heb ik al beantwoord. Friciekosten. We hebben uiteindelijk wel kosten ook meegenomen om te kijken hoe gaan we om met de huurders en hoe gaan we kijken om hen te helpen op een andere plek de werkzaamheden van hun bedrijfsvoering te kunnen uitvoeren? Dat wordt allemaal nog besproken. Probleem is ook wel een beetje dat we nu nog niet weten hoe de aanbesteding er ... Wat er uit de aanbesteding komt qua planning, hoe die bouw eruit

gaat zien, dat het toch heel lastig is om daar nu echt te zeggen van we gaan dan en dan gaat u daarnaartoe en gaat die partij daarnaartoe. Maar de gesprekken worden daar, zowel met de huurders nog over gevoerd en ook zeker nog met de bonden. En we zullen er alles aan doen om alle huurders zo goed mogelijk een plek te geven en ervoor te zorgen dat hun bedrijfsvoering er zo weinig mogelijk onder lijdt. Even kijken. Alle technische vragen van de VVD, ik denk ook gezien in de tijd, lijkt het mij verstandig dat ik u die digitaal doe toekomen. Dat we daar nog even een slag over maken en die u toch gaan toezenden. Ik denk dat we hier anders nog heel lang zitten, want u heeft een flinke lijst aangeleverd. Ik wil nog wel op een paar dingen ingaan. En dat is de vragen die gaan of het college, u vraagt de wethouder, maar het college in control is over de verduurzamingsopgave. We hebben het net bij een ander onderwerp ook al gehad, ik denk dat we dat wel zijn. We hebben daar nog wel slagen in te maken, maar we komen ook later dit jaar nog met het meerjarenonderhoudsplan voor ons vastgoed. Maar dat is aan mijn collega naast mij. U vraagt ook nog: is het verstandig om er een groot project van te maken? Daar ga ik niet over. Daar gaat de raad over, om een groot project te maken. Voor zover ik het nu zie, voldoet dit niet aan de voorwaarden om het een groot project te maken. Ik zou dat afraden. Maar uiteindelijk is dat ook niet mijn besluit. Voorzitter, ik ben heel lang aan het woord geweest. Ik ga hem even overdragen aan mijn collega.

De voorzitter: Ga uw gang, mevrouw Bentvelzen.

Mevrouw Bentvelzen: Via de voorzitter, dank. Dan mag ik ook nog een paar vragen beantwoorden. En om te beginnen met toch een algemene hartenkreet, denk ik dan toch. Maar wil ik dan toch wel zeggen als wethouder sport dat als je De Schilp binnenloopt, met alle respect voor alle gebruikers aldaar nu, dan springen daar toch echt de tranen van in je ogen. Wat een gebouw. En ik hoorde mijnheer Weterings al zeggen, die heeft ook vorige week heel goed met zijn ogen open gelopen en de bosjes staan aan de binnenkant. Volgens mij is dat niet de bedoeling van een sporthal. Het is daar in de winter te koud, in de zomer is het te heet. Ik kom daar nog wel eens bij mijn lieve buurmeisje kijken als die een korfbalwedstrijd moet spelen in het winterseizoen. En ook ik word daar absoluut niet blij van. Dat daar wat moet gebeuren, staat denk ik buiten kijf. En ik denk ook niet dat iemand daar per se op tegen kan zijn. Ik hoor wel veel vragen over het proces en over de verdere inhoud. Ik heb de insprekers heel goed gehoord. Ik trek mij dat ook echt oprecht wel aan. Ik heb daar al heel veel appjes over gestuurd. De hele avond tussen alle besprekingen door, kan ik jullie garanderen. En mij is wel op het hart gedrukt dat ondanks er tekeningen liggen nu dat er nog wel met jullie gesproken kan worden. En ik kijk toch maar heel even voor de mensen thuis, die denken: wat zit zij te doen? Maar ik kijk toch heel even naar de publieke tribune, want daar zitten nog twee insprekers, drie insprekers moet ik zeggen, waarin we zeker nog een gesprek willen voeren. Want ik vind het toch heel vervelend om te horen dat dat klaarblijkelijk niet helemaal lekker heeft gelopen met de hoofdhuurder aldaar, met Optisport. En dat we daar zeker nog een stap in moeten maken. Desondanks ligt nu een plan voor om iets met De Schilp te doen. En ik denk dat dat nodig is. Ik denk dat we daar ... Als je naar de stukken kijkt, dat je daar in ieder geval blijer van wordt dan dat het er nu uitziet. En ik ben het in die zin met mensen eens, als we daar wat met nieuwbouw hadden kunnen doen, stel dat we die keuze hadden gehad, misschien hadden we daar ook wel voor gekozen. Maar aangezien we in die zin ook wel in een soort van keurslijf zitten dat we zoveel jaren geen nieuwbouw kunnen doen. Ik zou het jullie niet aan willen doen of de sportclubs niet aan willen doen en de zwemmers en iedereen. Duizenden mensen per week gebruiken daar serieus de faciliteiten, om die daar nog tien jaar op die manier naartoe te sturen. En elke week de loodgieter te bellen dat hij een kraantje dicht moet draaien of dat er een dakdekker moet komen die dan weer een stukje dak maakt. Want het is dweilen met de kraan open als je daar staat. En dat weten de gebruikers denk ik nog beter dan ik. Voorzitter, er zijn mij specifieke vragen gesteld die ik nog langs wil gaan. Een vraag van GroenLinks: hoeveel gebruikers maken momenteel gebruik van het sportpark? Maar ook

schriftelijk, goed. Ik wil ze ook wel voor u opnoemen. Ik denk dat de piekbelasting kan ik dan wel even aangeven. De piekbelasting zit voornamelijk bij de zwemlessen van maandag tot en met vrijdag tussen 15.00 en 18.00 uur. En de weekenden dan is vooral de drukte bij de kleedkamers. Dat is zeker het geval met vrijzwemmen bijvoorbeeld. En de sporthal daar zit de piekbelasting in het winterseizoen. En dan wordt tegen mij genoemd november tot februari. Ik denk dat het iets langer is, ik denk dat het oktober tot april is. Als ik mijn eigen hoofd even in ede beraadslaging meeneem. Maar dan is het door de weeks van 17.00 tot 22.09 en in de weekenden de hele dag van 9.00 tot 17.00 uur en soms wel een uitloop, want soms speelt het eerste volgens mij later dan 17.00 uur. Maar dat is dus niet altijd. En u heeft de kleedruimtes nog gevraagd. Kan daar nog iets mee? Dat is ook woensdag besproken tijdens de besloten vergadering met uw raad. Toen werd ook gevraagd van kan er iets gedaan worden met de kleedruimtes bij het zwembad? Want we komen daar tekort. Dat werd dan ook weer door een ander weersproken. Nee, je komt niet tekort. in de piekbelasting zou je misschien zeggen: dan kom je tekort. En dat heeft voornamelijk te maken met het feit dat iedereen een eigen hokje wil en dat de gemeenschappelijke ruimte doodeng is om in te gaan staan. Ik ben van mening dat dat iets meer vrijheid geeft en dat dan niet het zweet op je voorhoofd staat. Maar andere mensen vinden dat misschien wel anders. Maar alle gekheid op een stokje, dat gaan we in dit project niet oplossen, want er is niet meer ruimte dan dat er is. En als we hadden kunnen uitbouwen, dan hadden we dat gedaan. Voorzitter, dan heb ik ook nog een paar vragen gehad, even langslopend, van de VVD. U vraagt van hoe worden zij betrokken? Lopen zij risico? Ik ga hier niet met droge ogen zitten roepen dat daar geen risico is, dat niemand hier last van heeft. Want iedereen gaat onwijs veel last van krijgen. Hier krijg je ontzettende last van. Want je moet namelijk zeggen: de zwemlessen gaan een paar weken niet door. En je moet zeggen: we kunnen niet trainen in het zaalseizoen. En natuurlijk gaan we kijken met elkaar hoe we dit zo beperkt mogelijk kunnen houden. Maar ik ga hier geen garanties afgeven dat er geen hinder gaat plaatsvinden, want die gaat plaatsvinden en dat gaat enorm vervelend zijn. En ik hoor mijnheer Nunnikhoven zeggen: dan kan jij wel opschrijven wethouder dat er een onderzoek komt naar een tijdelijke ballonhal. U heeft wat telefoontjes gepleegd en dat komt neer op 1,5 miljoen euro. Ik weet dat niet. Ik trek uw oordeel niet in twijfel. Dat zou best kunnen, maar als wij dat moeten doen voor de sportverenigingen, dan moeten we dat doen als er geen ruimte is in omliggende gemeenten. Want ik denk dat we daar eerst naar moeten kijken, maar als dat er niet is, dan is het er niet. En dan hebben wij wel ... Dan moeten wij dat ook oplossen, want we zijn in die zin verplicht om als wij deze renovatie gaan doen iets te doen richting de sportverenigingen. Het zwemwater kan ik niet optillen en ergens anders neerleggen. Dat wordt even een ander verhaal. Maar wat de zaalsport betreft voor de hockey en de korfbal en dat doen we samen met de hockey- en de korfbalbonden. Daar moet gekeken worden hoe we in ieder geval kunnen zorgdragen dat de competitie niet gevaar loopt. En dat is denk ik het allerbelangrijkste. De training daar komen we misschien nog wel uit, maar de competitie dat zou toch wel ernstig zijn als we die kapotmaken met een renovatie, aangezien we heel hoog spelen met sommige teams. Voorzitter, kaartje voor het zwembad is al benoemd door mijn collega. Ook dankzij mijn collega van D66. Want dat klopt. De zwembaden in Den Haag en omstreken zijn in vele gevallen van Den Haag bijna volledig gesubsidieerd. Het zijn gemeentelijke zwembaden, net als De Schilp dat vroeger was. Dat is niet meer zo. Ga even zwemmen bij De Boetzelaer en dat zwembad is neergezet voor 14 miljoen euro, maar dat is wel alleen een zwembad en daar betaal je ook behoorlijke kosten voor een entreekaartje, kan ik je vertellen als je daar gaat vrij zwemmen met je kinderen. Want dat doe ik heel vaak. Vandaar dat ik dat weet. Voorzitter, waarom niet uitbreiden van het pand? Dat is door Rijswijks Belang gevraagd. Dat is al volgens mij beantwoord door mijn collega Mark Wit. En er wordt aangegeven: geen goed plan, ga terug naar de tekentafel. Dat willen we met allerliefde doen en dat betekent dat we dan op een dergelijk moment terugkomen naar uw raad. En dat zou dan uiteraard zijn met de nieuwe raad die geïnstalleerd is en misschien zelfs wel een nieuw college, die dit moet

verdedigen. En of wij dat zijn, dat is dan nog maar de vraag, maar daar gaat dit plan niet van veranderen. Want het plan is het plan en we gaan deze sporthal niet groter maken dan dat die nu is. En ik snap dat daar wensen zijn. En mijnheer Nunnikhoven heeft ook nog aan mij gevraagd, voordat ik mijn termijn afrond, waar die andere sporthal dan moet komen in Rijswijk. Ik heb geen idee. Dat is een heel eerlijk antwoord. Ik weet het niet. Daar zouden we met elkaar naar moeten zoeken. Tegelijkertijd zit er heel veel spanning op de trainingscapaciteit of heeft het gezeten. De bouw van de Steenvoordehal, de Marimbahal die eraan komt en de hal die in Pasgeld erbij of de zaal die in Pasgeld erbij komt, voordat we allerlei gekke berichten krijgen in de krant. Met al die zalen die erbij komen, breiden we wel gigantische trainingscapaciteit uit. En dan zou je in de verdere toekomst misschien wel moeten kijken naar nog een hal, omdat je dan moet gaan kijken, kom je niet weer in de knel met wedstrijden en capaciteit daarvoor? Maar dat is niet iets wat tussen nu en 2035 aan de hand is. Voorzitter, volgens mij heb ik dan de inhoudelijke vragen die er zijn gesteld zijn naar eer en geweten beantwoord. En de vraag aan GroenLinks en de VVD die op sport zaten nog, die wil ik nog even schriftelijk toesturen, zodat jullie die ook kunnen nalezen.

De voorzitter: Mijnheer Wit, u had nog een toevoeging?

De heer Wit: Ik wilde mijn eerst termijn nog heel even verlengen, want ik ben niet ingegaan op de dekking van de kapitaallasten en dat wil ik nog wel even doen. Een groot deel van de kapitaallasten hebben we, zoals ook in de stukken staat, gedekt door verschillende, bijeenrapen van stukje reserveringen die we nog hadden voor de schouwburg. Dat zijn allemaal dingen die bij elkaar komen. De dotatie, de afschrijving, alles bij elkaar. En dan blijft er een gat over van ongeveer 160.000 euro. Dat klopt. Dat zijn kosten die we aan de gemeenteraad voorleggen. Dat is niet ongebruikelijk dat we een voorstel voorleggen waarin we dekking vragen vanuit de algemene middelen. We hebben voor veruit het grootste deel wel gedekt en er is nog een gat over. Dat is binnen onze huidige begroting, hebben we daar niet voor gereserveerd. Daar zal een reservering gemaakt moeten worden. En dat is normaal dat je dat dan ook doet tijdens de bespreking van de begroting of de Kadernota in dit geval. Dat is wat ik nog even wilde toevoegen. Voorzitter, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we even kijken naar de raad of naar dit Forum. Mijnheer Zoghbi van Wij. Rijswijk, heeft u nog behoefte aan een tweede termijn of overdenkt u uw tweede termijn nog?

De heer Zoghbi: Dank u wel, voorzitter. Allereerst bedankt voor de beantwoording. Om met de dekking te beginnen. Volgens mij hebben we als raad besloten of ooit ook aangegeven in een motie dat we het liefst geen raadsvoorstellen willen zonder dekking. En als die er nu voorligt en de wethouder geeft nu aan: dat halen we dan uit een ander potje of zo. Waarom ligt dat voorstel dan niet voor, waar we het dan uit gaan halen? Wat betreft de frictiekosten. Kan de wethouder ook niet de maximale kosten of zo berekenen? Dat geeft ook een beetje een vraagteken. De wethouder geeft aan het begin aan: er zijn drie opties. Of we gaan verduurzamen zoals die voorligt of we gaan hem alleen verduurzamen met een goedkopere variant of we doen nieuwbouw. En later zegt hij drie keer toe dat nieuwbouw geen optie is. Waarom ligt die optie überhaupt in eerste instantie voor? Dan zijn er nog allemaal schriftelijke vragen van andere partijen. Dus laten we ... Het is best laat. Ik houd het hierbij met mijn tweede termijn. En dit zal een bespreekstuk worden in de raad. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Fijn dat u alvast een goed voorbeeld geeft in deze. Fractie van Rijswijks Belang. Kort en krachtig.

De heer Weterings: Voorzitter, dank u wel. Ik ga toch even terug refereren naar een opmerking van de wethouder. De heer Loof gaf netjes aan: het was eerst 13 miljoen, uiteindelijk ligt er 25 miljoen euro op tafel. Voorzitter, dat waren de woorden van de wethouder: ik had het liever ook niet gehad,

maar we hebben dit keer goed gekeken. Ik durf met dit college geen boodschappen te doen op zo'n manier, als die eerst 13 is en het wordt in een keer 25. Ik vind het best wel zorgelijk. En waar is dan op een gegeven moment die andere bril dan gekomen waarmee we dus goed hebben gekeken? Waar zit het grote verschil? Daar ben ik heel erg nieuwsgierig naar. Voorzitter, ik heb denk ik even gemist in de latigheid waarom er geen uitbreiding mogelijk is van het zwembad. Om er een kinderbadje bij te bouwen voor zwemles of twee kinderbadjes. Daar graag even een verhelderend antwoord op, want dat heb ik echt gemist. Waarom dat niet kan? En even kijken. Er wordt nu ontzettend gepleit voor dat er echt wat moet gebeuren. En dan vraag ik me ook af: waarom bent u niet eerder naar ons toegekomen? En dan, fantastisch hoor, het betoog van wethouder Bentvelzen. Echt met passie absoluut, alleen niet oprecht. Ik kan me niet voorstellen dat ze in een heel oud gebouw 25 miljoen euro wil gaan pompen, maar dat laat ik verder nog even midden. Voorzitter, wat ons betreft ook een bespreekstuk. Maar ik ga nu alvast aangeven, we kunnen het wel weer gaan bespreken, maar voor ons is dit plan zoals nu voorligt in principe als we niet kunnen uitbreiden, onbespreekbaar. Dank u wel.

De voorzitter: Duidelijk dank u. De fractie van Partij van de Arbeid.

De heer Bosman: Dank u wel, voorzitter. Dank voor de beantwoording. Het was goed om te horen dat de percentages conservatief geraamd zijn en geeft dus vertrouwen dat deze kosten tenminste wel realistisch zijn. Er is voor mij te vaak in de politiek de neiging om juist de kosten te laag te ramen om zo het project erdoorheen te jassen. Ook wel kick the can down the road genoemd. En dat wordt hier, denk ik, voorkomen. En we zijn een voorstander van ordentelijk bestuur. Dat was wat mij betreft goed om te horen. Even kijken. Er was ...

De voorzitter: Mijnheer Loof wil graag interrumperen.

De heer Loof: Voorzitter, ik ben benieuwd hoe de heer Bosman in dat geval kijkt naar het feit dat er wel nog kapitaallasten zijn die ongedekt zijn en waarom daar dan wel voor terug naar de raad wordt gegaan. Vindt de heer Bosman dat ook ordentelijk bestuur?

De voorzitter: Ga uw gang.

De heer Bosman: Dank voor de vraag. Ik laat het verder aan het college om daar een goed antwoord op te geven. Verder geen mening over op dit moment. Ik ga door met mijn inbreng. Het gaat over het entreekaartje. De vraag was niet per se waarom het in Den Haag lager is dan in Rijswijk, maar wat de kans is dat de prijs van het kaartje of die omhoog zal gaan door deze renovatie, die toch omvangrijk is. En ook wat er dan ... Of het college voorziet in het ondersteunen van inwoners met een smalle beurs? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Fractie van Beter voor Rijswijk voor de tweede termijn.

De heer Nunnikhoven: Dank u wel, voorzitter. En de wethouders bedankt voor de beantwoording. Een paar vraagjes. De Schilp, al 40 jaar oud, hij is ook wel toe aan vervanging. Nu heb ik een vraagje, want ik hoor we zijn wettelijk dat verplicht. Wat is de boete als we langer wachten? Dat vraag ik me af, want ik heb lopen Googelen en dat zie ik nergens. Er is een nieuwe coalitie, een minderheidscoalitie. Het kan ook nog een beetje alle kanten op. En dan heb ik nog een vraag, want als je dan nu naar het stuk gaat kijken, ik begrijp we moeten gasloos en met elektra-aansluiting. Voorzitter, ik hoor heel veel mensen praten.

De voorzitter: Dat geroezemoes naast me.

De heer Nunnikhoven: Het zwembad zal de meeste stroom trekken vergeleken met de sporthal. Waarom wordt er in dit stuk dan niet voor de subsidie en misschien loop ik onzin te vertellen, maar dan niet gescheiden? Het zwembad wel, want dat trekt de meeste stroom en dan het andere gedeelte dat we dit voorstel in tweeën splitsen. Het is een voorstel, misschien kan het niet. Dan van de sporthal, daar hoor ik de toezegging van mijnheer Loof al, want dat hoorde ik namelijk ook in het filmpje van zijn lijsttrekker, dat zij voor sportaccommodaties zijn. We hebben geen locatie. Dan zouden we misschien wel voor die luchtballonhal moeten. En om de kosten van die subsidie, waar we nu extra kosten aan hebben. Want ik hoorde de toezegging van de wethouder dat de gemeente Rijswijk dat gaat doen, zodat iedereen zijn competitie kan starten. Dan denk ik bij mezelf: dan die kosten als we het dan naar het zwembad kunnen doen. Waarom wachten we dan niet tot 2029? Dan is de Marimbahal klaar, is de sportzaal klaar in Rijswijk Buiten. Dan heb je alleen nog maar voorlopig voor twee, drie jaar het probleem van één zaterdag, want die zaterdag is topdrukke. Dan kan de competitie op zaterdag in de Marimbahal gespeeld worden. En dan heb je één zaterdag die je tekortkomt en dat je dan zegt: al die sportverenigingen bij elkaar en we gaan even twee jaar die pijn dragen. We gaan wedstrijden spelen om 22.00 uur 's avonds. We gaan eerder starten dan 9.00 uur, wedstrijd om 8.00 uur. Dan denk ik als we dat gezamenlijk doen en geloof mij, sportverenigingen die vroeger en dat zie je nog steeds in De Altis, de veldverdeling doen, komen er altijd onderling uit. En dan gaan we nu dit bedrag, voor die 2,5 miljoen euro dit versnellen. Ik denk dat het zonde is. Je gaat kosten maken en vanaf 2029 is dat een stuk makkelijker. En dan heb ik nog een vraagje. Daar kreeg ik geen antwoord op, maar dit stuk is denk ik wel want met Optisport is gesproken, terwijl in 2030 hun contract afloopt. Dat zal een nieuwe aanbesteding zijn. Maar die uniforme prijzen, ik denk dat daar wel een beetje tijd voor is, want ik hoorde net al zeggen prijskaartjes voor het zwemwater. Dat is per gemeente verschillend. Gezondheid. In gemeente Westland betaal je 27,50 euro voor zaalhuur. De gemeente Westland stopt daar geld in. Dat is aan ons, aan de gemeenteraad om te zeggen van wij gaan daar meer geld in pompen. Maar bij de sportvelden hebben we dat wel. Iedereen betaalt evenveel voor zijn sportveld buiten. En dan hebben we dat met binnensport niet, omdat we een uitbater hebben. Dan moeten wij de lap trekken en zorgen dat dat ook gelijk is. Want was niet eerlijk tegenover de mensen die in De Schilp nu sporten. En dan hoorde ik zeggen: Steenvoorde. Steenvoorde zit al vier dagen bezet van mensen die in De Altis zitten. Die hun eigen sporthal hebben, met hun eigen kantine, die moeten al weg. En we stappen er heel makkelijk overheen en ik pak toevallig mevrouw Harmsen die zei van de buurgemeenten. Er wordt nu getraind al in Den Horn. Den Horn gaat volgend jaar plat. Die is er niet meer. Wat zegt u? U mag mij interrumpen. Nee, dat begrijp ik. Dat waren een paar vragen. En dan voor het parkeren en dat is ook makkelijk op te lossen als de houtsnippers van de parkeerplaatsen weggaan en de bedrijfsbusjes en voertuigen, dan is er genoeg parkeerplaats op De Schilp. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Nunnikhoven. Dan geef ik graag het woord aan de fractie van GroenLinks.

De heer Smith: De fractie van GroenLinks heeft een naam. Dank u wel, voorzitter. Ik wil toch even reageren op wat is de boete? Dat werd niet aan mij gevraagd, hoor. Wat zou de boete zijn als we dat niet doen? Volgens mij gaat het niet om geld, maar dat gaat dan om ongezonde kinderen. Dat is de grootste boete die je kan krijgen.

De voorzitter: Mijnheer Nunnikhoven wil graag interrumpen.

De heer Nunnikhoven: Mijnheer Smith kent me, die heeft me denk ik verkeerd begrepen. Want ik heb liever dat de kinderen buitensporten in plaats van dat ze met groene stroom achter de iPad zitten. Het gaat om hetzelfde idee, maar bij mij gaat het om waarom niet twee jaar wachten? En dan hebben we in ieder geval die subsidie niet. Wij zijn niet tegen verduurzamen. Wij zijn voor het feit

dat er nu allemaal oplossingen moeten getrokken worden om onze samenleving door te laten gaan, omdat we willen gaan verduurzamen. En dat kan hand in hand. En dat is in dit stuk niet hand in hand.

De voorzitter: Dank u. Gaat u verder, mijnheer Smith.

De heer Smith: GroenLinks kijkt ook heel graag vooruit, maar op korte termijn denken we toch aan nog twee jaar in deze penibele situatie laten sporten, lijkt ons niet gezond voor de kinderen. Ik ga door, als u het goed vindt. Dank, voorzitter. Dank wethouders voor de heldere antwoorden. Ook de uitleg vond ik wel erg duidelijk. De toezeggingen naar de verenigingen en naar beantwoorden van onze schriftelijke vragen, nemen we in ontvangst. Wat betreft de vogelkastjes, daar gaat het ons niet om. GroenLinks vraagt ook niet om een bos, maar wel om naar de mogelijkheid te kijken om de verstening daar tegen te gaan. En dat kan prima met het aantal parkeerplaatsen. En of dat in de aanbesteding meegenomen kan worden, zoals het in de Kadernota NVOI is beschreven. En verder misschien toch kijken wat de planning betreft om dan de bouwperiode zoveel mogelijk in de zomermaanden te laten geschieden. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Smith. Dan geef ik graag het woord aan de fractie van het CDA.

Mevrouw Van Schie: Dank u wel, mijnheer de voorzitter. Het CDA voelt zich toch wel overvallen door dit voorstel, dat van 13 miljoen na 25 miljoen euro is gegaan. Ik heb nog geen antwoord gehoord op mijn vraag over inzicht in de bijkomende kosten. Want dan gaan we zo richting 26, 27 enzovoort miljoeneuro. Ik zou wel graag willen weten waar het college denkt de dekking vandaan te moeten halen. Wat wij nu doen, is akkoord geven op iets en dan de raad en het volgende college met de zoektocht naar dekking op te zadelen. Wat is de reactie van het college daarop? Het is al eerder gesteld, gevraagd en ik vraag ook nog een keer. Waarom zo gehaast? Waarom niet eerder? De Schilp is al 40 jaar oud, is gezegd. Dan hadden we in jaar 38 toch ook al hierover na kunnen denken? En ik had nog gevraagd naar een vergelijking van de kosten per vierkante meter, een vergelijking tussen sportzalen, bijvoorbeeld De Altis en dit ontwerp. En dat was het voor de tweede termijn. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik graag het woord aan de fractie van D66. Ga uw gang.

De heer Veerman: Eén aanvulling. De boete ben ik ook nieuwsgierig naar. Die wordt straks beantwoord, geloof ik, per jaar wat het inhoudt als we niet aan de EML-richtlijnen kunnen voldoen. En op die DUMEVA-regeling, we hebben ook andere SPUK-regelingen, ook binnen de sport, die jaarlijks een budget toekennen en dan heel snel vol zijn of leeg zijn, om het zo maar te zeggen, omdat er heel veel gebruik van wordt gemaakt. Is deze DUMEVA-regeling een jaarlijkse regeling of is dit een eenmalige regeling die nu afloopt en dan niet meer beschikbaar is, überhaupt niet? Dat was mijn laatste vraag.

De voorzitter: Dank u. De fractie van de ChristenUnie. Hoeft geen tweede termijn. Dan kijk ik naar de Rijswijkse VVD. Ga uw gang.

De heer Loof: Dank, voorzitter. Voorzitter, wij wachten sowieso de antwoorden op onze schriftelijke vragen af. Als het kan deze week nog. We hebben ze vorige donderdagavond ingestuurd. Ik besef dat het er veel zijn, maar ik wil wel graag ook wat tijd hebben om te kunnen reflecteren op de beantwoording daarop. En voorzitter, ik merk dat er ook weer echt een focus zit op de DUMAVA-subsidie. Wat de Rijswijkse VVD betreft, hebben we daar ook een oplossing voor om als die wegvalt, dat ergens anders te dekken. We stoppen met die brug in Rijswijk Buiten. Als we investeren in De Schilp, dan investeer je namelijk echt breed in Rijswijk en in de voorzieningen. Als de gemeente ergens iets meer wil, dan moet het elders minder. Dan moeten we zelf maar zuinig aan doen. Ik bied het maar aan als optie. Ik heb liever een Schilp die toekomstbestendig is, waar mensen kunnen

zwemmen en sporten, dan een brug die niemand gaat gebruiken. Die trappen die ze daar oplopen, kunnen ze ook in die sporthal besteden, zou mijn mening zijn. Verder wordt het een herhaling van zetten, ben ik bang, als ik hier weer alles ga herhalen. Ik wacht onze schriftelijke beantwoording af. En dan zien we in de raad wel verder hoe dit gaat lopen, wat ons betreft, tenzij het Forum straks, dat kan ook nog, besluit om hem überhaupt niet naar de raad te sturen, maar dat zien we dan wel.

De voorzitter: Dank u wel. Misschien was uw mening een brug te ver. Ik geef graag het woord aan wethouder Wit. Ga uw gang.

De heer Wit: Dank u wel, voorzitter. De frictiekosten. Er is wel degelijk rekening gehouden met frictiekosten, wat ik net ook al aangaf. Het is heel moeilijk om exact in te schatten wat die frictiekosten zullen zijn, omdat we nog niet weten hoe de bouwvolgorde en de planning daarvan gaat lopen. We moeten ... Een van de onderdelen van de aanbesteding zal ook zijn dat we de punten toekennen aan de aannemer die zoveel mogelijk in de planning rekening houdt met de sport. Dus met het gebruik van het pand tijdens de werkzaamheden. Dat is niet ongebruikelijk. Dat doen we wel vaker, maar het heeft ... Exacte frictiekosten zijn niet te bepalen. Ik bedoel, het gaat niet een ton euro zijn. We zitten weer echt wel ... We hebben het zeker wel over 1 miljoen euro en dat is volgens mij ook iets waar we in die richting wel ook zullen gaan. Maar dat is ook voor de hoe duur waar we het over hebben, toch zeker over een jaar, anderhalf, twee jaar verbouwen, misschien wel langer. Want nogmaals, de DUMAVA-werkzaamheden die moeten op 5, wat is het, 4 februari, 1 februari, ik weet het niet exact. Die moeten dan af zijn. Dat wil nog niet zeggen dat we niet nog afbouwwerkzaamheden aan de rest van het pand kunnen hebben. Voor de DUMAVA-subsidie moet je de verduurzamingsmaatregelen afgerond hebben. Die frictiekosten zijn nog een beetje lastig in te schatten, maar in de richting van 1 miljoen euro zal het zeker wel gaan. We hebben ook nog even ... Er werd gerefereerd naar een ballonhal. Een ballonhal kopen dan kom je op flinke kosten terecht, want dat is wat meestal gebeurt. Maar er zijn ook bedrijven die ze verhuren voor een jaar en dan zit je op substantieel lagere kosten. Dan heb je het over tonnen. Dat zou een optie kunnen zijn om mee te nemen in de hele, hoe gaan we met die sportfaciliteiten om tijdens de renovatie? Dan toch die 13 naar 25 miljoen euro. Ik ga daar toch nog even op terugkomen. Een deel daarvan heeft, zoals ik al zei, te maken met het feit dat we tijdens het traject aangelopen zijn tegen best wel veel dingen die niet handig zijn aan dit pand. Er zitten heel veel details, heel veel moeilijke details aan de gevel. Als je die alleen maar een beetje oplapt, voor zeker binnen tientallen jaren weer tot problemen gaan zorgen. Met dit voorstel maken we De Schilp veel eenvoudiger, waardoor je veel minder risico loopt op hogere kosten in de toekomst, maar dat betekent wel extra investering. Tegelijkertijd willen we de ventilatie naar binnen brengen. Sterker nog, moeten we de ventilatie naar binnen brengen. Dat vraagt om extra ruimte. Dat betekent dat de enige manier waarop we dat kunnen doen, is een deel slopen, ruimte maken voor extra ventilatie, balansventilatie. Dat is een groot systeem en die hoogte opzoeken en dat is iets wat echt een onderdeel is van het plan zoals het er nu ligt. Daarnaast, wat ik ook al aangaf en wat ook tijdens de presentatie ambtelijk is aangegeven, er is tijdens het voortraject die 13 miljoeneuro is een grove inschatting geweest. Daar zaten een aantal dingen niet in. Staartkosten, percentages die onvoorzien die eroverheen hadden gemoeten. Waardoor we wel een substantieel verschil hebben. U zegt tegen mij: is dat goed? Is dat een belachelijke inschatting geweest? Nee, ik denk oorspronkelijk gezien de plannen die we hadden, dat helemaal geen hele foute inschatting was. Maar als je verder gaat en je ziet dat dit pand, het is oud. Dat hebben we allemaal erkend. En je wil dat bouwkundig op een goede manier gaan doen, dan vraagt dat om een extra investering die wij op dat moment nog niet helemaal scherp hadden. Vandaar ook dit voorstel. Uitbreiding van de nieuwbouw, uitbreiding van het zwembad, zwembaden ernaast. Dan ga je echt over nieuwbouw praten. Dat is niet zomaar eventjes een stukje ernaast. Nogmaals, nieuwbouw moet je dan gasloos gaan opleveren. Ik zie de elektra van de huidige aansluitingen niet zomaar nog even

een zwembadje erbij pakken. Ik denk ook dat als u het heeft over wat kleine pierenbadjes, dat de vraag is of daar überhaupt vraag naar is. Ik denk als je echt zwemwater wil vergroten, dan moet je een substantieel zwembad erbij plaatsen. En ik denk dat als we dat willen, dan moeten we straks met het integrale plan op huisvesting van sport kijken: waar willen we dat zwemwater dan hebben? En ik weet dat daar wel naar gekeken wordt, maar dat is momenteel hier niet aan de orde. Dan wordt gevraagd: wat is de boete als we wachten? Ik weet niet exact wat de boete is als we moeten wachten. Ik weet wel dat wij momenteel al met de Omgevingsdienst in gesprek zijn over het feit dat we niet voldoen aan die EML. En dat we daar dus echt stappen in moeten zetten en we hebben tot nu toe aan kunnen geven. We zijn bezig met het proces om te komen met het hele traject tot een goed renovatievoorstel, samen met de verduurzaming. En daardoor heeft de ODH gezegd, de Omgevingsdienst: dan zien we dat wel even aan. Maar ik weet wel dat als wij nu zeggen van we gaan het niet doen, dat we dan uiteindelijk in gesprek met ODH moeten gaan aangeven: prima, maar wat gaat u dan wel doen? Wat gaat u wel isoleren? En hoe gaat u wel zorgen dat die gevel geïsoleerd is, dat het dak geïsoleerd is, dat er zonnepanelen op liggen, dat de ventilatie naar binnen kan? Allemaal dingen die feitelijk vereist zijn vanuit wettelijke eisen. Dan kan u zeggen: dat gaan we over twee jaar doen. Over twee jaar komen we exact op hetzelfde punt als waar we nu staan. Alleen zonder DUMAVA. En over vijftien jaar, als we zo lang gaan wachten of tien jaar gaan wachten tot dat we een aansluiting kunnen hebben, dan zitten we ... Dat is geen optie, want daar worden we op een gegeven moment wel op aangekeken. Waarom niet naar 2029? In 2029 zitten we met exact hetzelfde probleem. Ik vind trouwens, dat wil ik toch gezegd hebben, dat verduurzamen en sporten in dit geval wel samengaan. Het voorstel gaat daar echt wel vanuit. Dat er dingen beter moeten als we het hebben over communicatie met de huidige huurders, daar wil ik helemaal geen seconde over twijfelen, maar het feit is wel dat dit echt een voorstel is waar sport een toekomst heeft in Rijswijk. Dan nog even over de DUMAVA van D66. Die geeft aan: is dit een eenmalige regeling? Nee, het is geen eenmalige regeling. Het is wel de laatste keer dat deze regeling zo substantieel werd gevuld. Waar wij toen we de DUMAVA aanvroegen en dat was in 2023, hebben we ook voor de schouwburg aangevraagd. Die hebben we niet gekregen. Toen hebben we ruim 1 miljoen euro aangevraagd voor de schouwburg. Toen hebben we een jaar daarna weer aangevraagd. Toen kregen we nog iets meer dan een ton euro, zoals u ook weet van het voorstel. Dus als wij dit nu weer aanvragen DUMAVA, dan verwacht ik dat er misschien 250.000 euro overblijft van DUMAVA. Deze 2,5 miljoen euro is eenmalig en daarom ook best interessant. Maar het is aan u om te besluiten of u 2,5 miljoen euro genoeg vindt om dit voorstel wel te doen uitvoeren. Parkeerplaatsen. Het hele parkeerterrein zit niet in de begroting nu. Daar moeten we zeker nog naar kijken hoe we dat verder gaan oppakken en ik snap ook de opmerking van Beter voor Rijswijk daarin. Het CDA vraag mij nog: waarom zo gehaast? Waarom niet eerder? Nogmaals, we hebben die DUMAVA-subsidie aangevraagd in 2023. Waarom ben je niet eerder met het plan gekomen? Ik was nog op dat moment niet hier bestuurder, dus ik kon ook niet met de verduurzaming beginnen. Hadden we eerder moeten beginnen? Ik denk dat zoals er nu bij staat, kan je daar vragen over stellen, maar we komen straks ook met een meerjarenonderhoudsplan van al ons vastgoed. En dan denk ik dat we daar de discussie nog eens goed over kunnen voeren. De brug Rijswijk Buiten.

De voorzitter: U wilt interrumperen, mijnheer Zoghbi?

De heer Zoghbi: Verstond ik het nu goed, u was toch in 2023 wel bestuurder?

De heer Wit: Ik was in 2023 bestuurder, dat klopt. Maar zo'n plan werk je op vanaf 2023. Volgens mij zitten we nu op dit punt. Als ik het eerder had willen aanbieden, had ik in 2021 moeten starten. Ik geloof niet dat ik toen al hier zat. Voorzitter, de brug Van Rijswijk Buiten. Nogmaals, de Rijswijkse VVD, dat is een raadsvoorstel geweest wat door de raad is aangenomen. Ik ga daar verder geen

oordeel over vellen. Dat is uiteindelijk aan de raad hoe ze dat willen doen. U vindt ... Er worden vragen gesteld over het feit dat ...

De voorzitter: Mijnheer Loof, u wilt interrumperen?

De heer Loof: Ja voorzitter, kort. Het is een voorbeeld, voorzitter, maar het principe staat wel en het ligt ook in het verlengde wat volgens mij mevrouw Van Schie vroeg. Hoe gaan we dit bekostigen? Dan moet er iets dus niet. En een kleine nuance. Het was niet zozeer een raadsvoorstel van de raad, dat was een motie van mij die werd verworpen, maar je kan altijd terugkomen op eerdere besluiten.

Mevrouw Bentvelzen: Daar zijn ze hier gek op.

De heer Wit: De dekking is, 160.000 euro is het gat. Ik vraag u dat, omdat straks tijdens de behandeling van de Kadernota zullen we daar een voorstel voor moeten doen. Schuif ik dat daarmee door aan het nieuwe college? Nee, want de Kadernota wordt al opgewerkt door het huidige college. Moet de nieuwe raad daar een oordeel over vellen? Ja, maar ik denk dat die ook voor een groot deel nog wel vergelijkbaar is ...

De voorzitter: Excuus, mijnheer Weterings wil u graag interrumperen.

De heer Weterings: Voorzitter, een ingeving van een oudgediende. Wat zou de wethouder van financiën hiervan vinden of is dat ook besproken met de wethouder van financiën? Wat vond hij daarvan? Hij is niet aanwezig begrijp ik, maar ik neem aan dat dit is besproken in het college, voordat het naar ons toekomt hier in het Forum. Wat vindt de wethouder van financiën van dit plan?

De heer Wit: Nogmaals, u geeft het zelf aan, de wethouder financiën is hier niet aanwezig. In het college, ik ga niet uit de school klappen uit ons collegeoverleg. Vind ik ook niet netjes, is ook niet de bedoeling. Tegelijkertijd hebben wij het vanuit financiën dit keurig meegenomen. Die vinden dit geen onoverkomelijk risico. We kunnen dit prima doen. Het heeft wel effect op de solvabiliteit. Dat weten we ook. Daar gaan we geen geheim van maken, want je gaat een heleboel geld lenen en daar moet dan weer de groei van je eigen vermogen tegenover staan. Met dit punt gaan we 2,5 miljoen euro toevoegen aan ons eigen vermogen. Er zit wel een balans in, maar het heeft wel effect op onze ratio's. Even kijken. Als u de mening wilt hebben van de wethouder financiën, nogmaals, niet aanwezig. Het advies vanuit financiën is dat dit kan.

De voorzitter: Mijnheer Weterings.

De heer Weterings: Het was niet zozeer dat ik het van hem wil horen, maar ik neem aan dat dit besproken is in het college van B&W. Ik was wel even nieuwsgierig wat er toen was besproken, toen hij er wel was. Maar ik begrijp best dat u er geen woorden over kwijt wilt. Dat respecteer ik wel, maar ik denk niet dat het zo positief was geweest, voel ik aan. Maar goed, wie ben ik.

De voorzitter: Een aanneme, daar weten we niets van. Gaat u verder, mijnheer Wit. Als vervolg op mijnheer Weterings of als vervolg op mijnheer Wit? Ga uw gang.

De heer Zoghbi: Is de wethouder wel op de hoogte dat ons solvabiliteitsratio er niet best uitziet en wij zonder wethouder financiën nu ook daar geen antwoord op hebben hoe die daar dan uit komt te zien?

De heer Wit: Ik weet dat het solvabiliteitsratio momenteel lager is dan die zou moeten zijn. Dat we zouden wensen dat die is. Tegelijkertijd moeten we ook constateren dat de 160.000 euro kapitaallasten die we hiervoor vragen en de investering daarin niet een dusdanig gat slaat in de solvabiliteit dat die met percentagepunten naar beneden gaat. Nogmaals, de afdeling financiën heeft

hier op het advies gegeven dat dit verantwoord investeren is. Dan is het voor mij denk ik een voorstel wat ik prima aan u kan voorleggen. Even kijken. U zegt: nieuwbouw. Ik ga toch nog even terug naar de fractie van Rijswijks Belang. Ik denk dat het Rijswijks Belang was. Een aantal scenario's voorgelegd. Nieuwbouw, sorry dat was dan toch de fractie van Wij. Rijswijk. Een aantal scenario's voorgelegd. Nieuwbouw, renovatie en verduurzaming op mindere schaal en dit voorstel. Natuurlijk hebben we die drie wel doorgerekend, want je wil wel weten wat komt er uit? Stel je voor dat je nieuwbouw uitrekent en er komt een veel lager bedrag dan wat er nu uitkomt, dan ga je dat ook bekijken. Maar tegelijkertijd realiseren wij ons ook heel goed dat dit momenteel niet een optie is. Maar ik vind wel dat je als je een goede vergelijking wilt maken, dat je ook de verantwoordelijkheid moet hebben om het wel door te rekenen, ook al is het technisch misschien momenteel niet mogelijk. Voorzitter, ik denk dat ik alle vragen in tweede termijn ... Nee, in tweeën splitsen vroeg Beter voor Rijswijk nog om. Sorry, maar dat maakt de kosten dusdanig veel hoger. Ik wil u nog even herinneren aan het feit dat we dit pand in twee fasen hebben gesplitst tijdens de bouw. Het is niet bepaald een financieel fantastisch besluit geweest, kan ik u vertellen.

De voorzitter: Er is hier nog een resterende vraag van mijnheer Weterings.

De heer Weterings: Voorzitter, ik moet de wethouder wel gelijk geven, want er ook een nieuwbouwplan. Er waren drie opties. Alleen de nieuwbouw was wel gebaseerd op een capaciteit van de huidige bezetting van de huidige begroting en van het huidige aantal vierkante meters, maar Rijswijk groeit naar de 80.000 inwoners toe. En er zijn u al wachtlijsten van mensen die graag hun kinderen willen op zwemmen laten gaan. Je gaat iets vernieuwen met dezelfde capaciteit. Dan kan je toch beter vernieuwen met iets groter, dat de capaciteit groter wordt, dat er meer kinderen van die wachtlijst af kunnen?

De heer Wit: Ja, dat ben ik helemaal met u eens, 100 procent. Dan was de begroting zoals die er nu ligt voor nieuwbouw nog wel een stukje hoger geworden. En nogmaals, technisch gezien is het momenteel geen optie. Nieuwbouw, de komende tien, vijftien jaar gaat niet gebeuren. Dan kan ik u wel allerlei mooie droomverhalen voorspiegelen van wat we zouden kunnen doen met een nieuw pand. Ik vind het niet realistisch. Voorzitter, ik denk dat ik alle vragen nu in tweede termijn wel gehad heb.

De voorzitter: Dank u wel, mijnheer Wit. Mevrouw Bentvelzen had geen vragen in de tweede termijn.

De heer Nunnikhoven: Dank u wel, voorzitter. Ik dacht dat mevrouw Bentvelzen die ... Want mijn vraag is of er dan ook gelijk in dit plan met Optisport afgesproken is dat ze uniforme prijzen moeten gaan hanteren die de gemeente bepaalt. Want dat is in heel veel gemeentes, waar ook Optisport beheer heeft van zwembaden en sporthallen.

De voorzitter: Dank u wel. Ga uw gang.

Mevrouw Bentvelzen: Dat weet ik niet.

De voorzitter: Mooi, dank u. Dan sluiten we daarmee de tweede termijn af. Gaan wij dit als akkoordstuk of gaan we dit als bespreekstuk naar de raad brengen? Ik moet het uiteraard altijd vragen. Mijnheer Loof.

De heer Loof: Voorzitter, volgens mij begon mijnheer Nunnikhoven bij het begin met een voorstel. Ik weet niet of die dat nog een keer zou willen doen, maar dat laat ik aan hem. Hij zou erop terugkomen.

De heer Nunnikhoven: Hetzelfde als wat ik aan het begin heb gezegd, mijnheer Loof. We gaan nu geld uitgeven van die subsidie. En er worden nu dingen gezegd van huur en dingen. Er gaan nu kosten van die subsidie naar frictiekosten en dan denk ik bij mezelf: dan kunnen we beter twee jaar wachten, dan heb je die subsidie niet en dat enige voorkomen is dat de sport hun competitie door kan zetten en dan hebben alle sportverenigingen een klein beetje pijn.

De voorzitter: Dan is er een nieuw voorstel gedaan om het agendapunt van de agenda af te halen, dan moet daar een meerderheid van het Forum voor zijn. De argumentatie.

De heer Weterings: Hij mag van mij naar de raadsvergadering. Jullie weten toch mijn stem al.

De voorzitter: Dat hij terug naar het college gaat? Mag ik heel even alsjeblieft, dank je wel. We hebben dus een drietal opties in deze. We gaan hem als akkoordstuk naar de raad sturen. Daar proef ik zeker geen meerderheid voor. We gaan hem als bespreekstuk naar de raad sturen of er wordt in dit Forum besloten dat hij terug naar het college mag om eraan te sleutelen. Mocht die optie over een meerderheid beschikken ...

De heer Weterings: Voorzitter, kan het college hem zelf niet terugtrekken?

De voorzitter: Nee, anders had ik deze opties niet geboden.

De heer Wit: Voorzitter, mag ik? Sorry. Als ik het goed begrepen heb, is het terugtrekken niet zomaar mogelijk. Uiteindelijk moet het dan toch een voorstel zijn wat technisch niet zou kloppen. Of ik bedoel het is een voorstel wat volgens mij nu om politieke redenen teruggetrokken wordt, is maar de vraag of dat kan. Ik leg het even bij u neer.

De voorzitter: Dank u.

Mevrouw Woudstra: Zullen we even schorsen, zodat het uitgezocht kan worden wat het gevolg is?

De voorzitter: We doen even 5 minuten schorsen.

Mevrouw Woudstra: Dank.

De voorzitter: Ik snap niet waarom iedereen vertrokken is. Het was even een heel kort vergadermomentje. Even kort overleg met de griffie. Dank u. Mag ik handen zien voor degene die deze als bespreekstuk naar de raad willen, alsjeblieft? Dan begin ik vanaf hier. Twee, drie, vier, vijf zes, zeven, acht, negen, tien, elf, twaalf, dertien. Deze komt als bespreekstuk op de agenda van de raadsvergadering van 24 februari. Dan kijk ik even naar het Forum en gezien de redelijke onrust die er is, wilde ik voorstellen om de raadsvergadering donderdag voort te zetten. De volgende vergadering voort te zetten. Ik zie twee mensen hun hand omhoog steken. Ja, gaat u.

Mevrouw Koegler Böhm: Zou het misschien een idee zijn als we onze vragen schriftelijk naar de griffie sturen, Dat die beantwoord worden en dat ze verder in de raadsvergadering de twee raadsvoorstellen bespreken?

De voorzitter: Dat is niet gebruikelijk. Mevrouw Woudstra.

Mevrouw Woudstra: Ik zou het wel heel fijn vinden om de starterslening nog te kunnen doen, maar dan wil ik even naar mijn collega's kijken. Mijn vraag die ik in had gedaan, was beantwoord. Bij mij kan die heel erg snel. Als we even checken of mensen nog veel hebben of niet. Als er meer inbreng is, want ik kan nu niet zien van andere partijen of er veel inbreng is, omdat anderen het niet schriftelijk hebben gedaan. Ik vind het ook moeilijk inschatten. Sorry, mag ik mijn voorstel afmaken? Ik kan het nu heel moeilijk inschatten. Kom je echt terug voor een uur waarin we echt dingen behandelen of

kunnen we nog zorgen dat er nu in een kwartier wat gebeurt? En ik proef dat er dus nog meer tijd nodig is dan dat ik ... Maar dat was mijn checkvraag aan anderen. Anders zou het ook zonde zijn.

De voorzitter: Zouden we met het beschikbaar stellen van het ... Nee, met het raadsvoorstel starterslening voor 13.00 uur klaar kunnen zijn? Als ik naar dit forum kijk. Ik zie iedereen nee zeggen, dus er is een ... Wat heb je? We gaan weer even stemmen. Gaan we verder of gaan we niet verder? Handen omhoog voor degenen die graag willen afronden oftewel naar huis toe gaan? De agenda afronden voor vanavond en dan naar huis. Zeg ik het verkeerd? Ben ik nu zo simpel? Om de agenda vanavond volledig af te ronden en dan naar huis te gaan. Handen omhoog daarvoor. Een, twee, drie. De vergadering wordt donderdag gecontinueerd.